

บทนำชีวิต ๒

โดย

พระธรรมธีรราชมหามุนี (เที่ยง อคฺคธมฺโม ป.ธ.๙)

เจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม

เจ้าคณะภาค ๑๑

บทนำชีวิต ๒

พระธรรมธีรราชมหามุนี (เที่ยง อคฺคธมฺโม ป.ธ.๙)

บทธรรมนำชีวิตเพื่อชีวิตที่ดีกว่า ภาค ๒

เพียงแค่เปลี่ยนความคิด ชีวิตก็เปลี่ยน

คนที่ไม่ต้องการเหตุผล

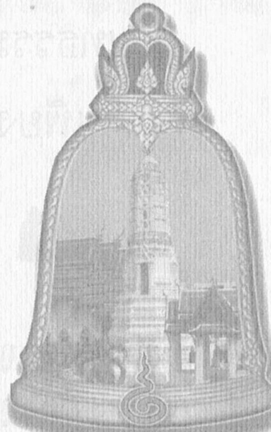
๑. คนมีโมหจริต ถูกความหลงครอบงำจิตใจ
๒. คนมีโทสจริต ถูกความโกรธครอบงำ
๓. คนมีโลภจริต ถูกความโลภครอบงำ
๔. คนมีมานะทิฏฐิ ถือตัวทนงตัวอย่างแรงกล้า
๕. คนมีมิจฉาทิฏฐิ มีความเห็นผิดเป็นชอบเห็นดีเป็นชั่วเห็นกงจักรเป็นดอกบัว
๖. คนบ้าวิกลจริต มีความคิด วิปริต วิปลาส

คนที่ต้องการความช่วยเหลือ

๑. คนยากคนจน
๒. คนเจ็บไข้ได้ป่วยพิกลพิการ
๓. คนแก่เฒ่าชราภาพ
๔. คนเป็นโรคจิตพร่อง
๕. คนเกียจคร้าน
๖. คนติดยาเสพติดทุกชนิด
๗. คนพกแต่ความอ่อนแอ
๘. คนโง่
๙. คนไม่เป็นตัวของตัวเอง
๑๐.คนมีนิสัยพึ่งคนอื่นจนชิน

สาเหตุที่ทำให้ต้องแพ้

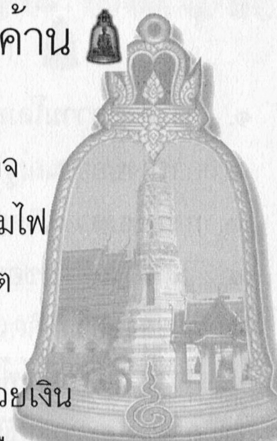

๑. เพราะความโง่
๒. เพราะความทนงตัวเอง
๓. เพราะโลภะโทสะโมหะ
๔. เพราะความทุจริตในใจ
๕. เพราะประมาทฝีมือคู่ต่อสู้
๖. เพราะฝีมือสู้เขาไม่ได้
๗. เพราะเงินสู้เขาไม่ได้
๘. เพราะสู้ด้วยความไม่มั่นใจในตนเอง
๙. เพราะเห็นแก่อามิสสินจ้าง
๑๐. เพราะขาดกำลังสนับสนุน

สิทธิที่เราห้ามคนอื่นไม่ได้

๑. ทุกคนมีสิทธิที่จะคิดดีต่อเรา
๒. ทุกคนมีสิทธิที่จะคิดร้ายต่อเรา
๓. ทุกคนมีสิทธิที่จะนินทาเรา
๔. ทุกคนมีสิทธิที่จะสรรเสริญเรา
๕. ทุกคนมีสิทธิที่จะด่าทอใส่ร้ายป้ายสีเรา
๖. ทุกคนมีสิทธิที่จะสนับสนุนเรา
๗. ทุกคนมีสิทธิในการทำดี
๘. ทุกคนมีสิทธิในการทำชั่ว
๙. ทุกคนมีสิทธิในการป้องกันตัวเอง
๑๐. ทุกคนมีสิทธิในการเคารพนับถือ

การกระทำที่เราไม่อาจคัดค้าน

๑. การกระทำของสัตว์เดรัจฉาน
๒. การกระทำของอมนุษย์ภูตผีปีศาจ
๓. ภัยธรรมชาติอันเกิดจากดินน้ำลมไฟ
๔. การกระทำของคนบ้าคนวิกลจริต
๕. การกระทำของคนมีเวรต่อกัน
๖. การกระทำของคนที่ถูกบงการด้วยเงิน
๗. การกระทำของคนผู้มีปัญญาเหนือเรา
๘. การกระทำของคนผู้สิ้นคิด
๙. การกระทำของคนผู้จนตรอก
๑๐. การกระทำของโจรป่า โจรบ้าน โจรเมือง

การกระทำที่สร้างปมด้อยให้แก่ตนเองยิ่งขึ้น

๑. การหาวิธีเหยียดคนอื่นเพื่อยกตนเองให้สูง
๒. การสร้างสถานการณ์เพื่อย่ำยีความดีของคนอื่น
๓. การสร้างสถานการณ์เพื่อกลบเกลื่อนความชั่วของตนเองและพวกของตน
๔. การยัดเยียดความชั่วที่ตนทำให้คนอื่นรับผลบาปแทน
๕. การกระทำชั่วแบบหนุนเนื่องหรือแบบเลย ๆ ตามเลย
๖. การกระทำโฉบฉวยเอาความดีของคนอื่นมาเป็นของตนเอง
๗. การกระทำเพื่อปกปิดความดีของคนอื่น
๘. การปกปิดความโง่ของตนเอง
๙. การดูถูกเหยียดหยามคนอื่นว่าโง่กว่าตน เลวกว่าตน
๑๐. การปกปิดความบกพร่องของตนเอง

การสงบที่มีแต่ความสุข

๑. การสงบความโลภความโกรธและความหลงของตนเอง

๒. การสงบอารมณ์วู่วามของตนเอง

๓. การสงบความคิดเอาแต่ใจของตนเอง

๔. การสงบนิสัยชอบบ่นว่ากระแนะกระแหนใส่ร้ายป้ายสีนินทาคนอื่นของตน

๕. การสงบความคิดเห็นในทางที่ผิดธรรมนองคลองธรรมของตน

๖. การสงบอารมณ์ฟุ้งซ่านของตน

๗. การสงบอารมณ์ขัดเคืองของตน

๘. การสงบนิสัยจับจดรวนเรของตน

๙. การสงบนิสัยแข็งกระด้างของตน

๑๐.การสงบประจบสอพลอของตน

นิสัยของอาภัพสัตว์

๑. ถ่อยไม่มีวันสิ้นสุด

๒. เนรคุณไม่มีวันสิ้นสุด

๓. หาเรื่องไม่มีวันสิ้นสุด

๔. คิดชั่วไม่มีวันสิ้นสุด

๕. ทำชั่วไม่มีวันสิ้นสุด

๖. แสวงหาผลประโยชน์ไม่มีวันสิ้นสุด

๗. ตะเกียกตะกายเพื่อแสวงหาลาภสักการะยศตำแหน่งไม่มีวันสิ้นสุด

๘. ทรยศคดโกงไม่มีวันสิ้นสุด

๙. ประจบประแจงไม่มีวันสิ้นสุด

๑๐.ยกตนเองไม่มีวันสิ้นสุด

อย่าหวัง

๑. อย่าหวังความซื่อสัตย์จริงใจจากพวกมนุษย์ถ่อย
๒. อย่าหวังความช่วยเหลือเมตตาปราณีจากข้าศึกศัตรู
๓. อย่าหวังความสุข ลาภ ยศ สรรเสริญในวันหน้า เดือนหน้า ปีหน้า ชาติหน้า ภพหน้า
๔. อย่าหวังพึ่งพาอาศัยมนุษย์คดโกง มนุษย์ทรยศ มนุษย์เจ้าเล่ห์
๕. อย่าหวังพึ่งมนุษย์ขี้ขลาดตาขาว
๖. อย่าหวังเอาความจริงจังแน่นอนกับมนุษย์ขี้ขลาดตาขาวผู้กำลังแสวงหาลาภสักการะสุขสรรเสริญ
๗. เมื่อความพลั้งพลาดอะไรเกิดขึ้นจงอย่าไว้ใจมนุษย์ขี้ขลาดตาขาวผู้แสวงหาความดีความชอบทุกรูปแบบและจากทุกฝ่าย
๘. มนุษย์ขี้ขลาดตาขาวผู้แสวงหาผลประโยชน์ความดีความชอบจ้องคอยงับ โผล่ขึ้นมางับหาโอกาสที่จะงับผู้มีพระคุณลูกน้องบริวาร เพื่อความดีความชอบของตนเองทุกขณะ

- ความกล้าของมนุษย์ตาขาวก็คือกล้าในการพูดข่มขู่เท่านั้นแต่ไม่กล้าในการทำ
- งานที่มนุษย์ตาขาวชำนาญที่สุดก็คือการพูดใส่ร้ายป้ายสีคนโน้นทีคนนี้ที เพื่อแสวงหาความดีความชอบใส่ตัวเอง
- มนุษย์ตาขาวย่อมไม่ชอบคนมีความจริงจังหรือจริงใจ เพราะพฤติกรรมขัดกับความรู้สึกใฝ่ต่ำของเขาตลอดเวลา
- ความจริงจังและความจริงใจเป็นยาเบื่อยาเมาสำหรับมนุษย์ขี้ขลาดตาขาวเพราะนิสัยไม่กล้าสู้กับความจริง
- การถ่วงหรือหน่วงเหนี่ยวการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคนอื่นนับว่าเป็นการขวางโลก นับว่าเป็นการฉุดรั้งความเจริญก้าวหน้าของโลกเป็นอย่างยิ่ง
- ทั้งที่รู้ว่าเป็นความผิด เป็นความหายนะ เป็นทางแห่งความเสื่อม เป็นทางที่หาประโยชน์อะไรมิได้ เป็นการขวางโลกขวางความเจริญก้าวหน้า แต่คนพาลก็คิดพูดและทำในทางนั้น เพื่อแสดงว่าตนเก่งกล้าสามารถ เพื่อแสดงอิทธิพลของตนเอง
- อย่ายึดครองในสิ่งที่ตนไม่มีอำนาจยึดครอง อย่ากีดกันหรือขัดขวางในสิ่งที่มิใช่สิทธิของตน เพราะรั้งแต่จะเกิดทุกขโทษสถานเดียว
- การบ้าหรือดีนั้นเป็นเรื่องของใครของมัน ไม่ใช่เรื่องของคนอื่น
- การแสดงความเก่งกล้าสามารถนั้นเป็นเรื่องดีแต่ไม่ควรใช้ความเก่งกล้าสามารถของตนรังแกเบียดเบียนคนอื่น
- การคิดแต่จะรังแกหรือเบียดเบียนผู้อื่นฝ่ายเดียวนั้นเป็นความคิดของคนใฝ่ต่ำเพราะไม่มีใครในโลกที่จะยอมทนให้คนอื่นเบียดเบียนรังแกตนเองข้างเดียว
- ๑. กำลังปัญญา ๒. กำลังความคิด ๓. กำลังกาย ๔.กำลังอาวุธ จงเลือกใช้ตามลำดับตัวเลข
- อย่าใช้กำลังอาวุธและกำลังกายบังคับกำลังความคิดและกำลังปัญญาเพราะความคิดและปัญญาเป็นอาวุธ
- ที่สุดคม แต่มองไม่เห็นตัว
- คนชอบกัน ทำชั่วก็กลายเป็นดี ทำผิดก็กลายเป็นถูก

- คนเกลียดกัน ทำถูกก็กลายเป็นผิด ทำดีก็กลายเป็นชั่ว
- ใครจะได้ผลประโยชน์จากการทำลายซึ่งกันและกัน คนที่เป็นศัตรูกันย่อมไม่คำนึงถึง
- ขอให้ตนได้ห้ำหั่นล้างผลาญฝ่ายตรงกันข้ามให้แหลกยับเป็นใช้ได้
- มารกวนจนกระทั่งสำเร็จเป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าก็ทำดีจนถึงวันปรินิพพาน
- ปัญญาวิชาการแบ่งกันได้ แต่ความโง่ความฉลาดแบ่งกันไม่ได้
- คนโง่อวดฉลาดจนวันตาย
- คนฉลาดถ่อมตนจนวันตาย
- คนพาลอวดเก่งจนวันตาย
- บัณฑิตอ่อนน้อมจนวันตาย
- การมองด้วยสายตาไม่ใช้ปัญญาไตร่ตรองแล้วพูดออกไปทำออกไปนับเป็นการพูดและการ
- กระทำที่ฉายโง่ของตนให้คนเห็นโดยแท้
- อารมณ์เกิดมาก ปัญญาเกิดน้อย
- การสงบระงับอารมณ์ของตนเองไม่ได้ เป็นทางแห่งหายนะโดยส่วนเดียว
- การมุ่งโจมตีคนอื่นโดยปราศจากเหตุผลเป็นการเปิดช่องว่างให้คนอื่น
- มองเห็นนิสัยถ่อยของตนเองมากขึ้น
- การประคับประคองงานตามหน้าที่ของตนให้ลุถึงฝั่งฝาโดยไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค
  อันตรายใด ๆ คนที่สมบูรณ์ด้วยปัญญาเท่านั้นทำได้
- ผลงานของคนพาล บัณฑิตไม่ชื่นใจ ผลงานของบัณฑิต คนพาลไม่ชื่นใจ
- จะมืดหรือสว่างหอยก็เดินได้
- คนโง่มองแต่จะเอา คนฉลาดและขยันมองแต่จะทำมาหากิน
- คนโง่ปราศจากเหตุผลมองแต่จะได้โดยไม่คำนึงถึงหิริและโอตตัปปะ
- การอยู่ใต้ปกครองของคนเห็นแก่ตัว ก็คือการผูกตาผูกปากของตนเอง
- นักปกครองโง่ก็ต้องการคนโง่
- นักปกครองฉลาดก็ต้องการคนฉลาด
- พูดกับคนไร้เหตุผล เขาย่อมไม่มีเหตุผลอะไรที่จะมาแบ่งให้เรา
- อย่าทวงเอาบุญคุณมรรคผลจากคนอิจฉาริษยาแต่จงแสวงหาความก้าวหน้า
  ทางอื่นที่จะหลีกห่างจากพวกนี้ให้ไกลแสนไกล
- คนอิจฉาริษยาย่อมไม่รู้จักหน้าที่ของตนและหน้าที่ของคนอื่น
- บางครั้งคนอิจฉาริษยาคิดจะสร้างปมเด่นให้แก่ตนแต่กลายเป็นโทษแก่ตน
- การมองแต่แง่บวกอย่างเดียวไม่มองแง่ลบ จัดเป็นความโง่อย่างหนึ่ง
- จนหรือรวยไม่ใช่เรื่องของหน้าที่การงาน (จนก็ต้องทำ รวยก็ต้องทำ)
- ไฟชนิดเดียวกันที่เราใส่เผาคนอื่น สักวันหนึ่งไฟชนิดเดียวกันนั่นแหละจะกลับมาเผาเรา
- การสุมไฟเผาบ้านคนอื่นอย่าคิดว่าคนอื่นจะไม่สุมไฟเผาบ้านเรา
- คนที่ปลอดภัยที่สุดคือคนที่ไม่ใส่ไฟคนอื่น และคนที่ไม่สุมไฟเผาบ้านคนอื่น
- ยุติธรรมก็คือ ความถูกต้องเฉพาะตัว

ความศักดิ์สิทธิ์ของวิชาอาคมอยู่ที่การสำรวมระวัง

ตัณหาย่อมแก่เกินอายุคนร้อยเท่าพันเท่าเสมอ

ปัญญาอยู่ในหัวคนดีก็สร้างดี ปัญญาอยู่ในหัวคนชั่วก็สร้างชั่ว

ความอิจฉาริษยากิเลสตัณหากดหัวคนถ่อย แล้วคนถ่อยก็กดหัวคนอื่นต่อไป

ความชั่วเบียดเบียนคนชั่ว แล้วคนชั่วก็เบียดเบียนคนอื่นต่อไป

ความจนสร้างปัญหาหนักใจให้คนเกียจคร้าน แล้วคนเกียจคร้านก็สร้างปัญหาหนักใจให้คนอื่นต่อไป

การหลงตัวลืมตนสร้างปัญหาหนักใจให้แก่คนจองหองแล้วคนจองหองก็สร้างปัญหาหนักใจให้คนอื่นต่อไป

ความโง่สร้างปัญหาหนักใจให้คนโง่ แล้วคนโง่ก็สร้างปัญหาหนักใจให้คนอื่นต่อไป

เสียเวลาให้กับสิ่งดีมีประโยชน์ควรเสียแท้ เสียเวลาให้กับสิ่งชั่วมีโทษไม่ควรเสียเลย

ความแก่ ความเจ็บ ความตายเป็นความยุติธรรมที่ทุกคนยอมรับโดยไม่โต้เถียง

การชนะคนอื่นมีทั้งคนสมหวังและผิดหวัง การแพ้คนอื่นก็มีทั้งคนสมหวังและคนผิดหวัง

การชนะตนเองนับว่าโชคดีแท้ เพราะปลอดจากการยินดียินร้ายของคนทั้งปวงต้องการเงิน ๆ ก็สร้างปัญหาวุ่นวายให้แก่ตนต้องการยศๆก็สร้างปัญหาวุ่นวายให้แก่ตนเป็นเรื่องธรรมดา อยู่เฉย ๆ ไม่ต้องการอะไรก็มีปัญหาจากการอยู่เฉย คนไม่มีปัญหาเลยก็คือคนตายแล้ว

กำลังคน กำลังเครื่องมือเครื่องใช้จัดตามสมควรแกงานนับวาดีเลิศ

คนมากงานน้อย งานน้อยคนมากนับเป็นการเสียดุลของงานอย่างยิ่ง

เมื่อพยายามสุดกำลังไม่สำเร็จก็ไม่น่าจะเสียใจอะไร เพราะเราได้ทำดีที่สุดแล้ว

การยอมเสียสละเพื่อรักษาชื่อเสียงและเกียรติภูมิ ไม่ใช่เรื่องเสียหาย

ความสำเร็จข้างหน้านั้นถึงจะยากและไกลแค่ไหนก็ต้องทำและต้องไปให้ถึง

แม้ความตายจะคำรามขู่อยู่รอบด้านและทุกฝีก้าว

ความสำเร็จใดที่ได้มาง่าย ๆ ความสำเร็จนั้นไม่ใช่เรื่องอัศจรรย์

โชคดีย่อมเป็นของผู้กล้าเสมอ

ความสำเร็จบางอย่างเต็มไปด้วยกลไกสลับซับซ้อน ต้องผ่านขั้นตอนวกไปวนมา ต้องใช้สติปัญญาและความเพียรเข้าแก้ไข

ความสำเร็จบางอย่างใช้เพียงกำลังอย่างเดียว ความสำเร็จบางอย่างใช้เพียงปัญญา

ความสำเร็จบางอย่างใช้เพียงมิตรสหายญาติพี่น้องความสำเร็จบางอย่างต้องพึ่งมารดาบิดาครูบาอาจารย์และผู้มีอิทธิพลอำนาจวาสนา ความสำเร็จบางอย่างต้องพึ่งเทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ความสำเร็จบางอย่างต้องพึ่งดินน้ำไฟลมเวทย์มนต์คาถา ความสำเร็จบางอย่างต้องพึ่งอิทธิบาท ๔ ฉันทะ-ความพอใจ วิริยะ-ความเพียร จิตตะ-เอาใจจดจ่อ วิมังสา-ไตร่ตรองพิจารณา

ศัตรู คนอิจฉาริษยา ความเกลียดชัง คนมักใหญ่ใฝ่สูง คนเห็นแก่ได้ คนเห็นแก่กิน คนเกิดอคติ อุปสรรคอันตราย ความเจ็บป่วย ความพิกลพิการและความโง่ คือตัวถ่วงความสำเร็จ ขัดขวางความสำเร็จ ริดรอนความสำเร็จ ทำลายความสำเร็จ และก่อกวนเบียดเบียนความสำเร็จ

ความหุนหัน ความรีบร้อน ความกระสับกระส่ายกระวนกระวาย ความอวดดีทรนง ความพลั้งเผลอ ความแข็งกระด้าง ความเอาแต่ใจตัว ความเพลิดเพลินติดอยู่ในกามคุณ คือสิ่งที่อาจทำลายความสำเร็จได้ในพริบตา

ถึงกำลังคนกำลังทรัพย์น้อยกว่า แต่กำลังปัญญาและความรอบคอบมากกว่า ก็อาจเอาชนะคู่ต่อสู้ได้สำเร็จ

คนเลวสร้างความเดือดร้อนให้คนอื่น เมื่อคนอื่นไม่เดือดร้อน คนเลวก็ยอมเดือดร้อนเอง

คนสร้างความหายนะให้คนอื่น เมื่อคนอื่นไม่หายนะ ตนย่อมพบกับความหายนะเอง

คนขัดขวางความเจริญของคนอื่นเมื่อขัดขวางไม่สำเร็จตนย่อมเสื่อมเอง

ความสำเร็จของคนซื่อสัตย์ส่วนใหญ่สาธุชนสนับสนุนส่งเสริม

ความโง่ขัดขวางความฉลาดไม่ได้ ความคดขัดขวางความซื่อตรงไม่ได้

ความเนรคุณขัดขวางความกตัญญูไม่ได้ ความชั่วขัดขวางความดีไม่ได้

คนอันธพาลสร้างปมปัญหาขึ้นมาเพื่อท้าทายพิสูจน์สติปัญญาของคนฉลาดว่า"จะแก้ปมปัญหานั้นได้หรือไม่"

เมื่อพระอาทิตย์ขึ้นมา ความมืดของโลกก็หมดไป เมื่อความสะอาดเกิด ความสกปรกก็หมดไปเอง เมื่อความเจริญเกิด ความเสื่อมก็ดับไปเอง เมื่อความเจริญดับ ความเสื่อมก็เกิดขึ้นมาเอง

อย่าหวังความเป็นมิตรในกลุ่มอันธพาล อย่าหวังความช่วยเหลือจากคนเห็นแก่ตัว อย่าหวังความซื่อตรงจากคนอิจฉาริษยา อย่าหวังความเมตตาจากคนเห็นแก่ได้

ความสำเร็จของศัตรูคือความเดือดร้อนของศัตรู ความไม่สำเร็จของศัตรูคือความสมหวังของศัตรู

ความสุขของศัตรูคือความทุกข์ของศัตรู ความพ่ายแพ้ของศัตรูคือความชนะของศัตรู

คนอันธพาลไม่ได้มองเห็นแก่ความเจริญของประเทศชาติ ศาสนา แต่มองเห็นแก่ตัวมากกว่า คนเนรคุณไม่ได้มองที่จะสนับสนุนความกตัญญูกตเวที แต่มองที่จะทำลายความกตัญญูกตเวทีของคนอื่นมากกว่า คนถ่อยไม่ได้มองที่จะสร้างประโยชน์ แต่มองที่จะทำลายประโยชน์มากกว่า

การริดรอนคนอื่นก็คือการริดรอนตนเองด้วย การทำร้ายคนอื่นก็คือการทำร้ายตนเองด้วย การอาฆาตพยาบาทคนอื่นก็คือการอาฆาตพยาบาทตนเองด้วย การรังเกียจคนอื่นก็คือการรังเกียจตนเองด้วย

การแสวงหาชื่อเสียงความดีความชอบจากการริดรอนคนอื่น จากการทำร้ายคนอื่น จากการอาฆาตพยาบาทคนอื่น นับว่าเป็นความหายนะอย่างใหญ่หลวงต่อสังคม ต่อประเทศชาติศาสนา และต่อตนเองและคนอื่นโดยแท้

ความสำเร็จของคนพาลก็คือความทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชน

ความสำเร็จของบัณฑิตก็คือความสุขความเจริญของประชาชน

เรื่องของวิบากกรรมไม่ใช่เรื่องที่ใครจะแก้ได้ง่าย ๆ แม้จะทำบุญทำทานรักษาศีลภาวนา ก็เป็นเพียงสงบวิบากกรรมได้บางขณะเท่านั้น แต่ไม่ใช่เป็นการลบวิบากกรรมได้เด็ดขาด

- ทรงพระพิโรธไม่ดีแน่ แต่ทรงพระพิรุณลูกช้างชอบ
- ความสำเร็จเกิดเพราะยั่วยุศัตรูให้โกรธเกิดความหุนหันไม่ระวังตัว
- ความสำเร็จเกิดเพราะกำลังกายกำลังใจเข้มแข็งสูงกว่าศัตรู
- ความสำเร็จเกิดเพราะวางอุบายให้ศัตรูตกหลุมพลาง
- ความสำเร็จเกิดเพราะเบนความรู้สึกและการกระทำของศัตรูให้หันเหไปอีกทางหนึ่ง
- ความสำเร็จเกิดเพราะสร้างอุบายให้ศัตรูมองสถานการณ์เป็นเส้นขนาน
- ความสำเร็จเกิดเพราะสติปัญญาเหนือกว่าศัตรู
- ความสำเร็จเกิดเพราะประสบการณ์มากกว่าฝ่ายศัตรู
- ความสำเร็จเกิดเพราะความมั่นคงแน่วแน่ต่ออุดมการณ์ภายในจิตใจ
- ความสำเร็จเกิดเพราะไหวพริบปฏิภาณอ่านความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของศัตรูออกทุกขั้นตอน
- ความสำเร็จเกิดเพราะอธิษฐานทางจิตอันบริสุทธิ์
- ความสำเร็จเกิดเพราะใจบริสุทธิ์
- ความสำเร็จเกิดเพราะจิตมีฤทธิ์
- ความสำเร็จเกิดเพราะเอาชนะอุปสรรคอันตรายต่าง ๆได้
- เมื่อกำลังกายกำลังใจอยู่เหนือข้าศึกศัตรู
  อยู่เหนืออุปสรรคอันตราย ย่อมพบความสำเร็จในการงานต่าง ๆ ได้ไม่ยากนัก
- ความสำเร็จเกิดเพราะการสนับสนุนของบุญกุศล
- ความบริสุทธิ์ทางใจเป็นอิทธิฤทธิ์(ความสำเร็จ)ที่สร้างความอาจหาญร่าเริงใจในการประกอบการ
- งานต่าง ๆ มุ่งสู่ความสำเร็จโดยไม่หวั่นไหวต่อข้าศึกศัตรูและต่ออุปสรรคอันตรายใด ๆ ทั้งสิ้น
- การประกอบการงานครั้งแรกสำเร็จเรียบร้อยเป็นข้อพิสูจน์ความสำเร็จครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓
  หรือครั้งที่ ๑๐๐
- การประกอบการงานครั้งแรกไม่สำเร็จเรียบร้อย เป็นเครื่องพิสูจน์ความล้มเหลวในครั้งต่อไป
- มองของสิ่งเดียวกันแต่คน ๑๐ คน ก็คิดเป็น ๑๐ อย่าง
- รู้ว่าคนนี้ทำงานไม่เป็นงาน รู้ว่าคนโน้นชอบขวางงาน
  รู้ว่าคนนั้นไม่เอางานเมื่องานไม่สำเร็จตามประสงค์ ถือว่าเป็นเรื่องโง่เขลาของคนที่ใช้เขาทำงาน
- เมื่อทำงานครั้งแรกไม่สำเร็จทุกคนมีสิทธิ์ที่จะแก้ตัวใหม่ได้ แต่ถ้าแก้ตัวกี่ครั้งกี่ครั้งก็เข้ารูปเดิม
- ก็ควรยุติทำงานนั้นเสียรู้ว่าคนนี้มุ่งกวนงานให้เสีย แล้วยังหลับหูหลับตาให้คนพวกอย่างว่า
- เมื่อยังไม่ลงมือทำงาน ก็อย่าเพิ่งคิดว่า "จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ"
- เมื่อนั่งคิดนอนคิดยืนเดินคิดงานการต่าง ๆ ก็สำเร็จได้แค่ความคิดเท่านั้น
  ไม่มีโอกาสเป็นจริงขึ้นมาได้
- ความพร้อมที่จะทำงานทางสติปัญญาความสามารถทำให้เกิดความมั่นใจ
- ความมั่นใจทำให้เกิดความกล้าหาญในการประกอบการงาน
- การประกอบการงานทำให้เกิดความชำนาญ ความชำนาญทำให้เกิดสำเร็จทุกครั้งที่ลงมือทำงาน
- ถ้าไม่เป็นพ่อค้าผัดเนื้องูขายหรือไม่ใช่หมอรีดพิษงูเพื่อเป็นยาฉีดรักษาคนป่วยเพราะถูกงูกัด
  ก็ไม่ควรเลี้ยงงูพิษไว้

งูพิษกัดได้เฉพาะคนที่อยู่ใกล้ที่สุด เหมือนคนเนรคุณ ก็เนรคุณเฉพาะคนที่อยู่ใกล้มันเท่านั้น

คนเนรคุณกับงูพิษ ถ้าขังไว้ในกรงตาข่ายแล้ว มันก็ทำอันตรายใครไม่ได้

คนเนรคุณทำลายความดีของชีวิต งูพิษทำลายชีวิตของคน

หัวคิดในการเบียดเบียนขูดรีดกันกับหัวคิดในการสร้างสรรค์มันคนละอย่าง

หัวคิดในการคดโกงกับหัวคิดในการประกอบอาชีพการงานให้มั่นคงมันคนละอย่าง

มนุษย์ที่อวดตนเองว่าฉลาดนั้น มักเป็นมนุษย์ที่โง่

มนุษย์ถ่อยเห็นว่าการโกงคนอื่นได้นั้นเป็นความฉลาดของตนแต่นักปราชญ์เห็นว่าเป็นความโง่มากกว่า เพราะสักวันหนึ่งการโกงเช่นนั้นจะกลับมาโกงคนถ่อยนั้นอีก

คนถ่อยเข้าวัด ๆ ก็กลายเป็นซ่องโจร

บรรพชิตไม่ควรใช้ชีวิตคลุกคลีกับการบ้านการเมืองจนเกิดโทษแก่ตนเองและพระศาสนา

มาตุคามรักเฉพาะคนที่อยู่ใกล้ชิดและคนที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ตนเท่านั้น (อันนี้ไม่จำกัดว่าเป็นสามีหรือไม่ใช่สามี)

มาตุคามให้เธอพอใจในพวกโจร เธอก็อาจช่วยโจรฆ่าสามีของเธอ ฆ่าบิดามารดาของเธอเองได้

ถ้ายังไม่ตายจงสู้กับศัตรูหมู่ปัจจามิตรต่อไปถึงแม้ศัตรูโปรยยิ้มมาให้เราก็มิได้หมายความว่าศัตรูให้อภัยเรา

เมื่อเราแกล้งคนอื่นได้ คนอื่นก็แกล้งเราได้ เมื่อเราเบียดเบียนคนอื่นได้ คนอื่นก็เบียดเบียนเราได้ เมื่อเราฆ่าคนอื่นได้ คนอื่นก็ฆ่าเราได้ การแกล้งคนอื่น การเบียดเบียนคนอื่น และการฆ่าคนอื่น จึงมิใช่ผลสำเร็จบนเส้นทางชีวิต

การทรยศคดโกงคนอื่นได้ คนอื่นก็ทรยศคดโกงเราได้ การนินทาใส่ร้ายป้ายสีคนอื่นได้ คนอื่นก็นินทาใส่ร้ายป้ายสีเราได้ การยักยอกตัดรอนขัดขวางผลประโยชน์ของคนอื่นได้ คนอื่นก็ยักยอกตัดรอนขัดขวางผลประโยชน์ของเราได้ การเนรคุณคนอื่นได้ คนอื่นก็เนรคุณเราได้ การทรยศคดโกง การนินทาใส่ร้ายป้ายสี การยักยอกตัดรอนขัดขวางผลประโยชน์ การเนรคุณ การกระทำดังกล่าวถึงแม้เราจะทำได้สำเร็จ แต่มิใช่เป็นความสำเร็จทางความเจริญก้าวหน้า แต่เป็นความสำเร็จทางด้านความเสื่อมความปราชัยพ่ายแพ้และภัยพิบัติในที่สุด

งานบางอย่างสำเร็จด้วยกำลังกาย

งานบางอย่างสำเร็จด้วยกำลังสติปัญญา

งานบางอย่างสำเร็จด้วยความเพียรความขยัน

งานบางอย่างสำเร็จด้วยความขยัน + อดทน

งานบางอย่างสำเร็จด้วยเพื่อนฝูงช่วยส่งเสริมสนับสนุน

งานบางอย่างสำเร็จด้วยความสามัคคีรวมกำลัง

งานบางอย่างสำเร็จเพราะผู้นำ

งานบางอย่างสำเร็จเพราะคำพูด

งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากความอ่อนแอ งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากความชักช้า งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากความประมาท งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากอุปสรรคอันตรายขัดขวาง งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากความทอดธุระ

- งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากการวางโครงสร้างและนโยบายผิดพลาด
- งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากเพื่อนร่วมงานไม่เอาด้วย งานไม่สำเร็จสาเหตุมาจากการจ้องคอยจับผิดผู้อื่น
- งานไม่สำเร็จสาเหตุความโลภโกรธหลง
- ตามใจตัณหาพาให้แก่เร็ว
- ตามใจตัณหาพาให้ตายเร็ว
- ตามใจตัณหาพาให้งานไม่สำเร็จ
- ทำโง่เพราะไม่รู้ว่าตนเองโง่ ย่อมทำโงไปตลอดชาติ
- ทำโง่เพราะเข้าใจว่าตนเองฉลาดย่อมขายชาติ ศาสนา บ้านเมือง เกียรติยศชื่อเสียง เพื่อประกาศความโง่ของตนให้ขจรกระจายไปทั่วทิศ
- ทำโง่เพราะอคติย่อมไม่คำนึงเหตุผลความยุติธรรมถูกต้องจนความหายนะครอบคลุมไปทั่วหัวระแหง
- ดันโง่ คือโง่ประเภทดักดาน
- แกล้งโง่เพราะฉลาด
- ทำโง่เพราะรู้ทัน
- ยอมโง่เพราะจนแต้ม
- พูดโง่เพราะไม่มีหลักการ
- คิดโง่เพราะปราศจากเหตุผล
- อวดโง่เพราะไม่รู้อะไรผิดอะไรถูก
- มานะทิฏฐิทำให้คนดื้อดึงโดยขาดเหตุผล ทรนงตนโดยขาดเหตุผล
- แพ้หรือชนะเป็นเรื่องที่ต้องเกิดแน่นอนในเมื่อมีการต่อสู้กันขึ้น
- ทำบุญกับคนถ่อยร้อยครั้งสู้การโยนข้าวให้จิ้งจกกินครั้งเดียวไม่ได้
- การทำใจไม่ให้เกิดความวิตกกังวลเดินก้าวไปในวิถีทางอันถูกต้องนับเป็นความสำเร็จขั้นต้นของการทำงาน การใช้วิชาการให้สัมพันธ์กับสติปัญญา นับเป็นความสำเร็จขั้นกลางของการทำงานการได้ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์เฉลียวฉลาดมีเมตตาหวังดี มีความบริสุทธิ์ใจคอยแนะนำด้วยความห่วงใยนับเป็นความสำเร็จขั้นสูงสุดอุปสรรคที่ขัดขวางความสำเร็จอันเกิดจากการงานโดยตรงนั้นไม่สู้กระไร แต่อุปสรรคที่ขัดขวางความสำเร็จอันมาจากมนุษย์ด้วยกันเป็นเรื่องที่จะต้องฝ่าฟันอย่างรอบคอบและต้องไม่ประมาท
- มนุษย์ต่อสู้กับอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติ ทั้งทางสัตว์ร้ายนานาชนิดได้เป็นผลสำเร็จ แต่การต่อสู้กับอันตรายที่เกิดจากมนุษย์ด้วยกันทำให้สำเร็จยากยิ่ง
- การทำงานได้สำเร็จมากหรือน้อยเป็นประโยชน์หรือไร้ประโยชน์ขึ้นอยู่กับสติปัญญาไหวพริบปฏิภาณ
- การมุ่งกลั่นแกล้งคนอื่น คือการถ่วงความสำเร็จของตนเอง
- การมุ่งเอาแต่ผลประโยชน์ให้แก่ตน คือการปิดทางแห่งความสำเร็จก้าวหน้าของประเทศชาติศาสนา
- ความไม่บริสุทธิ์ใจต่อหน้าที่การงาน การประกอบการทุจริตต่อหน้าที่การงานการกลั่นแกล้งเบียดเบียนเพื่อนร่วมงาน นับเป็นอันตรายต่อความสำเร็จทางด้านชื่อเสียงเกียรติคุณอย่างใหญ่หลวง
- อย่าหวังความสำเร็จในการงานโดยหวังพึ่งผู้อื่นอย่างเดียว
- อย่าหวังความสำเร็จในการงานตามลำพังโดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น
- ความสำเร็จในงานบางอย่างต้องพึ่งตนเอง
- ความสำเร็จในงานบางอย่างต้องพึ่งผู้อื่น

- ความสำเร็จในงานบางอย่างต้องพึ่งทั้งตนและคนอื่น
- ได้เพื่อนผู้มีน้ำใจทำอะไรก็สำเร็จ
- มีเพื่อนผู้ไร้น้ำใจทำอะไรก็สำเร็จยาก
- เพื่อนแท้นั้นย่อมปลอบใจเราในยามทุกข์ยาก สนับสนุนให้เรามีกำลังใจสู้กับโลกจนกล้าทำงานบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งตนและคนอื่นคิดว่าไม่น่าสำเร็จ แต่กลับทำได้เป็นผลสำเร็จ
- เพื่อนโง่เป็นตัวถ่วงความสำเร็จแห่งการงานทุกชนิด
- เพื่อนฉลาดเป็นผู้ช่วยให้การงานทุกชนิดสำเร็จ
- มีเพื่อนร้อยคนพันคนร่วมกินร่วมเล่นร่วมบ้านร่วมเรือนร่วมประเทศชาติศาสนาแต่ไม่เคยสนับสนุนหรือช่วยเหลือการงานอะไรให้สำเร็จ เพื่อนเช่นนั้นมีไว้ก็ป่วยการ เผลอ ๆ ยังสร้างปัญหาให้หนักอกหนักใจอีกด้วย ไม่มีได้เป็นการดี
- ปัญญาที่ประกอบด้วยเหลี่ยมกลโกงมักเป็นผลร้ายแก่ตนในปลายมือเสมอ
- ปัญญาที่ประกอบด้วยความบริสุทธิ์ใจมักเป็นผลดีแก่ตนในปลายมือเสมอ
- การทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจและจริงใจ ถ้าประสบผลสำเร็จก็เป็นเรื่องน่าภูมิใจ
- การทำงานด้วยความไม่บริสุทธิ์ใจ ถึงเป็นผลสำเร็จก็ไม่น่าภูมิใจ เพราะเรื่องเศร้ามักกินใจเสมอ
- การดิ้นรนเพื่อกำจัดคนอื่น ขัดขวางคนอื่น ตัดรอนคนอื่นหรือทำลายคนอื่นเพื่อก่อกวนงานของเขาไม่ให้สำเร็จนั้น คนฉลาดไม่ทำเพราะมันเป็นเรื่องเข้าตัวเอง
- ความอารีย์อารอบเอื้อเฟื้อช่วยเหลือจากเพื่อนแท้คือของขวัญทางน้ำใจอันหมดจดงดงามล้ำค่าสุดสูงในโลก
- ใครก็ตามที่ช่วยเราในยามอับจน ในยามทุกข์ยาก ถึงเป็นศัตรู ก็ควรนับว่าเป็นเพื่อน
- ลูกเรา หลานเรา พ่อเรา แม่เรา เพื่อนเรา กำลังประสบเคราะห์ภัยทุกข์ยากอับจนแม้จะเป็นศัตรูเราหรืออยู่กับฝ่ายที่เป็นศัตรูเราก็จงเอื้อเฟื้อช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมอย่าสลัดความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเป็นอันขาด เพราะเรื่องความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันนั้นมันเป็นเรื่องของน้ำใจ ไม่เกี่ยวกับการเป็นศัตรูกัน
- ศัตรูมีน้ำใจ ดีกว่าเพื่อนไร้น้ำใจ
- ศัตรูมีน้ำใจ ย่อมไม่ทำลายสิ่งที่เรารักและหวงแหน แต่เพื่อนผู้ไร้น้ำใจ ย่อมทำลายได้ทุกอย่างแม้แต่ชีวิตเราและสิ่งที่เรารักและหวงแหน
- ความสำเร็จของเราเป็นความสุขของเพื่อนแท้ ความล้มเหลวของเราคือความทุกข์ของเพื่อนแท้
- ไม่มีทรัพย์สมบัติสิ่งใดเลย แต่มีเพื่อนแท้ก็เหมือนมีทุกอย่าง
- ถึงเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ถ้าไม่มีเพื่อนแท้ก็เป็นอยู่ไม่ได้
- ควรบูชาเพื่อนเราให้เป็นสุขด้วยการทำงานที่เพื่อนลงทุนช่วยเราให้สำเร็จลุล่วงเรียบร้อย
- เพื่อนน้ำเงินเราอาจหาได้ทุกแห่งแม้ในคฤหาสถ์ตึกรามภัตตาคารอันใหญ่โตหรูหราหรือแม้แต่ในรัฐสภาอันทรงเกียรติ แต่เพื่อนแท้จริง ๆนั้นอาจหาไม่ได้ เขาอาจอยู่กลางทะเลป่าเขาลำเนาไพรทุ่งไร่ทุ่งนา ย่านสลัมตรอกซอกซอยมุมมืดแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้
- มีเพื่อนน้อยสำเร็จยาก มีเพื่อนมากสำเร็จง่าย
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากอุบาย
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากการทุ่ม
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากการวิ่ง

- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากการแจก
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากความสุภาพเรียบร้อย
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากความสันโดษมักน้อย
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากปัญญา
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากความอดทน
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากการจริงใจ
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากแรงตั้งใจมั่น
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากน้ำใจไมตรี
- ความสำเร็จบางอย่างเกิดจากการวางเฉย
- ความสำเร็จที่หล่นมาจากฟ้าผู้มีปัญญาย่อมไม่เสียเวลาแหงนคอรอคอย
- นอนรอความตายกับนอนรอความสำเร็จมีค่าเท่ากัน
- สติปัญญาวิชาการมิตรสหาย คือพาหนะนำเราไปสู่ความสำเร็จ เมื่อพาหนะดังกล่าวชำรุด ก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จได้
- ความเหนื่อยหน่ายท้อถอยความลังเลความฝักใฝ่แต่เรื่องสนุกสนานเพลิดเพลิน
- คือประตูปิดกั้นทางแห่งความสำเร็จ
- ความสำเร็จบางอย่างต้องรอคอย
- ความสำเร็จบางอย่างไม่ต้องรอคอย
- อุปสรรค์บางอย่างเป็นเครื่องถ่วงงานให้สำเร็จช้า
- อุปสรรค์บางอย่างเป็นเครื่องเร่งงานให้สำเร็จเร็ว
- คิดแล้วแต่ไม่สำเร็จ ทำแล้วแต่ไม่สำเร็จ ย่อมเสียเวลาคิดและย่อมเสียเวลาทำ
- ยึดมั่นในอุดมการณ์และหลักการ แม้มองไม่เห็นทางสำเร็จเลยก็ต้องทำ
- ถ้าคิดจะหลอกคนอื่นด้วยการทำและการพูด สู้อย่าพูดและอย่าทำจะดีกว่า
- การมองแต่จะให้ร้ายคนอื่น การมองแต่จะทำลายคนอื่น การมองแต่จะกลั่นแกล้งเบียดเบียนคนอื่น คืออวิชชาปิดบังปัญญาอันบริสุทธิ์ของตน
- คนอยู่ด้วยการหลอกลวงคนอื่น เมื่อหลอกคนอื่นไม่ได้ก็ย่อมหลอกตนเอง
- จงสู้กับศัตรูด้วยความสงบเบิกบานและมีเหตุผล
- อย่าให้ความรักและไมตรีจิตมันหดตัวเหลือแต่ตัวล้อนจ้อน
- นักปกครองที่ดีก็คือนักแผ่ไมตรีจิตและแผ่ความรักที่ดี
- นักปกครองที่เห็นแก่ตัว หาแต่เรื่องก่อกวนเบียดเบียนใส่ร้ายป้ายสีคนอื่น ก็คือนักปกครองที่ทำให้ความรักและไมตรีจิตหดตัวเหลือแต่ตัวล้อนจ้อนในที่สุด
- เมื่อดีถึงที่สุด ชั่วถึงที่สุด ย่อมถึงการหยุดนิ่ง
- ผลของความดี และผลของความชั่วย่อมเกิดขึ้นนอกเหนือความคาดฝันของสามัญชน
- ความโลภโกรธหลงและความอิจฉาริษยาบังคับให้คนทำในสิ่งที่เป็นผลร้ายแก่ตนเสมอ
- ฤดูกาลทางธรรมชาติคือสิ่งที่บังคับสัตว์โลกให้ดำดิ่งลงในชาติภพอย่างต่อเนื่อง
- ความเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องของธรรมชาติ ถึงคัดค้านขัดขวางก็ไร้ประโยชน์
- สิ่งใดได้มาด้วยความยากลำบาก สิ่งนั้นแม้จะเป็นของเล็กน้อยแต่ก็ทรงคุณค่าเท่ากับส่วนหนึ่งของชีวิต

- มีดข้างนอกแก้ไขได้ มีดข้างในแก้ไขยาก
- ศรัทธาจากน้ำใจเป็นศรัทธาที่ไม่มีวันหมด ศรัทธาจากน้ำเงิน เมื่อเงินหมดก็หมดศรัทธา
- จงอย่าสร้างศรัทธาด้วยค่าของเงิน จงสร้างศรัทธาด้วยค่าของน้ำใจ
- วัดวาอารามเป็นแหล่งแสวงหาความสงบร่มเย็น เป็นแหล่งแสวงหาสติปัญญาศรัทธาและเหตุผล วัดวาอารามไม่ใช่แหล่งแสวงหาผลประโยชน์ทรัพย์สินเงินทอง
- ศาสนาไม่ใช่ศูนย์การค้า แต่เป็นศูนย์จำหน่ายศีลธรรม
- แม้จะเหลือเพียงหนึ่งในร้อย ก็อย่าพึ่งวางใจว่าเราทำสำเร็จแล้ว
- เพราะจำนวนหนึ่งในร้อยนั้นมีหลายคนทำไม่สำเร็จ
- ผลงานที่ทำสำเร็จแต่ละครั้ง คือใบประกาศรับรองความสำเร็จครั้งต่อ ๆ ไป ผลงานที่ล้มเหลวแต่ละครั้ง คือลางบอกเหตุให้รู้ถึงความล้มเหลวครั้งต่อ ๆ ไป
- สุนัขอาศัยอยู่ในวัดมันก็หลงคิดว่าวัดเป็นของมัน เมื่อเทศบาลมาจับไปจากวัดนั้นแหละ มันจึงรู้ว่า "วัดนั้นเป็นของพระประธานในโบสถ์เพียงผู้เดียว"
- การทำจิตใจให้เข้มแข็งมั่นคงไม่ระย่อย่อนอ่อนแอท้อถอย เพื่อเตรียมไว้สู้กับงานยากง่ายทุกชนิด เป็นเรื่องที่ต้องอบรมฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง
- การมองอะไรอย่างผิวเผินฉาบฉวย ย่อมก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากในภายหลังเสมอ
- สอนคนโง่ให้ฉลาด สอนคนชั่วให้เป็นคนดี สอนคนเห็นแก่ตัวให้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- สอนคนเห็นผิดทำนองคลองธรรมให้เห็นถูกต้อง สอนคนสกปรกให้สะอาด จัดเป็นสังคมสงเคราะห์มนุษย์สงเคราะห์ชั้นยอด
- การแบ่งส่วนบุญ อำนวยความสะดวกด้านการทำบุญ
- การชักจูงให้คนทำบุญนั้นไม่ได้หมายถึงการขายบุญด้วยวิธีขูดรีดเรี่ยไรตั้งตู้บริจาคหรือขายวัตถุมงคลแต่ประการใด
- แต่หมายถึงการเผยแพร่ศีลธรรม ชักนำให้คนปฏิบัติธรรมเพื่อความสงบสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไปโดยลำดับ
- การเอาชนะคนอื่นและสิ่งอื่นง่าย การเอาชนะตนเองยาก
- ความฉลาดเจ้าเล่ห์อาจหลอกลวงคนอื่นได้สำเร็จ แต่ไม่อาจลวงกฎแห่งกรรมได้
- การมองแต่จะเอาชนะคนอื่นอย่างเดียวโดยไม่มองเอาชนะตนเองนั้นนับเป็นความผิดอย่างมหันต์โทษในการดำเนินชีวิตอันยาวนานของตนเอง
- การจะทำงานให้สำเร็จพร้อมกันตั้งร้อยอย่างพันอย่างมิใช่เป็นเรื่องที่นักปกครองผู้มีฝีมือจะทำไม่ได้ เป็นแต่จะทำหรือไม่เท่านั้น
- พูดเรื่องเก่านี่เศร้าใจเป็นทุกข์
- พูดต่อปากต่อคำกันเป็นทุกข์
- พูดหาเรื่องจับผิดจับถูกกันเป็นทุกข์
- พูดแต่โต้เถียงกันในเรื่องโง่เรื่องฉลาดของตนและคนอื่นเป็นทุกข์
- พูดโต้เถียงเรื่องรวยเรื่องจนของตนและคนอื่นเป็นทุกข์
- พูดเรื่องรักเรื่องชังเกี่ยวกับตนและคนอื่นเป็นทุกข์
- พูดโต้เถียงแดกดันกันเป็นทุกข์
- พูดรื้อฟื้นความผิดพลาดเก่า ๆ ของตนและคนอื่นเป็นทุกข์
- พูดโต้เถียงเรื่องปมด้อยปมเด่นของกันและกันเป็นทุกข์

- พูดเสียงดังมากเป็นทุกข์
- พูดเสียงเบามากเป็นทุกข์
- พูดเล่นแง่เล่นเชิงกันเป็นทุกข์
- มีโอกาสได้ใครบ้างไม่เอา
- มีโอกาสกินใครบ้างไม่กิน
- มีโอกาสโกงใครบ้างไม่โกง
- มีโอกาสโฉบฉวยใครบ้างไม่โฉบฉวย
- บุรุษผู้ไม่เอา ไม่กิน ไม่โกง ไม่โฉบฉวย ในเมื่อตนเองมีโอกาสจะทำได้ทุกอย่างนับว่า เป็นสัตบุรุษ
- ตาลปัตชีวิตกลับไปกลับมาไม่จีรังยั่งยืนเปลี่ยนไปตามกาลเวลายุคสมัย
- โชคของคนทำงานมี ๙๙ % โชคของคนไม่ทำงานมีเพียง ๑ %
- การแกล้งโง่หรือทำเป็นโง่ช่วยให้ตนเองปลอดภัยได้บางโอกาส
- การทำตัวเป็นผู้ฉลาดไม่ยอมโง่อาจนำตนไปสู่ทางแห่งหายนะได้เหมือนกัน
- คนถ่อยถึงจะทำผิดร้อยครั้งพันครั้งก็ไม่ยอมรับผิด คนถ่อยจึงเป็นตัวถ่วงความเจริญของสังคมอย่างกว้างขวาง
- การรับผิดชอบแก้ไขตนเองเมื่อเกิดภัยพิบัติล่มจมแล้ว ก็ยังไม่สายเกินไป แต่คนถ่อยแม้เกิดภัยพิบัติล่มจมถึง ๑๐ ครั้งก็ไม่ยอมรับผิดชอบแก้ไขตนเอง
- แม้จะยกตำแหน่งจอมจักรพรรดิ์ครองไตรโลกให้แล้ว
- แต่ก็ไม่อาจบันเทาความมักใหญ่ใฝ่สูงทะเยอทะยานของคนถ่อยได้
- ความเมตตาปราณีในกลุ่มของคนถ่อยย่อมแห้งแล้งเหมือนหาแหล่งน้ำกลางทะเลทราย
- ถึงจะแพ้แต่ได้สู้สุดกำลังแล้วก็นับว่ารักษาศักดิ์ศรีของตนได้
- ไม่มีใครชนะศัตรูโดยไม่มีการต่อสู้เลย
- ไม่มีชัยชนะใดได้มาโดยไม่ต้องต่อสู้ ไม่มีความสุขใดได้มาโดยไม่ลงเรี่ยวแรง
- ในสนามรบไม่ต้องเรียกหาความยุติธรรม ขืนเรียกหาก็ป่วยการ
- หนักนิดเบาหน่อยถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับญาติมิตร ก็ควรให้อภัยกัน เพราะคนอื่นนั้นไม่มีใครให้อภัยเราแน่
- เมื่อจะจมน้ำตายยังหาเรือหรือขอนไม้ไม่ได้เห็นซากศพลอยมาก็ควรเกาะพยุงตัวให้รอดตายไว้ก่อน
- อย่ารังเกียจซากศพจนปล่อยให้ตนเองจมน้ำตายจนต้องกลายเป็นซากศพให้คนอื่นได้เกาะอาศัยประทังชีวิตเลย
- การทำงานให้ตนเองเรียบร้อยแล้วจึงคิดช่วยเหลือคนอื่นนั้นนับเป็นความฉลาดในการงาน
- อยู่ด้วยความเห็นใจกันดีกว่าอยู่ด้วยการทะเลาะวิวาทกัน
- การอยู่ด้วยความอารีย์อารอบดีกว่าอยู่ด้วยความตึงเครียด
- การยกย่องคนทำดีเมื่อเขาตายแล้ว มีค่าเท่ากับการยกย่องตัวเอง
- เพราะคนตายไปแล้วย่อมไม่สนใจในการยกย่องสรรเสริญของใคร ๆ
- คำยกย่องสรรเสริญลาภยศทรัพย์สินเงินทอง ถ้ายังไม่ตายได้เท่าไรก็ไม่พอ
- ตายไปแล้วมากน้อยแค่ไหนมันก็ไอ้เท่านั้น
- การพูดความจริงและการทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่จำเป็นต้องมีพิธีการมากไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวมาก ไม่จำเป็นต้องเอิกเกริกมาก

ความศักดิ์สิทธิ์ย่อมเกิดขึ้นเพราะความบริสุทธิ์ใจ
การบันดาลของฟ้าดินย่อมอยู่เหนือความคาดฝัน
ถ้าทำให้เกิดความบริสุทธิ์ใจย่อมได้เห็นในสิ่งที่ตนไม่เคยเห็น
ความอยากเป็นเจ้ากี้เจ้าการ ความอยากเป็นใหญ่ย่อมเกิดขึ้นกับมนุษย์เจ้าอิจฉาริษยา
ความสำคัญทางศาสนา ความสำคัญของชาติ ความสำคัญของพระมหากษัตริย์
ความสำคัญของบ้านเมือง ความสำคัญของประชาชน ความสำคัญของข้าราชการ
ความสำคัญของพ่อค้าพานิช ความสำคัญของชาวไร่ชาวนา เมื่อความสำคัญเหล่านี้อยู่
บ้านเมืองจึงเป็นปึกแผ่นมั่นคงรอดพ้นจากข้าศึกศัตรู คือศัตรูมองด้วยความอิจฉาและเกรงขาม
ศาสนา นั้นสอนให้ประชาชนเป็นคนดีมีศีลธรรม
มีเมตตาปราณีเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันไม่เบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบกัน ทำมาหากินขยันขันแข็งซื่อสัตย์
สุจริต ยึดหลักพึ่งตนเองสร้างฐานะความมั่งคั่งร่ำรวยให้แก่ตนโดยไม่ทิ้งหลักธรรมสัมมาอาชีวะ
หาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ ประกอบในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรม
บรรเทามิจฉาทิฏฐิความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม เห็นผิดเป็นชอบ เห็นดีเป็นชั่ว เห็นบาปเป็นบุญ
เห็นคุณเป็นโทษ ประคองตนให้ห่างพ้นจากความชั่วต่าง ๆ
มีชีวิตอยู่ไม่เปล่าปราศจากประโยชน์ตนและคนอื่น ในปีหนึ่ง เดือนหนึ่ง วันหนึ่ง คืนหนึ่ง ชั่วโมงหนึ่ง
นาทีหนึ่ง วินาทีหนึ่ง หรือแม้แต่เสี้ยวของวินาที รู้เรื่องหลักคำสอนทางศาสนา
ปฏิบัติตามคำสอนในทางศาสนา ทรงศาสนาสืบศาสนาไว้ได้อย่างถาวรยาวนาน
ชาติ คำว่า ชาตินั้นเป็นเอกลักษณ์พิเศษของมนุษย์ทุกรูปทุกนาม
เพราะคนเราเกิดมาก็ต้องอยู่ในสังกัดของชาติใดชาติหนึ่ง ถ้าไม่มีชาติให้อยู่ในสังกัด
คนประเภทนั้นก็ไม่รู้จะเรียกว่า "ชาติอะไร" นอกจากสังเกตตามกิริยาที่แสดงออกมา เช่น เป็นว่าคล้าย ๆ
กับลิง ก็เรียกว่า "มนุษย์วานร" หรือคล้ายกับสัตว์เดรัจฉานหลาย ๆ อย่าง ก็เรียกว่า
"มนุษย์สัตว์เดรัจฉาน" คล้ายกับเปรต ก็เรียกว่า "มนุษย์เปรต" คล้ายกับผี ก็เรียกว่า "มนุษย์ผี"
คล้ายกับปีศาจ ก็เรียกว่า "มนุษย์ปีศาจ" คล้ายกับยักษ์ ก็เรียกว่า "มนุษย์ยักษ์" โดยเอาชื่อของสัตว์
นั้น ๆ มาเติมไว้ท้ายศัพท์ เพื่อให้รู้ว่าชาติของเขาเป็นอย่างนั้น คนที่มีชาติของตนโดยเฉพาะนั้น

เด็กปรารถนาของเล่น
คนเจ็บไข้ได้ป่วยปรารถนาการหายจากโรคภัยไข้เจ็บ
นักศิลปะปรารถนาการแสดง
เศรษฐีปรารถนาความสุข (กามสุข)
นักพรตปรารถนาความวิเวก
นักรบปรารถนาชัยชนะ
นักปฏิบัติปรารถนาสมาธิ
อันธพาลปรารถนาการหาเรื่อง (ก่อกวนทะเลาะวิวาท)
ความโชคดีมีชัยทุกคนปรารถนา แต่ความปรารถนามักจะล้มเหลวเมื่อใกล้จะลุความปรารถนา
ปรารถนาเพื่อจะช่วยคนอื่นและสัตว์อื่น
เพื่อให้คนอื่นและสัตว์อื่นนั้นมาเป็นสะพานเพื่อให้ตนเดินข้ามไปสู่ความสำเร็จ เรียกว่า "ปาปิจฉาปกโต"
แปลว่า "ความปรารถนาลามก"

ทุกคนปรารถนาความสุข แต่ไม่รู้วิธีสร้างความสุข ความปรารถนาย่อมเป็นหมัน

ทุกคนปรารถนาร่ำรวย แต่ไม่รู้วิธีทำให้เกิดความร่ำรวย ความปรารถนานั้นย่อมเป็นหมัน

ทุกคนปรารถนาวิชาความรู้ แต่ไม่รู้วิธีทำให้เกิดวิชาความรู้ ความปรารถนานั้นย่อมเป็นหมัน

ชีวิตนั้นไม่ได้อยู่นานเพื่อสนองความปรารถนาของคนแก่ให้สำเร็จ

อายุไม่ได้รอคอยเพื่อให้การศึกษาและการทำงานของคนหนุ่มสาวสำเร็จ

กาลเวลาไม่รอคอยเพื่อให้คนทำชั่วทำผิดปรารถนายืดให้ยาวออกไปอีกนานเพื่อทำความดีชดเชยความชั่วความผิดของตน

มัจจุราชย่อมไม่รอให้เสียเวลาที่จะฟังคำอุธรณ์หรือฎีกาของสัตว์ผู้มีบาป

ธรรมชาติคือ ดิน น้ำ ไฟ ลม ธรรมชาติคือ ความแก่ ความเจ็บ ความตาย และมัจจุราช

คือยอดศาลยุติธรรมที่ไม่ยอมรับฟังความโกหกตอแหลของใครและไม่รับสินบาทคาดสินบนของใครให้ความเป็นธรรมแก่สัตว์โลกอย่างเสมอหน้า

ปรารถนาสิ่งใดไม่สมหวังสิ่งนั้นคือ ความทุกข์

ปรารถนาช่วยคนอื่น และสัตว์อื่นนั้น นั่นเป็นเรื่องดี

แต่อย่าให้ความปรารถนามันเตลิดเป้าหันมาเข้าตัวเอง

อย่าปรารถนาให้คนอื่นพ้นทุกข์ด้วยเดือดร้อนตนเอง

หรือด้วยการทำให้เขาได้รับทุกข์หนักกว่าเดิมหรือถึงแก่บาดเจ็บล้มตายไป

ปรารถนาจะช่วยคนอื่นแต่ช่วยแล้วทำให้เขาต้องผิดหวัง

ปรารถนาจะช่วยคนอื่นให้พ้นจากความลำบากแต่ยิ่งช่วยยิ่งทำให้เขาลำบากมากกว่าเดิม

ปรารถนาอยากให้คนอื่นฉลาด แต่ยิ่งกลับทำให้โง่ลง

ปรารถนาอยากให้ประเทศชาติศาสนาเจริญรุ่งเรือง แต่ยิ่งกลับทำให้เสื่อมลง สู้อยู่เฉย ๆ นั้นกลับจะดีกว่า

ปรารถนาจะสงเคราะห์เขาแต่เขาต้องการจะฆ่าเราปรารถนาจะเอื้อเฟื้อเขาแต่เขาต้องการจะล้างผลาญหรือขโมยหรือปล้นเรา เรายิ้มให้เขาแต่เขาเอาไม้ตะพดตีหัวเรา ท่านจงเก็บความสงเคราะห์ความเอื้อเฟื้อและการยิ้มของท่านไว้ให้มิดชิดก่อนเถอะแรงอธิษฐานสำเร็จได้เพราะได้ความปรารถนาสนับสนุน

ปรารถนาจะช่วยเขาแต่ไม่คิดช่วยตนเองนี้เป็นเรื่องของการรนหาทุกข์ใส่ตัวหาเหาใส่หัวโดยตรง

เราปรารถนาจะสร้างคุณความดีแต่ยังไม่ได้สร้างคุณความดี เพราะยังมีโอกาสหรือมีอุปสรรคขัดขวาง

ถึงกระนั้นเราก็ไม่ควรทำความชั่ว ควรเตรียมตัวเตรียมใจไว้ให้พร้อม เพื่อทำความดีเมื่อโอกาสมาถึง

อย่าทำให้ความปรารถนาดีทั้งของตนและของคนอื่นกลายเป็นความปรารถนาร้าย

อย่าปล่อยให้ความปรารถนาดีกลายเป็นความโลภมาก

อย่าเผลอให้ความปรารถนาดีกลายเป็นความหลงงมงาย

อย่ามองข้ามความปรารถนาดีของบิดามารดาครูบาอาจารย์ท่านผู้มีพระคุณสมณชีพราหมณ์และนักปราชญ์ผู้มีเมตตามีวิชาความรู้

อย่ามองข้ามความปรารถนาดีของคนยากคนจน แม้จะเป็นชาวไร่ชาวนาคนกวาดถนนหนทางหรือแม้กระทั่งเด็กวัด

ความปรารถนาดีเล็ก ๆ น้อย ๆ แม้จะเป็นเพียงคำพูดให้กำลังใจหรือคำพูดชี้นำสนับสนุนเล็ก ๆ น้อย ๆ

ก็อาจช่วยให้เราทำงานใหญ่ ๆ ได้สำเร็จ

อย่ามองข้ามความปรารถนาร้าย แม้ของคนเปลี้ยง่อยพิกลพิการตาบอดมือด้วนเท้าด้วนหูหนวกบ้าใบ กระทั่งคนเป็นอัมพาตแล้วครึ่งตัว

ปรารถนาร้ายต่อผู้อื่นอย่างเดียวนับว่าเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองไม่มีวันสิ้นสุด

ปรารถนาดีต่อผู้อื่นจนลืมตนเอง นับว่าเป็นการสร้างความเดือดร้อนใจแก่ตนโดยไม่จำเป็น

ความปรารถนาของเรากับความปรารถนาของคนอื่นมักจะตรงกัน เพราะฉะนั้นจงระวังอย่าให้ความปรารถนาของเราขัดกับความปรารถนาของผู้อื่นมันจะทำให้เกิดเรื่องยุ่งยาก

ความปรารถนาของคนละยุคคนละวัยคนละโลกย่อมต่างกัน เราปรารถนาตามยุคของเราอย่างนี้ แต่คนในยุคโน้นเขาปรารถนาของเขาอย่างโน้น เราปรารถนาตามวัยของเราอย่างนี้ แต่คนในวัยโน้นเขาปรารถนาของเขาอย่างโน้น พวกอมนุษย์ภูตผีปีศาจเทพพรหม ซึ่งอยู่คนละโลกกับเรามีความปรารถนาอย่างนี้ ส่วนพวกเรามีความปรารถนาอย่างหนึ่ง แต่ละคนแต่ละวัยแต่ละยุคแต่ละโลกย่อมปรารถนาไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นจงอย่าให้ความปรารถนาขัดกัน จะทำให้เกิดความบรรลัยหายนะ

ความปรารถนากับความไม่สมปรารถนานั้นมักจะมาคู่กัน เพราะฉะนั้นเมื่อตั้งความปรารถนาไว้แล้วก็ขอให้ทำใจให้เข้มแข็งไว้ เพื่อไว้ต้านทานสิ่งบั่นทอนกำลังใจด้วย

ยอดปรารถนาของคนหนุ่มคนสาวก็คือความรัก ยอดปรารถนาของคนยากคนจนก็คือการมีอยู่มีกิน ยอดปรารถนาของคนแก่ก็คือคนคอยเอาอกเอาใจ ยอดปรารถนาของนักปราชญ์ก็คือวิชาความรู้ ยอดปรารถนาของคนมักใหญ่ใฝ่สูงก็คือยศตำแหน่ง ยอดปรารถนาของคนโง่ก็คือการได้อวดเก่ง ยอดปรารถนาของคนมักมากในกามคุณก็คือการได้แต่งเนื้อแต่งตัว ยอดปรารถนาของคนทรยศคดโกงก็คือการได้โกหกหลอกลวงเอารัดเอาเปรียบคนอื่น ยอดปรารถนาของคนใจบุญก็คือการได้ให้ทานรักษาศีลฟังธรรมเจริญภาวนา

ศัตรู-ข้าศึก-คนมีเวร ย่อมปรารถนาความพินาสให้แก่กันและกันสถานเดียว น้อยนักที่จะปรารถนาความสุขความเจริญให้แก่กัน สรุปแล้วศัตรูที่เป็นมิตรก็คือศัตรู ข้าศึกที่เป็นมิตรก็คือข้าศึก คนมีเวรต่อกันที่เป็นมิตรก็คือคนที่มีเวรนั่นเอง

คนที่ปรารถนาดีต่อกันนั้นไม่ต้องบอกไม่ต้องชี้แจงให้ฝ่ายที่เราปรารถนาดีต่อเขาทราบก็ได้ เพราะการกระทำของเรามันบอกมันชี้แจงอยู่ในตัวอยู่แล้ว เราบอกเราชี้แจงให้เขารู้เสียอีกมันจะกลายเป็นเราอยากได้หน้าตาทวงบุญทวงคุณเอากับเขา ทำให้ความปรารถนาดีของเราลดค่าลงไป

ความปรารถนาผิดสูตร

๑. ปรารถนาสุขแต่กลับได้ทุกข์
๒. ปรารถนาดีแต่กลับเป็นชั่ว
๓. ปรารถนาอยากฉลาดแต่กลับโง่
๔. ปรารถนาอยากทำบุญแต่กลับทำบาป
๕. ปรารถนาความเจริญแต่กลับเสื่อม
๖. ปรารถนาอยากให้เขารักแต่กลับทำให้เขาเกลียด
๗. ปรารถนาอยากร่ำรวยแต่กลับยากจน
๘. ปรารถนาอยากช่วยคนอื่นให้พ้นทุกข์ แต่กลับทำให้เขาประสบทุกข์มากขึ้น

๙. ปรารถนาอยากหนีความเดือดร้อน แต่กลับวิ่งเข้าหาความเดือดร้อน

๑๐. ปรารถนาแสวงหาความสงบ แต่กลับสร้างความวุ่นวายหนักขึ้น

ความปรารถนาเกิดผิดสูตรขึ้นมาเพราะเราควบคุมการทำ การพูด การคิดของเราให้อยู่กับร่องกับรอย หรืออยู่ในทิศในทางในแนวของสูตรไม่ได้

- เรียกว่าทำพูดคิดสวนทางกันกับความปรารถนาในหลักสูตร
- อย่าปรารถนาให้ผิดกาลเวลา
- อย่าปรารถนาให้ผิดกาละเทศะ
- อย่าปรารถนาให้ผิดประเภท
- อย่าปรารถนาให้ผิดวัยสังขาร
- อย่าปรารถนาในสิ่งผิดวิสัย
- อย่าปรารถนาลามก
- อย่าปรารถนาทำความชั่ว
- อย่าปรารถนาสร้างความทุกข์ให้เกิดแก่ผู้อื่น
- อย่าปรารถนาฆ่าตัวเองให้ตาย เพื่อพ้นเวรพ้นกรรมหรือพ้นทุกข์

ความปรารถนาที่สำเร็จผลได้ยาก คือความปรารถนาอยากให้ตนมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด โดยที่ตนไม่ต้องศึกษาเล่าเรียน ความปรารถนาอยากให้ตนร่ำรวย โดยที่ตนนอนอยู่เฉย ๆ โดยไม่ต้องทำงานทำการอะไรเลย ความปรารถนาอยากให้ตนมีคนเคารพนับถือมาก ๆ แต่ตนกลับทำในสิ่งที่คนทั้งหลายเขารังเกียจ ความปรารถนาอยากให้ตนมีความสุขสบาย แต่ตนกลับไปสร้างความทุกข์ความเดือดร้อนให้กับคนอื่น ความปรารถนาอยากมีชื่อมีเสียงมีคนนับหน้าถือตา แต่ตนกลับประพฤติข่มเหงรังแกเบียดเบียนคนอื่น ความปรารถนาอยากให้ครอบครัวมีสุข แต่ตนชอบดื่มเหล้าและเล่นการพนัน ความปรารถนานั้นจึงสำเร็จผลได้ยากหรือไม่มีทางสำเร็จผลได้เลย

- การปรารถนาเพื่อทรยศคดโกงคนอื่นนั้น นับว่าเป็นบาประดับครุกรรม
- การปรารถนาเพื่อเป็นสุขโดยวิธีผลักใสความทุกข์ใส่ผู้อื่นนับว่าเป็นบาประดับครุกรรม
- การปรารถนาเพื่อได้รับผลประโยชน์ฝ่ายตนอย่างเดียว โดยวิธีการผลักใสความหายนะให้คนอื่น นับว่าเป็นครุกรรม
- ปรารถนาอยากรวยแต่อย่าสร้างความจนให้คนอื่น
- อย่าปรารถนาให้คนอื่นร่ำรวยมีอยู่มีกิน จนกระทั่งเขาทำอะไรไม่เป็น
- อย่าปรารถนาให้คนอื่นสุขสบายจนลืมความทุกข์
- อย่าปรารถนาให้คนกินอิ่มหนำสำราญจนกระทั่งท้องแตกตาย
- อย่าปรารถนาให้คนอื่นเขารักเราข้างเดียวจนกระทั่งผิดหวังต้องผูกคอตาย หรือกินยาตาย
- อย่าปรารถนาให้พระอาทิตย์ขึ้นในเวลาเที่ยงคืนในประเทศไทย
- อย่าปรารถนาให้ดวงจันทร์ข้างแรมเต็มดวง
- อย่าปรารถนาให้ขโมยและโจรมาอยู่ยามเฝ้าทรัพย์สินเงินทองของเรา
- อย่าปรารถนาแบ่งความรักจากคู่ครองของคนอื่น
- อย่าปรารถนาว่าจะได้รับส่วนบุญจากคนอื่นเมื่อเราตายไปแล้ว
- อย่าปรารถนาความมีเมตตาไมตรีจิตความเห็นใจ ความช่วยเหลือเกื้อกูลจากคนทรยศคดโกง คนเห็น

แก่ตัว คนใจแคบ คนตระบัดสัตย์ เพราะถ้าท่านปรารถนาแล้วท่านจะไม่ได้อะไรเลย นอกจากความไม่สมปรารถนา

อย่าปรารถนาในสิ่งที่ไม่มีสิทธิ์

อย่าคิดในสิ่งที่ไม่มีค่า

อย่ารอในสิ่งที่ไม่มีมา

อย่าไขว่คว้าในสิ่งที่ไม่มีจริง

เมื่อทุกคนปรารถนาพึ่งท่าน ท่านจงอย่าให้ความปรารถนาของเขาเป็นหมัน

เมื่อทุกคนปรารถนายึดท่านเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ท่านจงเป็นแบบหลักศิลาแท่งทึบ อย่าเป็นหลักไม้ไผ่หรือไม้ผุไม่มีแก่น

เมื่อศัตรูปรารถนาจะรบกับท่าน ท่านจงอย่าปฏิเสธความปรารถนาของศัตรู เพราะถ้าศัตรูท้ารบแล้วถ้าท่านปฏิเสธการไม่รบ ท่านจะต้องลำบากไปชั่วชีวิต

มีบุญวาสนาไม่ปรารถนาก็มาเอง

ความแก่ ความเจ็บ ความตาย เราไม่ปราถนามันก็มาเอง

ความหายนะ ภัยพิบัติ ความวิโยคพลัดพราก ความวิปริตทางธรรมชาติ เราไม่ปรารถนามันก็เกิดขึ้นเอง

ผู้ไม่ปรารถนาดี ผู้ไม่ปรารถนาความถูกต้อง ผู้ไม่ปรารถนาให้เป็นไปตามระเบียบวินัย ผู้ไม่ปรารถนาความยุติธรรมตามกฎหมาย ก็ต้องปล่อยให้กฎหมายของวัฏฏะเป็นฝ่ายจัดการ

อยู่ครองเรือนถ้าไม่ปรารถนาอะไรเลยก็ควรออกบวช

ออกบวชแล้วถ้ายังปรารถนาแบบผู้ครองเรือนก็ควรลาสิกขา (สึก)

ความปรารถนาของพระมหาบุรุษก็คือ ๑.ปรารถนาพระสัพพัญญุตญาณ ๒.ปรารถนาความสิ้นไปแห่งกิเลสอาสวะ ๓.ปรารถนาถึงความสิ้นสุดเพราะพระบารมีธรรม

ปรารถนาบุตรถ้าไม่แต่งงานก็ย่อมไม่เกิดบุตร ปรารถนาทรัพย์ถ้าไม่ประกอบอาชีพการงานทำมาหากินก็ไม่เกิดทรัพย์ ปรารถนาอยากเป็นใหญ่แต่โง่ก็ไม่ได้เป็นใหญ่ ปรารถนาอยากได้พืชพันธุ์ธัญญาหารแต่ไม่ทำไรทำนาก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก

ถ้าไม่ขึ้นเขาถ้าไม่ปีนเขาก็ไม่รู้ว่าเขาสูง

ชีวิตย่อมลงต่ำแน่ถ้าเราอยู่เฉย ๆ โดยไม่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขความบกพร่องในตัวเอง

ชีวิตย่อมหม่นหมองแน่ถ้าเราไม่อบรมด้วยทานศีลภาวนา

ชีวิตย่อมดีขึ้นแน่ถ้าเราปรารถนาในสิ่งที่เป็นคุณค่าของชีวิตหรือคุณภาพของชีวิต

เทพก็ปรารถนาในเรื่องของเทพ

พรหมก็ปรารถนาในเรื่องของพรหม

มนุษย์ก็ปรารถนาในเรื่องของมนุษย์

สัตว์เดรัจฉานก็ปรารถนาในเรื่องของสัตว์เดรัจฉาน

ชาวอบายภูมิก็ปรารถนาในเรื่องของชาวอบายภูมิ

ผู้ไม่ปรารถนาอะไรเลยก็คือพระอรหันต์

เรื่องของความปรารถนาจึงมีอยู่ประจำภพประจำภูมิมีอยู่ทุกภพทุกภูมิ

ปรารถนาเพื่อมีอยู่มีกินมีใช้ ปรารถนาเพื่อความสุขสบาย ปรารถนาเพื่อมีชีวิตอยู่รอดปลอดภัยนับว่าเป็นเรื่องธรรมดาของสัตวโลกทุกโลก แต่การปรารถนาเพื่อสิ้นจากอาสวะกิเลสเป็นเรื่องของพระมหาบุรุษ

การปรารถนาให้ดีขึ้น สูงขึ้นกว่าสภาพเดิม นับว่าเป็นเรื่องพัฒนาการทางความปรารถนา แต่เป็นมนุษย์แล้วปรารถนาอยากเป็นสัตว์เดรัจฉานหรือเป็นเทวดาแล้ว ปรารถนาอยากเป็นสัตว์นรก นับว่าเป็นการปรารถนาด้อยพัฒนา

- ความปรารถนาเป็นเรื่องพัฒนาได้เสมอ
- ความปรารถนาเป็นเรื่องเปลี่ยนแปลงได้เสมอ
- ความปรารถนาย่อมเข้าตัวเสมอ
- ความปรารถนาออกนอกตัวก็คือความปรารถนาของสัตบุรุษ
- ความปรารถนาถ้าขาดการควบคุมก็คือตัณหา
- ความปรารถนาเจือด้วยตัณหาก็คือ ปรารถนาอยากให้ตนเองอยู่สุขสบายปรารถนาอยากให้ตนเองและพวกของตนเองได้เป็นใหญ่มียศศักดิ์มีหน้ามีตา ปรารถนาอยากให้ตนเองและพวกของตนได้รับชัยชนะโดยไม่คำนึงถึงกติกา ความยุติธรรม ความเป็นไปได้หรือความเป็นไปไม่ได้ ความเหมาะสมถูกต้องหรือไม่เหมาะสมถูกต้อง จะขัดกับความรู้สึกของคนส่วนใหญ่หรือไม่ คนที่มีความปรารถนาเจือด้วยตัณหาย่อมไม่คำนึงถึง

แม่พ่อปรารถนาดีต่อลูก ๆ ครูบาอาจารย์ปรารถนาต่อศิษยานุศิษย์ รัฐบาลปรารถนาดีต่อประชาชน พระมหากษัตริย์ปรารถนาดีต่ออาณาประชาราษฎร ความปรารถนาดีเช่นนี้นับเป็นความเจริญของประเทศชาติบ้านเมือง ความก้าวล่วง

อุปสรรคอันตราย ความทุกข์ยากลำบากเป็นสิ่งที่จะต้องก้าวล่วง ถ้าก้าวล่วงไม่ได้ก็ทำอะไรไม่ได้

ความเกียจคร้าน ความท้อแท้ ความหมดกำลังใจคืออุปสรรคของความก้าวล่วง ความกังวลใจ ความไม่แน่นอนใจ ความโลเลจับจด คืออุปสรรคของความก้าวล่วง ความเห็นแก่หลับนอน ความเป็นแก่ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความลุ่มหลงในอบายมุข คืออุปสรรคในการก้าวล่วง

ก้าวล่วง ก้าวผ่าน ก้าวฉลุย มีความสำเร็จอยู่ข้างหน้ามีชัยชนะรออยู่ข้างหน้ามีความชื่นชมสมหวังรออยู่ข้างหน้า นั่นคือความหมายของคำว่า "ความก้าวล่วง"

การล่วงเหตุผล นโยบาย วิธีการ ปฏิบัติการที่เก่าแก่ล้าสมัย คร่ำครึอืดอาด นับเป็นการก้าวล่วงที่ผสมผสานกับความก้าวหน้า

การก้าวล่วงโลกเก่าแก่ที่เห็นแก่ตัวอย่างงมงายบ้าคลั่ง กอบโกยเอาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว กระเสือกกระสนดิ้นรนแสวงหายศตำแหน่งอำนาจ ให้แก่ตัวและพวกของตัว กลั่นแกล้ง ข่มเหงรังแกผู้อื่น ตัดไม้ทำลายป่าอย่างแหลกราน เพื่อพอกพูนความร่ำรวยให้แก่ตัวเองและพวก ผู้หวังความเจริญแก่ประเทศชาติศาสนาและแกโลก จงพยายามก้าวล่วงโลกเก่าแก่ที่เป็นแก่ตัวอย่างงมงายบ้าคลั่งเช่นนั้นเสียแล้วพลิกให้เป็นโลกใหม่ที่ไม่มีความเห็นแก่ตัว ที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สาธารณชนที่ไม่หลงในยศตำแหน่งและอำนาจอย่างบ้าคลั่ง ที่เต็มไปด้วยเมตตาเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อผู้อื่นที่ไม่พอกพูนความร่ำรวยให้แก่ตนและพวกของตนด้วยการทำลายสมบัติและทรัพยากรของแผ่นดินและของประชาชน

- ก้าวล่วงความเศร้าโศกเสียใจได้ เพราะพึ่งการปฏิบัติในธรรม
- ก้าวล่วงศัตรูหมู่ปัจจามิตร เพราะสติปัญญา เพราะกำลังคน กำลังทรัพย์ที่เหนือกว่า
- ก้าวล่วงแม่น้ำความทุกข์ได้ เพราะวิริยบารมี
- ก้าวล่วงความอ่อนแอได้เพราะความเข็มแข็ง
- ก้าวล่วงความอิจฉาริษยา ความนินทาว่าร้ายป้ายสีด่าทอได้ เพราะกำลังขันติความอดทน

- ก้าวล่วงความเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยกำลังยาและกำลังใจ
- ก้าวล่วงความยากจนได้ด้วยความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพงานการทำมาหากิน
- ก้าวล่วงความเหน็ดเหนื่อยหิวโหยอ่อนเพลียด้วยอาหารและการพักผ่อน
- ก้าวล่วงความเจ็บ ความแก่ และความตายด้วยการปลงอนิจจัง
- ก้าวล่วงสิ่งชั่วร้ายคนชั่วร้ายด้วยการทำความดี
- ก้าวล่วงกิเลสมารด้วยการเจริญสมาธิภาวนา จิตตภาวนา อัสสาสปัสสาสภาวนา
- ก้าวล่วงคู่แข่งขันด้วยสติปัญญาและความรวดเร็ว
- ความอยากเป็นสิ่งที่ก้าวล่วงได้ยากที่สุด
- ทางกันดาร ดงกันดารแม่น้ำกว้างไกลพอหาวิธีก้าวล่วงได้แต่แม่น้ำคือโอฆสงสารหาวิธีก้าวล่วงได้ยากที่สุด
- ถ้ายังไม่ถึงฝั่งพระนิพพานการที่จะก้าวล่วงภัยเวรเป็นเรื่องเป็นไปไม่ได้
- ก้าวล่วงการศึกษาเล่าเรียนด้วยการเอาใจใส่ในตำรับตำรา
- ก้าวล่วงความรักด้วยการตัดใจห่าง
- ก้าวล่วงความขัดใจด้วยการเจริญภาวนาพุทโธ,อรหัง,นับ ๑ ถึง ๑๐ ปลีกตัวตนออกห่างจากอารมณ์ที่จะทำให้ขัดใจ
- ก้าวล่วงอารมณ์หงุดหงิดฟุ้งซ่านด้วยการสงเคราะห์คนอื่นสัตว์อื่นด้วยการสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ด้วยการเที่ยวชื่นชมความสวยงามของธรรมชาติด้วยการผลัดเปลี่ยนอิริยาบท
- ก้าวล่วงความเฉื่อยชาด้วยการออกกำลังทำงาน และด้วยกายบริหาร
- ก้าวล่วงความง่วงซึมเซาหดหู่มืดมัวด้วยจิตตบริหาร การเจริญภาวนาในพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณหรือด้วยการกำหนดลมหายใจเข้าออก
- ก้าวล่วงความเสียใจด้วยการตัดใจลืมสิ่งที่แล้ว ๆ มา อย่าพ่วงถึงมันอย่าเก็บมาคิดอีก แล้วเริ่มต้นงานใหม่ให้มันดีกว่าเดิม
- ก้าวล่วงความวิตกกังวลด้วยการปลุกใจให้กล้าหาญเข้มแข็ง

พระพุทธเจ้าก้าวล่วงความทุกข์โอฆสงสาร ก้าวล่วงศัตรูหมู่มาร ก้าวล่วงข้าศึกคือกิเลส ด้วยความเพียรอย่างสูงสุดในการสร้างความดี

- แรงสนับสนุนจากคนอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ผู้นำระดับประเทศและระดับโลกต้องแสวงหา เพราะเป็นวิถีทางให้
- ก้าวล่วงความยากลำบากอุปสรรคอันตรายต่าง ๆ ส่งผลให้ลุถึงความเป็นผู้นำของโลกโดยสะดวก
- ความเลวร้ายของธรรมชาตินั้นสู้ความเลวร้ายของคนไม่ได้ เมื่อก้าวล่วงความเลวร้ายของคนได้แล้ว
- ความเลวร้ายของธรรมชาติก็ไม่น่าเป็นห่วง

เมื่อก้าวล่วงกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลง อวิชชา ตัณหาราคะ อุปาทานได้ ก็ชื่อว่าก้าวล่วงได้ ๓ โลกแล้ว

เมื่อก้าวล่วงกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลง อวิชชา ตัณหาราคะ อุปาทานได้แล้ว เป็นอันหมดปัญหาเรื่องการก้าวล่วงอื่น ๆ

- เมื่อยังก้าวล่วงกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลง อวิชชา ตัณหาราคะ อุปาทานไม่ได้ ก็ยังมีปัญหา
- เรื่องการก้าวล่วงอื่น ๆ อีกร้อยแปด
- ก้าวล่วงปัญหาทางจิตใจด้วยการผ่อนผันสั้นยาว ก้าวล่วงปัญหาการขัดแย้งด้วยการหันหน้าปรึกษาปรองดองกันก้าวล่วงปัญหาของคนโลภด้วยการสนองตอบความ

โลภ ก้าวล่วงปัญหาของคนโกรธด้วยขันติและเมตตา ก้าวล่วงปัญหาของคนด้วยสติสัมปชัญญะ ก้าวล่วงปัญหาของคนผู้เต็มไปด้วยมานะทิฏฐิด้วยการผ่อนตามและอุเบกขา ก้าวล่วงปัญหาของคนแก่ด้วยการเอาใจ

ก้าวล่วงปัญหาเรื่องการเบียดเบียนบีบคั้นจากอมนุษย์ภูตผีปีศาจอันธพาลมนุษย์ถ่อยด้วยเวทย์มนต์คาถาและการบำเพ็ญกัมมัฏฐาน จิตตภาวนา (วิปัสสนาภาวนา) สมาธิภาวนา วิมุตติภาวนา

ก้าวล่วงกระแสเวรกรรมด้วยความไม่ประมาทในการบำเพ็ญกุศลศีลทานและการสวดมนต์ภาวนา ระบบใช้กำลังความดีปะทะยับยั้งกำลังฝ่ายชั่ว

ปรึกษากับคนบ้าก็มีแต่เรื่องบ้า

ปรึกษากับคนขี้เมาก็มีแต่เรื่องเหล้ากัญชาเฮโรอีนผงขาวเหล้าแห้งอุกระแช่

ปรึกษากับนักการพนันก็มีแต่เรื่องการพนันประเภทต่าง ๆ

ถ้าท่านต้องก้าวล่วงความบ้าก็อย่าปรึกษากับคนบ้า

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงความเมาก็อย่าปรึกษากับคนเมา

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงการพนันก็อย่าปรึกษากับคนเล่นการพนัน

ปรึกษากับคนฉ้อโกงทุจริตก็มีแต่เรื่องฉ้อโกงทุจริต

ปรึกษากับอันธพาลก็มีแต่เรื่องข่มเหงรังแกเบียดเบียนชาวบ้าน

ปรึกษากับคนฟุ้งซ่านก็มีแต่เรื่องเพ้อเจ้อเหลวไหลไร้สาระ

ปรึกษากับคนผู้มักมากเจ้าเล่ห์ก็มีแต่ขาดทุน

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงความฉ้อโกงทุจริต ก็อย่าปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับคนฉ้อโกงทุจริต

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงความเป็นอันธพาล ก็อย่าปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับพวกกลุ่มอันธพาล

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงความฟุ้งซ่าน ท่านก็อย่าปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับคนมีความฟุ้งซ่าน

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงการขาดทุน ก็อย่าปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับคนผู้มักมากเจ้าเล่ห์

ปรึกษากับคนบ้าผู้หญิง(ฝ่ายชาย)หรือคนบ้าผู้ชาย(ฝ่ายหญิง) ก็มีแต่เรื่องผู้หญิง-ผู้ชาย (เรื่องเจ้าชู้)

ปรึกษากับคนที่อาฆาตพยาบาทก็มีแต่เรื่องแก้แค้นจองเวร

ปรึกษาปัญหากับคนตะหลบตะแลงโกหกหลอกลวงก็มีแต่เรื่องทรยศคดโกงโกหกหลอกลวง

ปรึกษาปัญหากับนักกฎหมายก็มีแต่เรื่องใส่ความกันแก้ความกัน (เอาชนะลูกเดียวถูกหรือผิดไม่สำคัญ) เต็มไปด้วยแก้โจทย์แก้ต่างและจำเลยแก้ตัว

ถ้าท่านต้องการจะก้าวล่วงปัญหาเรื่องการเป็นชายเจ้าชู้หรือผู้หญิงเจ้าชู้ ท่านก็อย่าปรึกษาปัญหาอะไรกับพวกเจ้าชู้เหล่านั้น

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงปัญหาเรื่องการทรยศคดโกงโกหกหลอกลวง ท่านก็อย่าปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับพวกทรยศคดโกงโกหกหลอกลวง

ถ้าท่านต้องการก้าวล่วงปัญหาเรื่องการเป็นโจทย์หรือจำเลยก็ต้องวางอุเบกขาลูกเดียวเป็นได้ผล ไม่เอาของใครและไม่ว่าใคร เมื่อคนอื่นมาเอาของเราไป

การก้าวล่วงปัญหาเรื่องการเกิดแก่เจ็บตาย ความวิปโยคเศร้าโศกเสียใจต่าง ๆ เป็นปัญหาเฉพาะตัว

การก้าวล่วงปัญหาเรื่องยากดีมีจนความโง่เขลาเบาปัญญาเป็นปัญหาเฉพาะตน

การก้าวล่วงภัยอันตรายอุปสรรค์สิ่งขัดขวางต่าง ๆ เป็นปัญหาเฉพาะตัว

เรื่องการก้าวล่วงปัญหาเฉพาะตัวนั้น เป็นเรื่องของสติปัญญาไหวพริบปฏิภาณของใครของมัน คนอื่น

ช่วยเราได้น้อยมาก คือเราต้องเป็นหลักตลอดเรื่อง คนอื่นหรือสิ่งอื่นเป็นเพียงตัวหนุนหรือเสริมเท่านั้น ถ้าปล่อยให้คนอื่นเป็นหลักหรือสิ่งอื่นเป็นหลัก ท่านจะได้ยินแต่คำว่า "พังหรือผิดหวัง" สถานเดียว

- การก้าวขึ้นก้าวลงตามขั้นบันไดนั้นเป็นเรื่องของเราเอง การก้าวล่วงอุปสรรคอันตรายต่าง ๆ ก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องก้าวล่วงเองเหมือนกันใช้คนอื่นทำแทนไม่ได้
- สิ่งที่ก้าวล่วงเราอยู่ตลอดเวลาไม่ใช่คู่เวรคู่กรรมหรือศัตรูหมู่ปัจจามิตรที่ไหน แต่มันคือวันคืนเดือนปีที่ก้าวล่วงเราแต่ละวันแต่ละคืนแต่ละปี

คนยากคนจนไม่มีอะไรดีเท่ากับการก้าวล่วงความยากจน

- นักพรตไม่มีอะไรดีเท่ากับการก้าวล่วงกิเลส
- นักศึกษาไม่มีอะไรดีเท่ากับการก้าวล่วงชั้นที่ตนกำลังเรียนอยู่
- นักเดินเรือทะเลไม่มีอะไรดีเท่ากับการก้าวล่วงทะเลให้ลุถึงฝั่งที่ตนต้องการทอดสมอจอดเรือ
- นักปฏิบัติธรรมไม่มีอะไรดีเท่ากับการก้าวล่วงนิวรณ์กิเลสเครื่องกางกั้นมิให้บรรลุคุณงามความดีกายเบาจิตสงบเป็นสมาธิ
- การก้าวไปข้างหน้านั้นมี ๒ อย่าง คือก้าวผิด กับก้าวถูก ก้าวผิดทำความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น
- ก้าวถูกทำประโยชน์เกื้อกูลให้แก่ตนเองและผู้อื่น
- การก้าวไปข้างหน้าถ้าไม่ระมัดระวังก็ก้าวล้ม ถ้าระมัดระวังก็ก้าวล่วง อวิชชาความมืดโมหะความหลงหรือความเมาทำให้เราก้าวล้ม สติสัมปชัญญะและปัญญาทำให้เราก้าวล่วง
- ก้าวลงคลองยิ่งก้าวลงลึกไปมากเท่าไรก็ยิ่งเปียกมาก หนาวมาก ว่ายลอยคออยู่นานก็เหนื่อยมาก คนลอยคออยู่ในน้ำขืนไปทำอะไรต่ออะไรไม่ประครองตัวเองก็มีหวังจมน้ำตาย การก้าวล่วงคลองหรือถอยหลังลงคลองหรือถอยหลังเข้าคลองผลลัพธ์ก็เช่นเดียวกัน ย่อมไม่มีโอกาสที่จะลุถึงเป้าหมายที่ตนตั้งไว้
- ก้าวถอยหลังก็มีลักษณะตรงกันข้ามกับการก้าวล่วง ก้าวถอยหลังก็คือการที่บุคคลทำอะไรแล้วมันไม่มีความเจริญก้าวหน้า ก้าวล่วงก็คือการที่บุคคลทำอะไรแล้วมันมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองก้าวไกลออกไปข้างหน้าโดยลำดับ
- การก้าวล่วงศัตรูนั้น มิใช่หมายแต่เพียงว่าศัตรูยอมแพ้ ศัตรูยอมเป็นมิตร ศัตรูยอมเป็นทาส หรือศัตรูตาย เพราะเพียงเท่านั้นถือว่าเป็นการชนะชั้นธรรมดา ๆ เท่านั้น เหตุผลก็คือ ลูกของศัตรู หลานของศัตรู ญาติมิตรบริวารของศัตรู ภรรยาสามีของศัตรู ภัยเวรที่มาจากศัตรู ฉะนั้นการก้าวล่วงภัยเวรทั้งปวงนั้นแล ถือว่าเป็นการก้าวล่วงศัตรูทั้งปวง

ท่านอาจก้าวล่วงศพของศัตรูได้แต่ท่านไม่อาจก้าวล่วงคำพูดและข้อเขียนของศัตรูได้

- จงก้าวล่วงคำพูดก้าวร้าวถากถางของศัตรูด้วยความสงบหนักแน่นในขันติ
- จงก้าวล่วงการใส่ร้ายป้ายสีของศัตรูด้วยความเยือกเย็นและสัตยาธิษฐาน

แม้เป็นศพแล้วก็ยังมีศัตรู คือ พวกศัตรูขโมยศพ

- คนไม่ใกล้ชิดงานการย่อมไม่มีโอกาสก้าวล่วงงานการ
- คนไม่อยู่ใกล้ชิดศัตรูย่อมไม่มีโอกาสก้าวล่วงศัตรู
- คนอยู่ห่างไกลแม่น้ำย่อมไม่มีโอกาสจะก้าวล่วงแม่น้ำ
- วันเผลอของเราคือวันสบฤกษ์ดีของศัตรู วันเผลอของศัตรูคือวันสบฤกษ์ดีของเรา
- วันที่เราประมาทคือวันที่ศัตรูมีโอกาสก้าวล่วงเรา วันที่ศัตรูประมาทคือวันที่เรามีโอกาสก้าวล่วงศัตรู

จงก้าวล่วงความตายของคนถ่อยอันธพาลอสัตบุรุษเจ้าเล่ห์ด้วยเวทย์มนต์คาถาอันศักดิ์สิทธิ์ อย่าหาวิธีก้าวล่วงด้วยความยุติธรรม เพราะคนถ่อยอันธพาลอสัตบุรุษเจ้าเล่ห์ย่อมสามารถเปลี่ยนความยุติธรรมให้กลายเป็นอยุติธรรมได้เสมอ

มหาโจรในรูปของนักพรตย่อมน่ากลัวกว่ามหาโจรธรรมดา เพราะมหาโจรในรูปของนักพรตมีโอกาสปล้นได้ถึง ๗ ชั่วโครตแล้วก็ยังไม่ยุติส่วนมหาโจรธรรมดาปล้นเราเพียงครั้งเดียวแล้วอาจไม่กลับมาปล้นอีกเลย

คนไม่ใกล้ชิดกับวิชาการย่อมไม่มีโอกาสก้าวล่วงวิชาการ

- ก้าวล่วงบุญก้าวล่วงบาปได้ย่อมเป็นผู้บริสุทธิ์ ก้าวล่วงอาบัติได้ศีลย่อมบริสุทธิ์ ก้าวล่วงวิตกวิจารณ์ได้จิตย่อมเป็นสมาธิ ก้าวล่วงความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ ย่อมปลอดโปร่งแจ่มใส ก้าวล่วงอวิชชาได้ปัญญาย่อมสว่างไสว
- นักพรตผู้ปราศจากศีล สมาธิ ปัญญา ย่อมไม่มีโอกาสก้าวล่วงกิเลส
- นักรบผู้ปราศจากสติปัญญาและอาวุธ ย่อมไม่มีโอกาสก้าวล่วงศัตรู
- ก้าวล่วงร่างกายพอทำได้ แต่ก้าวล่วงหัวใจทำยาก
- ก้าวล่วงด้วยกำลังคนกำลังอาวุธพอทำได้ แต่ก้าวล่วงด้วยสติปัญญาทำได้ยาก

ความเพียรคือพื้นฐานของการก้าวล่วงทุกอย่าง

สติปัญญาคือทิศทางที่นำไปสู่การก้าวล่วงอย่างถูกต้องเรียบร้อย

ถ้ายังมีความวิตกกังวลรวนเรอยู่ การจะก้าวล่วงงานการต่าง ๆ ย่อมห่างออกไปห่างออกไปทุกนาที

ความสงสัยและความไม่มั่นใจย่อมเป็นอุปสรรคของการก้าวล่วงเปอร์เซ็นค่อนข้างสูง

อานุภาพของความรัก

ความรักเป็นเอกลักษณ์ของความร่มเย็น ความรักเป็นข้อมูลของความสามัคคี ความรักเป็นพลังของสันติภาพ ความรักเป็นที่มาแห่งคำว่ามิตรภาพ ความรักเป็นมารดาของคำว่า "ญาติพี่น้อง"

เมื่อมีความรักอยู่ในใจย่อมเกิดความอบอุ่นกระจายไปทั่วอนูของร่างกาย

ความรักสร้างความสุขความเจริญให้แก่ประเทศชาติศาสนาและแก่ประชากรทุกยุคทุกสมัย

ไม่มีประชากรกลุ่มไหนในโลกที่ปฏิเสธความรัก ปรารถนาความรักความเกลียดชัง

เกิดเป็นคนก็ต้องทำตนให้ผู้อื่นรัก ถึงจะเป็นส่วนน้อยก็ขอให้มีคนรักบ้าง อย่างที่ว่า "คนรักเท่าผืนหนังคนชังเท่าผืนเสื่อ" แต่ก็ยังดีกว่าที่ไม่มีคนรักเอาเลยเรียกว่า ถ้าคนไม่รักก็ขอให้ผีสางนางไม้รัก ผีสางนางไม้ไม่รักก็ขอให้เทวดารัก เทวดาไม่รักก็ขอให้พระพรหมท่านรัก ถ้าไม่มีใครรักเลยในโลกกระทั้งเทวโลกและพรหมโลก ท่านก็ควรพิจารณาตัวเองให้ได้ไปเกิดใต้โลกันต์ได้แล้ว อย่าอยู่อย่างคนสิ้นรักเลย

คิดรักในใจครั้งเดียวดีกว่าคิดรักด้วยลมปากพันครั้ง

ผู้ที่เราควรรักมากที่สุดนั้นไม่ใช่พ่อ ไม่ใช่แม่ ไม่ใช่ลูก ไม่ใช่เมีย แต่เป็นตัวเราเอง เพราะไม่มีใครในโลกรักเรามากเท่ากับตัวเราเอง

การรักงาน รักการศึกษา รักวิชาความรู้ รักบิดามารดาครูบาอาจารย์ ญาติสนิทมิตรสหายผู้มีกัลยาณจิตต่อเรา รักการบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติศาสนาสังคมส่วนรวม รักการละความชั่วประพฤติความดีต่าง ๆ เหล่านี้ สรุปแล้วก็คือ การรักตนเอง เพราะจะมีผลดีสะท้อนกลับมาที่เราอย่างไม่ต้องสงสัย

- รักการศึกษาวิชาความรู้ รักงานการสร้างความเจริญก้าวหน้า
- รักญาติสนิทมิตรสหายสร้างบริวาร
- รักบิดามารดาครูบาอาจารย์ปู่ย่าตายาย สร้างศิริมงคลให้แก่ชีวิตตน

รักหน้าที่งานการเจ้านายผู้บังคับบัญชาทำให้ชีวิตรุ่งโรจน์ด้วยตำแหน่งยศชั้นเงินเดือน

รักการบำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมสร้างเกียรติความนิยมชมชอบและความเคารพนับถือ

รักการศึกษาปฏิบัติธรรมให้ทานรักษาศีลเจริญภาวนาสร้างความสุขทางจิตใจ

รักการเจริญสมถะวิปัสสนาสร้างความมั่นคงทางจิตใจและสร้างความมั่นคงทางสติปัญญา

รักความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วยโมหะก็คือการสร้างความทุกข์ให้แก่ตนเองในภายหลัง

รักความมั่วสุมในเรื่องโลกีย์วิสัยก็คือการสร้างความอ่อนแอและโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ให้แก่ตนเอง บั้นต้นรักความสะดวกสบายบั้นปลายก็คือความทุกข์

รักการทำชั่ว สร้างความทุกข์ความเดือนร้อนให้แก่ตนเองและคนอื่น

รักการทำดี สร้างความปลอดภัยสร้างความสุขความเจริญให้แก่ตนเองและคนอื่น

ความรักในทางทุจริตคิดมิชอบรักในการใช้เล่ห์เหลี่ยมคดโกงคนอื่น รักในการใช้อำนาจหน้าที่บีบคั้นเบียดเบียนรังแกผู้อื่นเป็นความรักจากนรกสกปรกโสมม

ความรักกับความชังมักคู่กันเสมอ เช่น รักความดีก็ต้องชังความชั่ว รักความชั่วก็ต้องชังความดี รักความโง่ก็ต้องชังความฉลาด รักความฉลาดก็ต้องชังความโง่ รักความขยันก็ต้องชังความเกียจคร้าน รักความเกียจคร้านก็ต้องชังความขยัน

ความรักนั้นเป็นเรื่องของความมีเมตตาต่อกัน เอื้อเฟื้อช่วยเหลือสงเคราะห์กัน ฉะนั้นการสร้างอาณาจักรแห่งความรัก จึงไม่ใช่เรื่องเสแสร้งเบียดบังหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง

ความรักตามหลักการทางพระพุทธศาสนานั้น ไม่ใช่เป็นความรักที่มีพื้นฐานมาจากความเห็นแก่ตัวและความเห็นแกได้ แต่เป็นความรักที่มีพื้นฐานมาจากเมตตาจิตหรือไมตรีจิตอันบริสุทธิ์ จึงเป็นความรักที่สร้างความเจริญให้แก่สังคมได้

ความรักจอมปลอมสร้างความเจริญให้แก่สังคมไม่ได้

ความรักในการทรยศคดโกงสร้างภัยพิบัติให้แก่สังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ความรักของคนเราอาจตรงกันได้ ถ้าถูกบังคับไว้ด้วยคุณธรรม

ความรักที่เกิดจากความโลภความโกรธความหลง ย่อมบิดเบือนพลิกผันตลอดเวลา คนถ่อยย่อมไม่พ่วงถึงความเคารพนับถือเมื่อถูกอำนาจของความรักที่เจือด้วยราคะครอบงำ อายุสังขารกาลเวลาอาจเปลี่ยนแปลงความรักในจิตใจได้บ้าง แต่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงกิเลสในใจคนได้

ความรักวิปริตเป็นพิษภัยต่อสังคม ฆ่าคนตายมามากต่อมาก

ความรักย่อมขยายพืชพันธุ์ชั่วกัปล์นิรันดร ถ้ารู้จักปลูกฝังทำนุบำรุงรักษา ถ้าไม่รู้จักทำนุบำรุงรักษา

ความรักก็เฉาตายขยายพืชพันธุ์ไม่ได้

รักลูกหลานต้องการให้ลูกหลานเป็นคนดีต้องลงทุนปลูกฝังทำนุบำรุงเป็นแรมปี รักศิษยานุศิษย์ต้องการให้เจริญด้วยวิชาความรู้ก็เหมือนกัน รักชาติรักแผ่นดินต้องการให้ดำรงคงอยู่ยืนนาน ต้องลงทุนทำนุบำรุงปกปักรักษาด้วยเลือดเนื้อและชีวิต

รักการทำชั่วเป็นความรักที่ลงทุนลงแรงน้อย แต่ได้ผลมากคือได้ความทุกข์ความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและคนอื่นอย่างมากมายกว้างขวาง

คนที่พูดว่ารักเราหรือแกล้งทำเป็นว่ารักเรานั้นมีอยู่ดาษดื่น แต่คนที่แม้ไม่พูดว่ารักหรือแกล้งทำเป็นรักเราคือรักอย่างจริงใจบริสุทธิ์ใจในโลกนั้นหาได้เพียง ๓ คน เท่านั้นคือ ๑. ตัวเรา ๒. แม่ ๓. พ่อ

สัตว์โลกเกิดมาเพราะรัก อยู่เพราะรัก ตายเพราะรัก แม้จิตวิญญาณจะเกิดมาใหม่ มาอยู่ใหม่และมาตาย

ใหม่อีกในภพภูมิข้างหน้า ก็เพื่อความรักอีกนั่นแหล ความรักนี้จึงเป็นอมตนิรันดรทุกชาติทุกภพยากแก่การสงบระงับดับถอน

- รักความถูกต้องความสุจริตยุติธรรมย่อมสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ประเทศชาติศาสนา
- รักเพราะอคติครอบงำย่อมสร้างรอยร้าวให้เกิดทั่วแผ่นดิน

การรักญาติมิตรสหายพรรคพวกเพื่อนฝูงเป็นเรื่องดี แต่ถ้ารักอย่างปราศจากเหตุผลก็เป็นเรื่องไม่ดี มองแต่จะให้คนรักตนแต่ไม่ทำตนให้เป็นที่รักของคนอื่น เป็นเรื่องสร้างความไม่สมดุลทางความรัก อยู่กับมนุษย์ทำตนให้มนุษย์ด้วยกันรัก อยู่กับอมนุษย์ทำตนให้อมนุษย์รัก นี้เป็นหลักคำสอนเรื่องเมตตาในพระพุทธศาสนา

- ความรักฐานญาติสร้างความเป็นปึกแผ่น
- ความรักฐานมิตรสร้างความกลมเกลียว
- ความรักฐานบิดามารดาปู่ย่าตายายสร้างความไว้วางใจ
- ความรักฐานครูบาอาจารย์สร้างความเคารพนับถือ
- ความรักฐานครอบครัวสร้างความอลุ่มอล่วยผ่อนผันสั้นยาว
- ความรักฐานประเทศชาติศาสนาสร้างความเสียสละ
- ความรักฐานผู้บังคับบัญชาสร้างความเป็นธรรม
- ความรักฐานสมณชีพราหมณ์สร้างขันติธรรมและเมตตาธรรม
- ความรักฐานกิเลสตัณหาสร้างความอื้อฉาววุ่นวาย
- ความรักฐานเพื่อนบ้านสร้างความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล
- ความรักฐานเจ้าฟ้าพระมหากษัตริย์และรัฐบาลสร้างความอบอุ่นสงบร่มเย็น
- ความรักย่อมไม่ทรยศคน แต่คนมักทรยศความรัก
- ความรักย่อมให้อภัยคน แต่คนมักไม่ให้อภัยความรัก
- ความรักย่อมไม่เป็นพิษภัยแก่ใคร แต่คนมักเป็นพิษภัยแก่ความรัก
- ความรักย่อมแสดงความเมตตาปรานีต่อคน แต่คนมักไม่แสดงความเมตตาปรานีต่อความรัก
- ความรักย่อมไม่ฆ่าคน แต่คนมักฆ่าความรัก
- ความรักเกิดจากใจ ไม่ใช่เกิดที่ใต้ฝ่าเท้า
- ความรักไม่ได้ทำให้คนตาบอด แต่คนต่างหากที่ยอมตาบอดเพื่อความรัก
- ความรักเกิดจากใจแล้วถ่ายทอดออกมาทางสายตาและคำพูดการกระทำไม่ถ่ายทอดออกมาทางคมหอก
- คมดาบหรือลูกปืนหรือแม้แต่เงิน
- เงินอาจซื้อชีวิตร่างกายยศตำแหน่งได้ แต่ซื้อความรักไม่ได้
- เงินซื้อความรักได้ในวงจำกัด แต่เงินซื้อความรักของคนทั้งโลกไม่ได้

ท่านอาจใช้เงินซื้อความรักจากมนุษย์ด้วยกันได้ แต่ไม่อาจซื้อเอาความรักจากอมนุษย์ภูตผีปีศาจได้ ความรักที่แผ่ไปจากใจบริสุทธิ์ไม่เจือด้วยกิเลสตัณหา ย่อมทำให้อัตภาพร่างกายและจิตใจผ่องใสสดชื่น เมื่อยังเห็นแก่ตัวเห็นแกได้ การแผ่เมตตาความรักไปสู่คนอื่นก็ไร้ผล

- อย่าคิดว่าทุกคนที่ยิ้มแย้มใส่เราเขารักเราเสมอไป
- อย่ารักมากจนกระทั่งหลงเพราะจะเกิดทุกข์ภายหลัง
- อย่ารักอะไรมากจนเกิดการผูกขาดความรักนั้นไว้แต่ผู้เดียว เพราะความรักนั้นเป็นสมบัติกลาง ไม่ใช่ของเราของเขา

มนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์หรือในยุคเกิดประวัติศาสตร์แล้วแสดงพฤติกรรมหลายอย่างเพื่อต้องการผูกขาดความรักอะไรหลาย ๆ อย่างในโลก แต่ท่านก็ทิ้งสิ่งเหล่านี้ไป เหลือไว้แต่หลักฐานที่ท่านเคยแสดงความรักผูกขาดไว้เท่านั้น

ความรักนั้นไม่ได้หวานระรื่นชื่นบานซาบซ่าไปทุกอย่าง เพราะเบื้องหลังอาจแฝงไว้ด้วยความทุกข์ระทมขมขื่น ยิ่งกว่าความทุกข์ระทมขมขื่นอื่นใดในโลกก็ได้

การจับมือถือแขนกอดจูบลูบคลำกันตามที่สาธารณะสถานหรือตามถนนหนทางนั้นไม่ใช่เป็นการแสดงความรัก แต่เป็นการแสดงความอนาจาร

ความรักต่างวัยความขัดใจมีมากกว่าปรองดอง

พื้นฐานทางจิตใจที่แตกต่างกัน ย่อมเป็นอุปสรรคในเรื่องการรักษาความรัก

การอบรมที่แตกต่างกันจะรักษาความรักให้ยืดยาวเป็นเรื่องลำบากยากเย็น

คนที่ปองรักเรา ถ้าหมดผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับย่อมจืดจางลง

คนที่เคยเป็นศัตรูเรา เมื่อเรามีผลประโยชน์ให้เขา เขาก็จะเข้ามารักเรา แต่เมื่อเราไม่มีผลประโยชน์ให้เขา ความเป็นศัตรูก็จะกลับคืนมาอีกครั้งและรุนแรงขึ้นกว่าเดิมความเข้มแข็งเท่านั้นที่จะต้านทานพลังเบียดเบียนของศัตรู

อย่าเห็นความรักความเมตตาปราณีของศัตรูว่าเป็นความจริง เพราะศัตรูมักมีความโหดร้ายทารุณซุกซ่อนอยู่ในความรักความเมตตาปราณีนั้น

ความรักเปลี่ยนเป็นความทุกข์ได้ง่าย ความรักเปลี่ยนเป็นความชังได้ง่าย ความรักเปลี่ยนเป็นความเกลียดได้ง่าย ความรักเปลี่ยนเป็นความอาฆาตพยาบาทได้ง่าย เพราะก่อนที่จะรักอะไร หรือรักใครจงปลงใจเสีย ก่อนจะได้เดือดร้อนภายหลัง

คนอื่นอาจรักเราชังเราได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

แต่เราจงทำใจให้รักตนเองให้ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง อย่าชังตนเองแม้แต่วินาทีเดียว เพราะการชังตนเองนั้นจะทำให้หมดความสุขและอายุจะสั้นเข้า

แม้แต่สัตว์เดรัจฉานมันยังรักตัวเอง เราเป็นคนแท้ ๆ จะรักตนเองไม่ใช่เรื่องเสียหายน่าเกลียด จงอย่าได้คิดฆ่าตัวเองเลย รักตนเองถนอมตนเองไว้ก่อนเถอะ

ฟังคนอื่นมากเชื่อคนอื่นมากหลงคนอื่นมาก ย่อมบั่นทอนความรักตนเองลงไปทุกขณะในที่สุดก็อาจสงสัยว่า "ตัวเรานี้มันเราหรือเขากันแน่"

บางครั้งคนอื่นอาจเบียดเบียนทำร้ายร่างกายหรือชีวิตของเราได้ แต่เราจงรักตนสงวนตน อย่าได้คิดเบียดเบียนทำร้ายร่างกายหรือชีวิตของตนเองเลย

เมื่อยังหาคนอื่นที่รักเราจริง ๆ ไม่มี เราก็จงรักตนเองให้จริง ๆ เข้าไว้ก่อน เพราะไม่ใช่เรื่องขาดทุนและไม่ต้องลงทุนอะไร

การรักตนเองเป็นเหตุให้เราเป็นตัวของเราเอง เป็นเหตุให้เราทำตนให้เป็นที่พึ่งของตน เป็นเหตุให้เราแสวงหาที่พึ่งอันปลอดภัยให้แก่ตนเอง เป็นเหตุให้เราดิ้นรนอดทนต่อสู้กับอุปสรรคอันตรายได้ด้วยจิตใจมั่นคงเข้มแข็งเป็นเหตุให้เราเลือกทางชีวิตของเราได้อย่างถูกต้องและเป็นเหตุให้เราทำดีบำเพ็ญคุณประโยชน์ให้แก่ตนและคนอื่นอย่างเต็มสติกำลังความสามารถ

คนตาดีใช้สายตาอ่านความรัก

คนตาบอดใช้ประสาทสัมผัสอ่านความรัก

ใจอ่านความรักได้ทั้งชนิดรูปธรรมและชนิดนามธรรม

วัตถุธาตุทุกชนิดในโลกและเบ็ญจขันธ์ของพระอรหันต์ไม่รักและไม่ชังใคร นอกนั้นยังต้องวนเวียนอยู่ในโลกของความรักตลอดเวลา

ผู้อำนวยการความรักมีอยู่ ๒ ฝ่าย คือ

๑. ผู้อำนวยการความรักฝ่ายดีได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

๒. ผู้อำนวยการความรักฝ่ายไม่ดีได้แก่กิเลส ตัณหา ราคะ

ผู้อุปถัมภ์ความรักก็มีอยู่ ๒ ฝ่ายเหมือนกันคือ

๑. ผู้อุปถัมภ์ความรักฝ่ายดีได้แก่ขันติความอดทน

๒. ผู้อุปถัมภ์ความรักฝ่ายไม่ดีได้แก่อามิสลาภผลสินจ้างสินบน ประจบประแจงเลียแข้งเลียขา

ผู้ตัดความรักได้เด็ดขาด คือพระอรหันต์ขีณาสพผู้สิ้นอาสวะแล้ว แม้ยังเจริญเมตตาอยู่ แต่ก็ไม่เรียกว่า"เมตตาพื้นฐานแห่งความรัก" เป็นได้แค่ "เมตตาพื้นฐานแห่งกิริยารัก" เพราะเป็นความรักที่ไม่เกิดผลลบและผลบวกทั้งฝ่ายโลกและฝ่ายธรรม

พูดถึงประโยชน์หรืออานิสงส์แห่งความรักย่อมมีอยู่อย่างมากมาย เช่น

๑. ความรักอาจยับยั้งภัยจากสงครามได้

๒. ความรักอาจห้ามการทะเลาะวิวาทความบาดหมางต่างๆได้

๓. ความรักอาจสงบภัยเวรความอาฆาตมาดร้ายต่อกันได้

๔. ความรักอาจห้ามความระแวงใจความกินใจ ความระหองระแหงตึงเครียดที่มีต่อกันและกันได้

๕. ความรักอาจห้ามข้อขัดแย้งความเห็นที่ไม่ลงลอยเป็นอันเดียวกันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้

๖. ความรักอาจบรรเทาเรื่องร้ายแรงหนักหนาสาหัสสากรรจ์ให้กลายเป็นเรื่องเบา(เรื่องร้ายกลายเป็นเรื่องดี)

๗. ความรักอาจห้ามอุปสรรคข้อขัดข้องในวงงานการต่าง ๆ ได้

๘. ความรักปลุกชีวิตให้สดชื่นสงบระงับความเศร้าโศกโสกาอาดูรเครื่องหม่นหมองในใจได้

ถนนที่ก้าวไปสู่ความสำเร็จทุกสายย่อมเริ่มจุดเบื้องต้นที่ความรักนี้ทั้งนั้น

บนวิถีแห่งงานการทุกชนิดถ้าดำเนินโดยปราศจากความรักอาจสำเร็จช้าหรืออาจไม่สำเร็จเลยก็ได้

ความรักบางอย่างมีสิ่งแลกเปลี่ยนความรักบางอย่างไม่ต้องการสิ่งแลกเปลี่ยน อันนี้มีมูลฐานมาจากจิตใจของคนผู้เป็นฝ่ายแจกความรัก

ความรักที่ต้องการสิ่งแลกเปลี่ยนสร้างปัญหาทางสังคมอย่างกว้างขวางมากมาย

ความรักที่ไม่ต้องการสิ่งแลกเปลี่ยนนับเป็นความรักบริสุทธิ์ไม่สร้างปัญหาทางสังคมแต่ประการใด

ให้ความรักดีกว่าให้ความเกลียดชัง

สอนให้คนมีจิตเมตตาปราณีมีความรักช่วยเหลือสงเคราะห์คนอื่นและสัตว์อื่นดีกว่าสอนให้คนเกลียดชังคนอื่นหรือดีกว่าการสอนให้คนไปด่าว่าเข่นฆ่าเบียดเบียนคนอื่นหรือรุกรานข่มเหงรังแกคนอื่น

โลกที่ตั้งอยู่โดยปราศจากความรักและเมตตาก็กลายเป็นโลกสนธยาหรือโลกมิคสัญญีเท่านั้น

มนุษย์ธรรมดาอาจเปลี่ยนสถานภาพเป็นมนุษย์เทพหรือมนุษย์พรหมก็ได้ เพราะมีความรักและเมตตาต่อคนอื่นและสัตว์อื่น

เป็นมนุษย์แล้วไม่มีความรักและเมตตาแล้ว สภาพจิตใจจะลดต่ำลงเรื่อย ๆ คือมีความเป็นมนุษย์น้อยลงกลายเป็นอมนุษย์ภูตผีปีศาจกระทั่งกลายเป็นยักษ์เป็นมารโดยลำดับ

ความรักความเมตตาไม่ใช่เรื่องของการหลับหูหลับตาปลุกเสกลงนะเมตตาโมเมตตาอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องที่ต้องทำกันให้ปรากฏชัด ๆ ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นคือ การเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน สงเคราะห์เกื้อกูลกันทางกายคือ ช่วยกันทำทันทีไม่ต้องให้บอกหรือให้เชิญ สงเคราะห์เกื้อกูลกันทางวาจา แนะบอกกล่าวสั่งสอนกันไปในทางที่ดีมีประโยชน์ทั้งแก่ตนและคนอื่น สงเคราะห์เกื้อกูลกันในทางความคิดที่ดีเกิดการสร้างสรรค์ทางคุณประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติศาสนา อย่างนี้จึงจะช่วยจรรโลงรักษาประเทศชาติศาสนาไว้ได้อย่างถาวร ลำพังการนั่งปลุกเสกพร่ำบ่นลงนะเมตตาโมเมตตาอย่างเดียวนั้นเอาประเทศชาติศาสนาไว้ได้ไม่กี่น้ำหรอก

คนที่แห้งแล้งน้ำใจปราศจากความรักความเมตตานั้น ย่อมประสบความทุกข์ความเดือดร้อนตลอดชีวิต ความโหดร้ายรุนแรงด้วยทิฏฐิมานะเย่อหยิ่งจองหองโดยขาดเหตุผลนั้น ไม่อาจช่วยพยุงฐานะของตนและคนให้ดีขึ้นมีแต่กดให้เสื่อมลง ๆ โดยลำดับ ความพิบัติริดรอนรอบด้านย่อมติดตามมาคอยกระหน่ำให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในระดับพระพุทธเจ้าเป็นการแผ่จิตสุขอันประกอบด้วยความรักเมตตาต่อสัตว์โลกเป็นพื้นฐาน ไม่ได้เกิดจากใช้ศาสนาบังหน้าเพื่อแสวงหาลาภผลในแง่ของเศรษฐกิจหรือใช้ศาสนาออกหน้าเพื่อแสวงหาเกียรติคุณความเคารพนับถือใสแง่ของการเมือง การชัดสาดให้ร้ายกันไม่มีในระบบการเผยแพร่ศาสนาในยุคของพระองค์ เป็นแต่สร้างความสงบแผ่ไมตรีจิตแก่สังคมทุกชั้นวรรณะ จนเป็นเหตุให้เจ้าลัทธิอื่น ๆ สละลัทธิของตนหันมานับถือพระพุทธศาสนาอย่างล้นหลาม เมื่อคนนับถือแล้วนาคครุฑคนธรรพ์เทพพรหมก็นับถือด้วย เพราะเทพพรหมนาคครุฑคนธรรพ์เหล่านั้น ก็ไม่ใช่ใครจากไหนแหล่งกำเนิดพื้นฐานเดิมก็มาจากคนธรรมดาเหมือนกัน

ศาสนาบริสุทธิ์ผ่องใสได้ด้วยความรักและเมตตา ศาสนาต้องหม่นหมองอึมคลึมคลุมเคลือเพราะคนหันเอาศาสนามาใช้ในแง่เศรษฐกิจและแง่การเมือง เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลกอย่าทำให้เมตตาความรักที่เราแผ่ออกไปเป็นเครื่องทำลายโลก เมตตาความรักเป็นเครื่องสร้างสรรค์ความเจริญงดงามในโลก อย่าทำให้เมตตาความรักที่เราแผ่ออกไปเป็นเครื่องล้างผลาญทำลายโลก เมตตาความรักเป็นเครื่องสร้างความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลในโลก อย่าทำให้เมตตาความรักที่เราแผ่ออกไปเป็นเครื่องเอารัดเอาเปรียบเบียดเบียนข่มเหงรังแกโลก เมตตาความรักเป็นเครื่องสร้างเสริมสันติความร่มเย็นแก่โลก อย่าให้เมตตาความรักที่เราแผ่ออกไปเป็นเครื่องคุกคามลบล้างความสงบเย็นของโลก

ยุทธการของหมากับเทวดา

หมาอยู่กับหมาดีกว่าอยู่กับเทวดาจอมปลอม

ลิงถูกลิงหลอกลิงแก้ไขกันได้ แต่ลิงถูกคนหลอกหมดหนทางแก้ไข

ผีถูกผีหลอกผีแก้ไขกันได้ แต่ผีถูกคนหลอกผีย่อมหมดปัญญาที่จะแก้ไข

กฎหมายศีลธรรมจะถูกกำจัดไปทันที เมื่อความโลภความโกรธความหลงเข้าครอบงำ

เทวดาเดินดินกับหมาเดินดินมันก็ไอ้ดินนั่นแหละใช่อะไรอื่น

ในโลกนี้ถ้าความอิจฉาตาร้อนน้อยลงคงจะสุขสงบมากกว่าที่เป็นอยู่อย่างแน่นอน แต่เพราะความอิจฉาริษยามีคุณภาพล้นตลาดโลก ความโกลาหนวุ่นวายเดือดร้อนจึงมีทุกอณูของโลก

หัวสมองหมามีการวิวัฒนาการเหมือนกัน แต่เป็นการวิวัฒนาการแบบหมา ๆ

คนใกล้ตายย่อมได้สัมผัสกับความตายด้วยตนเองอย่างใกล้ชิด คนมีความทุกข์เดือดร้อนย่อมได้สัมผัสกับความทุกข์เดือดร้อนด้วยตนเอง คนเจ็บไข้ได้ป่วยย่อมได้สัมผัสกับความเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยตนเอง คน

รู้เฉพาะเรื่องอัตตาย่อมทำเพื่ออัตตา คนรู้เรื่องอนัตตาย่อมทำเพื่ออนัตตา เหมือนคนใกล้ตายย่อมรู้ว่าควรทำเพื่อตนอย่างไรก่อนตาย คนเจ็บไข้ได้ป่วยย่อมรู้ว่าควรทำอย่างไรกับตนซึ่งกำลังเจ็บไข้ได้ป่วย คนมีความทุกข์เดือดร้อนย่อมรู้ว่าควรทำอย่างไรกับตนซึ่งกำลังมีความทุกข์เดือดร้อน ถ้าเช่นนั้นจะชื่อว่าเป็นคนโง่มิรู้จบ ทุกข์เดือดร้อนมิรู้จบ เจ็บไข้ได้ป่วยมิรู้จักหาย ตายอย่างสัตว์เดรัจฉานแน่นอน

- การงานทุกอย่างอย่ารีบร้อนกระทำโดยมิได้ปรึกษาหารือกับผู้รู้ หรือก่อนที่จะได้ตรวจตราด้วยสติปัญญาอย่างละเอียดรอบคอบ
- ลูกฟุตบอลถ้าอยู่นอกโก ย่อมกลิ้งไปได้ทั่วสนามสร้างความสนุกสนานตื่นเต้นให้แก่ผู้ดูชมได้มากกว่าลูกฟุตบอลที่เตะเข้าตุงตาข่ายอยู่ในโกเรียบร้อยแล้ว
- ถ้าสมมุติว่าเราเป็นลูกฟุตบอล เราก็รักที่จะเป็นฟุตบอลอยู่นอกโก เพราะกลิ้งไปได้ทั่วสนามได้ทำงานในฐานะเป็นลูกฟุตบอลอย่างเต็มที่ ดีกว่าลูกฟุตบอลที่ถูกเตะกลิ้งเข้าโกไปแล้ว
- คำสั่งที่ผิดกฎหมายและธรรมวินัยเราทำตามก็ผิดกฎหมายและผิดธรรมวินัยควรหาทางออกด้วยการวางเฉย
- ผู้มีอำนาจมักจะทำการต่าง ๆ สวนทางกับกฎหมายและพระธรรมวินัยเสมอ
- ผู้มีอำนาจมักจะยกตัวเองให้สูงกว่ากฎหมายและสูงกว่าพระธรรมวินัยเป็นนิสัย เพื่อความสะดวกสะบายของตนพวกของตนและเพื่อให้ตนมีสิทธิผลมากกว่าคนอื่น
- ผู้มีอำนาจขาดความยุติธรรมนิยมใช้อิทธิพลและใช้อำนาจในทางที่ผิด
- ผู้หลงในอำนาจย่อมแบกอำนาจของตนไปทุกแห่งหน นักพนันแบกความวิบัติหายนะแห่งสมบัติทรัพย์สินไปทุกแห่งหน นักโกงนักคอรัปชั่นแบกความคดโกงของตนไปทุกหนแห่ง โจรขโมยแบกความหิวกระหายในทางทุจริตลักขโมยไปทุกหนแห่ง คนเหล่านี้เรียกว่านักแบกวิบัติหายนะให้แก่ตนและสังคมไปทุกหนทุกแห่งของโลก คนเหล่านี้แม้ตนเองจะแบกความวิบัติหายนะไว้เต็มบ่าและกำลังเผยแพร่ความวิบัติหายนะไปทุกหนทุกแห่งก็หารู้สึกตนเองไม่หรือถึงรู้ก็ติดในรสของความวิบัติหายนะนั้นจนถอนตนไม่ขึ้นเสียแล้ว
- อำนาจมาก่อนกฎหมายความอยุติธรรมย่อมเกิดขึ้นแน่นอน
- กฎหมายมาก่อนอำนาจย่อมเป็นดุลย์ถ่วงความบ้าอำนาจได้
- พ่อค้าแม่ค้าย่อมเอาเปรียบลูกค้า หัวหน้าค่ายมวยย่อมเอาเปรียบนักมวย เจ้าของโรงงานย่อมเอาเปรียบคนงาน พี่ย่อมเอาเปรียบน้อง คนมีกำลังย่อมเอาเปรียบคนอ่อนกำลัง สัตว์ใหญ่ไม่เอาเปรียบสัตว์เล็กไม่มี คนฉลาดไม่เอาเปรียบคนโงไม่มี การเอาเปรียบก็คือการใช้อำนาจนั่นเอง การใช้อำนาจย่อมมี ๒ อย่าง คือ การใช้อำนาจอย่างเป็นธรรมกับการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม แต่ผู้มีอำนาจนิยมใช้อำนาจไม่เป็นธรรมเพื่อสนองกิเลสตัณหาของตนและพวกของตน
- อำนาจคือพานทองคำฝังเพชรมีอาหารมนุษย์อันโอชะมีอาหารทิพย์อันโอชะตั้งเต็มพานทองคำนั้น แต่เป็นอาหารผสมไว้ด้วยยาพิษ ใครรับประทานต้องตายทุกคน แต่กลิ่นของอาหารอันโอชะนั้นหอมเย็นระรื่นจิตใครสูดกลิ่นมันเข้าไปแล้วจะทำให้ลืมหลงสิ้นสติสมฤดีมึนงง ลืมแม้กระทั่งความตายของตนนิยมที่จะรักความตายคืออำนาจ หวงแหนความตายคืออำนาจและอยู่กับความตายคืออำนาจจนตัวตายเพราะถูกอำนาจทำลาย
- คำพูดเป็นสื่อสารสูตรสำเร็จและสื่อสารสูตรมรณอยู่ในตัวของมัน
- อำนาจสร้างแนวบวกสำหรับคนมีอำนาจ แต่เป็นแนวลบสำหรับคนอื่น ฉะนั้นผู้ใช้อำนาจต้องใช้ด้วยความประหยัดและระมัดระวัง
- อำนาจคนใช้ไม่เดือดร้อนสำหรับตน น่ารักสำหรับตน มีลักษณะเลิศลอยสง่างามสำหรับตนมีคุณประโยชน

สำหรับตน ดีสำหรับตนเดือดร้อนสำหรับคนอื่น น่ารักสำหรับตนน่าเกลียดสำหรับคนอื่น เลิศลอยสง่างามสำหรับตนแต่เลวระยำอัปลักษณ์สำหรับผู้อื่นเป็นประโยชน์สำหรับตนเป็นโทษสำหรับผู้อื่น ฉะนั้นผู้ใช้อำนาจอะไรกับใครต้องใช้ด้วยความประหยัดระมัดระวัง

การปรับตนเองให้เข้ากับสังคมปัจจุบันแม้ไม่อยากทำแต่ก็ต้องทำ เพราะกลไกของโลกเปลี่ยนไป กลไกของสังคมเปลี่ยนไป กลไกของพฤติกรรมและพฤติการของมนุษย์เปลี่ยนไป ถ้าไม่ปรับตนเองให้เข้าสังคมปัจจุบัน เราก็อยู่กับสังคมในแต่ละยุคนั้นไม่ได้

เงาพิฆาตหรือฉายาบาปกรรมย่อมติดตามสามีกรรมเจ้านายกรรมสามีเวรเจ้านายเวรไปทุกหนทุกแห่งเหมือนเงาติดตามตนไปฉะนั้น เอากิเลสกามรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสเนื้อหนังมังสาผูกไว้ที่ใจ เอาม้ามวยหวยไพไก่ปลากัดผูกไว้ที่คอ เอามิจฉาอาชีวะการลักเล็กขโมยน้อยปล้นสะดมตีชิงวิ่งจี้ผูกไว้ที่มือที่เท้า ผูกวาจาสามหาวก้าวร้าวตลบแตลงร้อยเล่ห์ร้อยเหลี่ยมไว้ที่คำพูด

เป็นการผูกความวิบัติหายนะไว้สำหรับเป็นเงาพิฆาตเวรพยาบาทไว้ล้างผลาญตนและคนอื่นทั้งระยะสั้นและระยะยาว

อย่าทำการหานให้เป็นน่าเบื่อหน่ายยาวนานซึ่งจะเป็นแดนเกิดแห่งปัญหาเน่าหมักหมมอีกมากมาย

ปัจจุบันรถคือเพื่อนคู่ชีวิตในธุรกิจการงานทุกชนิด

สร้างสมอง สร้างความสามารถ สร้างสติปัญญา สร้างความนึกคิด สร้างจรรยา สร้างมรรยาทอันงดงามเดี๋ยวก็ทิ้งไป

ทรัพยากรบุคคลที่ไร้คุณภาพหรือมีคุณภาพ สัมผัสทางคำพูดและพิสูจน์ทางการงาน

ศักดิ์และศรีของเสือ

อดอยากเยี่ยงอย่างเสือสงวนศักดิ์ โซก็เสาะใส่ท้องจับเนื้อกินเอง แม้ร่างกายและจิตใจจะถูกศัตรูย่ำยีบี้บี้ป่นเจ็บปวดรวดร้าวแสนสาหัสเพียงใด ชายชาติเสือไม่มีวันปริปากร้องเพื่อขอความเมตตาจากใครอื่นอัตตาอนัตตากถา

คนรู้เรื่องอัตตาและอนัตตาทั้ง ๒ อย่าง ย่อมอาศัยอัตตาปฏิบัติตามทางวิสุทธิมรรคเพื่อดับการยึดมั่นถือมั่นในอัตตา เข้าถึงอนัตตาอันเรียกว่า อริยาอาสน์ ซึ่งเป็นที่นั่งของพระอริยเจ้าทั้งหลายไม่มีคำว่าอัตตาหลงเหลืออยู่ ณ อริยาอาสน์นั้น

คนรู้เรื่องอัตตาย่อมทำทุกอย่างเพื่อสนองอัตตา เหมือนพ่อค้าแสวงหากำไรจากการค้าฉะนั้น คนรู้เรื่องอนัตตาย่อมทำทุกอย่างเพื่อให้เห็นอนัตตาชัดขึ้น เหมือนคนรู้ว่าความตายใกล้ตนเข้ามาทุกขณะ แล้วรู้ว่าตนควรทำอะไรก่อนตาย

ถามว่าอัตตามาจากไหน ตอบว่าอัตตามาจากอนัตตา เพราะมูลเดิมของอนัตตานั้นมาจากรูปเวทนาสัญญาสังขารและวิญญาณ ตามหลักอนัตตลักขณสูตรว่า รูปํ อนตฺตา เวทนา อนตฺตา สญฺญา อนตฺตา สงฺขารา อนตฺตา วิญฺญาณํ อนตฺตา

ความว่า รูปเวทนาสัญญาสังขารวิญญาณเป็นอนัตตามิใช่ตัวตน

อนัตตาใช้ได้กับทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นรูปธรรมนามธรรม คนหรือสัตว์ สิ่งที่มีวิญญาณหรือสิ่งที่ไม่มีวิญญาณ ใช้ได้กับภพภูมิทุกชั้นไม่ว่าโลกียภูมิหรือโลกุตตรภูมิอันหมายถึงพระนิพพาน

ไม่ว่าอะไรในโลกนี้หรือโลกไหนที่อนัตตาเข้าไม่ถึงอาณาเขตของอนัตตาจึงไม่ใช่จำกัดใช้เฉพาะพระนิพพานอย่างเดียว แม้จะเบี่ยงเบนไปทางไหนมุมไหนหรือทิศไหนก็ต้องชนกับอนัตตาทุกทางทุกมุมและทุกทิศไป

การมองอัตตาและอนัตตาแบบนักปริยัติคือนักเรียน และการมองอัตตาและอนัตตาแบบนักปฏิบัตินั้นไป

ทางเดียวกันไม่ได้ต้องแยกทางกัน

การมองอัตตาและอนัตตาแบบนักปริยัติเพียงเพื่อศึกษาความรู้เพื่อประดับบารมีเพื่อความยกย่องนับถือหรือยศตำแหน่ง

ทรัพย์สินเงินทองและเพื่อตีคารมโวหารโต้เถียงกันเล่นเท่านั้น

แต่การมองอัตตาและอนัตตาแบบนักปฏิบัติคงมุ่งมั่นเพื่อถอนทิฏฐิอุปาทานของตนเป็นสำคัญ

ปริยัติหรือปฏิบัติเป็นเรื่องของความดีบริสุทธิ์จงอย่าใช้ในทางข่มเหงรังแกเบียดเบียนคนอื่นและสัตว์อื่นเลย ท่านข่มเหงรังแกเบียดเบียนคนอื่นได้ ท่านเป็นสุขใจพอใจสบายใจและสะใจแต่ท่านถูกคนอื่นโต้กลับคืน ท่านกลับพูดว่าแหมไอ้นี่ไม่รู้จักกู อย่างนี้ก็เรียกว่าใช้อัตตาของตนข่มเหงรังแกเบียดเบียนคนอื่นได้แต่ไม่ต้องการให้อัตตาของใครมาขมเหงรังแกตน ใช้อัตตาของตนเอาเปรียบอัตตาของคนอื่น

ใช้อัตตาทำผิดกฎหมายจารีตประเพณีแลศีลธรรมเฉพาะตนเห็นว่าตนทำดีทำถูกและยุติธรรม

สำหรับคนอื่นกลับเห็นตรงกันข้ามและโวยวายประณามสาดเสียเขาว่า "ไอ้พวกนี้มันเห็นว่าบ้านเมืองไม่มีขื่อไม่มีแป

นึกอยากทำระยำตำบอนอะไรก็ทำ" สงวนความดีความชอบความถูกต้องยุติธรรมสำหรับอัตตาของตนเท่านั้น

เรียนปริยัติมุ่งสู่อัตตา เรียนปริยัติมุ่งสู่อนัตตา มีความหมายคนละอย่างกัน

เรียนปริยัติมุ่งสู่อัตตามีเป้าหมายอยู่ที่ผลประโยชน์ลาภสักการะยศชั้นบรรดาศักดิ์ เรียนปริยัติมุ่งสู่อนัตตามีเป้าหมายอยู่ที่คอยดับกองทุกข์ หยุดความยึดมั่นถือมั่นในตัวบุคคลตัวตนเราเขา ถอนอัตตานุปาทานสักกายทิฏฐิอุปาทาน ความยึดมั่นถือมั่นในทิฏฐิฝังรากที่ติดอยู่ในกายเรากายเขา

เมื่อเราถอนอัตตุปาทานความยึดมั่นถือมั่นในสัตว์บุคคลตัวตนเราเขาไม่ได้

เราก็จะใช้อัตตาของเราในทางทุจริตโกงประชาชนโกงชาติบ้านเมืองโกงญาติสนิทมิตรสหาย

ทำไมพระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้มนุษย์เราเห็นอัตตาหรือทุกสิ่งทุกอย่างในโลกเป็นอนัตตา เพราะถ้าไม่เห็นอัตตาหรือทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอนัตตาแล้ว เราก็จะทำทุกสิ่งทุกอย่างมุ่งมั่นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้น แล้วเรื่องชั่วเลวทรามทั้งหลายทั้งปวงย่อมเกิดขึ้นเป็นผลพวงมาอย่างมากมาย

แม้จะประสานอัตตาระหว่างอัตตาด้วยกันมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

แต่เป็นการประสานอัตตาระหว่างอัตตาเพื่อนรวมมือกันโกงชาติบ้านเมืองโกงประชาชนเป็นการร่วมแรงกันเพื่อยักยอกฉ้อฉลชาติบ้านเมืองและประชาชน ผลสุดท้ายก็คือรวมมือร่วมแรงเพื่อความวิบัติหายนะทั้งแก่ตนและผู้อื่น มิใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตนและผู้อื่น มิใช่เพื่อประโยชน์ในโลกนี้และโลกหน้ามิใช่เป็นไปเพื่อพระนิพพานอันเป็นปรมัตถประโยชน์คือประโยชน์ยอดเยี่ยมสูงสุด ถ้ารวมกันในรูปการเมืองก็เรียกว่าการเมืองขี้โกง ถ้ารวมกันเป็นสังคมสมาคมก็เป็นสังคมสมาคมขี้โกง ถ้ารวมกันเป็นศาสนาก็เรียกว่า ศาสนาขี้โกง

อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เป็นสามัญญลักษณะ ถึงเวลาแล้วคนเรารู้เองเห็นเอง เช่นถึงเวลามันแก่มันก็ต้องแก่ ถึงเวลาเจ็บมันก็ต้องเจ็บ ถึงเวลาตายมันก็ต้องตาย ถึงเวลาพลัดพรากมันก็ต้องพลัดพราก ถึงเวลาวิบัติหายนะล่มจมมันก็วิบัติหายนะล่มจมทั้งหมดทั้งสิ้นเป็นเรื่องของธรรมชาติธรรมดาทั้งนั้นเรียกว่าเป็นเรื่อง

พื้น ๆ หรือหญ้าปากคอกทั้งนั้น แต่เพราะถูกกิเลสตัณหาปิดหูปิดตาปิดใจปิดสติปัญญาไว้ เราจึงมองไม่เห็นของจริง ทั้งที่เราท่านทั้งหลายยืนเดินนั่งนอนอยู่ใกล้ชิดกับมันอย่างไม่มีวันพรากจากกันได้เลย

ถ้าถือ อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เป็นตัวตนบุคคลเราเขาแล้ว ย่อมจะมีการแบ่งชั้นวรรณะยศตระกูลอย่างรุนแรง

แบ่งพวกเราพวกเขาอย่างรุนแรงแบ่งกลุ่มเรากลุ่มเขาอย่างรุนแรงแตกแยกกันอย่างรุนแรงน่าจะเรียกได้ว่าภัย

พิบัติล้นโลกจากอดีตถึงปัจจุบัน เกิดจากกลุ่มบุคคลผู้ไม่มีสามัญญลักษณะคือ อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ในหัวใจรักตน สงวนตน

ถนอมตนนั้นหมายถึงการทำตนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมประกอบสัมมาชีพซื่อสัตย์สุจริตไม่คิดคดทรยศเบียดเบียนเอา

รัดเอาเปรียบข่มเหงรังแกคนอื่น ซึ่งการกระทำตนให้เป็นคนดีนั้นก็คือการทำตนให้เกษมปลอดภัยจาก

ความทุกข์เดือดร้อนต่าง ๆ ทางโลกิยวิสัยเท่านั้น มิได้หมายความเป็นโลกุตตรวิสัยซึ่งยังอยู่อีกห่างไกลมาก

พระพุทธเจ้าทรงสร้างโลกให้ไม่มีความทุกข์ สร้างโลกให้ไม่มีการข่มเหงเบียดเบียนรังแกกัน

สร้างโลกให้เกิดสันติความสงบร่มเย็นด้วยพระธรรมคำสั่งสอน คือทานศีลสมาธิปัญญา

นอกจากธรรมคำสั่งสอนแล้วอะไรก็แก้ให้คนหมดทุกข์หมดโศกหมดโรคหมดภัยไม่ได้

อะไรก็แก้ความทารุณโหดร้ายความกักขระหยาบคายไม่ได้และอะไรก็แก้โลกที่ร้อนระอุอยู่ด้วย

ไฟกิเลสคือโลภโกรธหลงทุจริตอวิชชาไม่ได้

หมายความว่าโลกจะต้องร้อนอยู่ด้วยไฟกิเลสอย่างนี้ตลอดมาและก็ตลอดไปอย่างที่พระพุทธเจ้าทรงตรัส

แสดงไว้ในอาทิตตปริยายสูตรว่า สพฺพํ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ แปลว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกร้อนเป็นไฟ

การทำบุญทุกชนิดก็คือการระบายความชั่วออกจากจิตใจของเราเหมือนช่องลมช่องหน้าต่างทำไว้เพื่อระบายความร้อนฉะนั้น

อัตตาและอนัตตาไกลตน อัตตาและอนัตตาในคัมภีร์ต่าง ๆ อัตตาและอนัตตาของคนอื่นสัตว์อื่นพิจารณา

เข้าใจยาก อนัตตาที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างเปิดเผยชัดแจ้งย่อมชัดเจนกว่าอะไรอื่น ๆ

อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ทั้งสายตรงเกี่ยวด้วยตนเอง อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา

สายอ้อมเกี่ยวเนื่องด้วยคนอื่นและสัตว์อื่นทั้งสองอย่างนี้จะกระทบกับเราท่านทั้งหลายทุกรูปทุกนาม

ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายแน่นอน

เอาตนเองให้รอด เอาตนเองให้สุขสบาย เอาตนเองให้ร่ำรวยมั่งคั่งสมบูรณ์ เอาตนเองให้ตนมีอิทธิพล

เหนือคนอื่นและสัตว์อื่น ความคิดเห็นลักษณะนี้ถือว่าเป็นการยกอัตตาให้อยู่เหนืออำนาจของอนัตตา

ซึ่งเป็นเรื่องเป็นไปไม่ได้ทุกโอกาสกาลเวลา เพราะไม่มีอัตตาของใครในโลกที่รอดจากความแก่ความ

เจ็บความตาย ไม่มีอัตตาของใครจะพ้นจากความทุกข์เป็นสุขสบายตลอดกาล

และไม่มีอัตตาของใครจะร่ำรวยมั่งคั่งสมบูรณ์อยู่ได้ตลอดกาล

วิ่งตามอัตตาหลงตนเองเจออนัตตายาก ค้นหาอนัตตาในเบญจขันธ์เป็นเหตุให้ได้พบอมตะมหานิพพาน

อันอัตตาตัวตนใช่ว่าอยู่คู่ฟ้าคู่ดิน เกิดได้ดับได้เหมือนกันหมดทุกรูปทุกนาม ถ้ายึดมั่นถือมั่นอย่างลุ่ม

หลงบ้าคลั่ง จะทำให้เกิดความวิปริตคิดว่าตนเองดีวิเศษเหนือสรรพสิ่งอื่นใดในโลก

ถึงคราวตายห้ามความตายได้อย่างไร ถึงคราววิบัติหายนะห้ามความวิบัติหายนะได้อย่างไร

ถึงคราวทุกข์เดือดร้อนห้ามความทุกข์เดือดร้อนได้อย่างไร อะไรมันจะเกิดก็ต้องยอมให้มันเกิด อะไรมันจะดับก็

ต้องยอมให้มันดับ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างนั้นล้วนเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตาอยู่ในตัวของมันเอง

ทั้งหมดทั้งสิ้นล้วนเป็นเรื่องของธรรมชาติหรือธรรมดาทั้งสิ้น พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า สา ธาตุ

ธมฺมนิยามตา

สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ความว่า สังขารและธรรมทั้งหลายเป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา

ถ้าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอัตตามีตัวมีตนมีบุคคลเราเขา เราท่านทั้งหลายก็อาจพูดหรือขอร้องให้มันเป็นอะไรก็ได้ตามความปรารถนา แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ เราต้องการอย่างหนึ่งอัตตามันกลับเป็นอีกอย่างหนึ่ง เราต้องการอย่างนี้มันกลับเป็นอย่างโน้นเป็นประจำ อัตตาย่อมดื้อต่อการขอร้องของใคร ๆ ไม่จำกัดเป็นบรรพชิต

หรือคฤหัสถ์ เพราะทุกอย่างล้วน อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา กันทั้งนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า สพฺเพ ธมฺม อนตฺตาติ

ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นอนัตตา

อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ทุกรูปทุกนามไม่มีใครได้เปรียบเสียเปรียบ ต่างได้รับมาเท่ากันหมดสุดอบายภูมิมนุษย์สวรรค์สุดพรหมโลกตราบโลกุตรธาตุ

อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เป็นอริยาอาสน์ที่ประทับนั่งของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระพุทธสาวกในอดีตปัจจุบันและอนาคต

ความหนักหนาสาหัสของ อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา นั้นขึ้นอยู่กับอารมณ์ที่รุนแรงตามยุคตามสมัย เช่นอย่างยุคนี้สมัยนี้รุนแรงค่อนข้างมาก และจะค่อยผ่อนลงเมื่อความรุนแรงทางอารมณ์ผ่อนคลาย ใช่เผ็ดร้อนรุนแรงตลอดไป มีเกิดมีดับสลับกันไปทุกยุคทุกสมัย

ควรตรวจสอบความประพฤติของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันความผิดพลาดบกพร่องทางศีล สมาธิ ปัญญาและข้อปฏิบัติขัดเกลากิเลสอื่น ๆ อีกมากมาย

คนทำความชั่วเพราะความโกรธความเกลียดความกลัวนั้นมีมากต่อมาก คนทำความชั่วเพราะความโลภ ความหลงก็มีมากต่อมาก

เราเคยคิดแต่อยากให้คนอื่นและสัตว์อื่นตาย แต่เราไม่เคยคิดอยากให้ตนเองตาย เราจึงต้องเดือดร้อนเพราะเวรกรรมตามล้างผลาญอยู่ทุกชาติทุกภพไป ทางพระพุทธศาสนานั้นสอนให้คิดถึงความ

ตายของตนให้มาก ๆ ที่เรียกว่า มรณานุสสติ

คนธรรมดารู้สึกหนาวร้อนหิวกระหายไปตามกระแสธรรมชาติ แต่คนมิใช่ธรรมดาย่อมมีอะไรพิเศษต่างจากคนธรรมดานั้นคือเป็นคนไม่รู้ร้อนไม่รู้หนาว เรื่องการกินดื่มหลับนอนเหมือนกัน คนธรรมดาหิวกระหายต้องกินต้องดื่ม ง่วงเหงาหาวนอนก็ต้องพักผ่อนหลับนอนฝืนไม่ได้ เพราะถ้าฝืนจะต้องมีเรื่องทุกข์เดือดร้อนมากขึ้น

แต่คนมิใช่ธรรมดาย่อมไม่สะทกสะท้านหวั่นไหวกับสิ่งเหล่านี้ไม่แสดงอาการไม่ออกอาการหรือเกิดปฏิกิริยา กับเรื่องหิวกระหายง่วงเหงาหาวนอนที่รุมล้อมรอบกาย

เข้าวัดมารับศีลฟังเทศน์ฟังธรรมเจริญภาวนา แทนที่จะได้รับศีลฟังเทศน์ฟังธรรมเจริญภาวนากลับเข้าวัดมาทำบาปอกุศล ฟังเทศน์ฟังธรรมไม่ฟังแล้วกลับจับกลุ่มนินทากาเลใครต่อใครมากมาย เจริญภาวนาไม่เอาแล้วกลับภาวนาหาเลขหวยหวังรวยงวดหน้า หวังรวยทางลัด ทางตรงประกอบอาชีพการงานทำมาหากินไม่เอากลับหวังในเรื่องลม ๆ แล้ง ๆ ซึ่งเปอร์เซ็นมันมีน้อยร้อยในหนึ่ง เข้าวัดหวังจะชำระจิตใจให้สะอาดกลับแบกบาปอกุศลกลับบ้านเต็มบ่า และจิตใจสกปรกรกรุงรังเหมือนเดิม

ทำงานแล้วมีพลั้งพลาดนั้นเป็นเรื่องปกติ แต่ทำงานแล้วไม่ผิดพลาดเลยนับเป็นเรื่องผิดปกติ ลงทุน

แล้วมีขาดทุนนี้เป็นเรื่องปกติ แต่ลงทุนแล้วมีแต่ได้กำไรอย่างเดียวนี้เป็นเรื่องผิดปกติ เกิดมามีทั้งคนรักคนชังนั้นเป็นเรื่องปกติ เกิดมาหาคนรักคนชังไม่มีนี้เป็นเรื่องผิดปกติ เกิดเป็นคนมีทั้งดีทั้งชั่วเป็นเรื่องปกติ เกิดเป็นคนมีดีอย่างเดียวหรือชั่วอย่างเดียวเป็นเรื่องผิดปกติ เกิดเป็นคนมีทั้งโง่ทั้งฉลาดอยู่ในตนเป็นเรื่องปกติ เกิดเป็นคนมีแต่โง่อย่างเดียวหรือมีแต่ฉลาดอย่างเดียวเป็นเรื่องผิดปกติ

เรื่องปกติคือมันต้องเป็นอย่างนั้นต้องมีอย่างนั้นอยู่แล้วแน่นอน แต่เรื่องผิดปกติมันกลับไม่เป็นอย่างนั้นแต่กลับเป็นอย่างอื่น

ควรตรวจสอบความประพฤติของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันความผิดพลาดบกพร่องในเรื่องของอาชีพการงาน ในเรื่องของศีล สมาธิ ปัญญาและในเรื่องของข้อปฏิบัติขัดเกลาอัธยาศัยสันดานและมรรยาทอื่น ๆ อีกมากมายให้มั่นคงดำรงมั่นอยู่

ศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรมอันหมดจดงดงามทำให้เกิดความสงบสงัดในสังคมเป็นการสร้างความสุขขึ้นในสังคม เล็งเห็นอานิสงส์ของศีลสมาธิปัญญาชัดเจนแล้ว ย่อมมีเมตตาไมตรีจิตในคนและสัตว์ทั้งหลาย ไม่อาฆาตพยาบาทจองเวรต่อคนอื่นและสัตว์อื่น ไม่เย่อหยิ่งจองหองหลงตนเองด้วยอำนาจมานะทิฏฐิชั่วผิด

การตรวจสอบความประพฤติปฏิบัติของตนอย่างสม่ำเสมอ ย่อมป้องกันความผิดพลาดบกพร่องในเรื่องของอาชีพการงาน ในเรื่องของสติความระลึกได้สัมปชัญญะความรู้สึกตัวก่อนทำพูดคิด ในเรื่องของศีลการรักษากายวาจาให้เป็นปกติเรียบร้อย ในเรื่องของสมาธิการควบคุมกายวาจาจิตให้มั่นคงไม่ง่อนแง่นคลอนแคลน ในเรื่องของปัญญาความเฉลียวฉลาดรอบรู้ทั้งคดีโลกคดีธรรม ในเรื่องของการควบคุมคุ้มครองดูแลรักษาอัธยาศัยสันดานของตนให้ได้มาตรฐานคงเส้นคงวาเรียบร้อยเป็นปกติไม่จุ้นจ้านวุ่นวาย เป็นการนำตนเข้าถึงหลักศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างแท้จริง เป็นการสร้างกระแสสันติสุขให้เกิดขึ้นในประเทศชาติบ้านเมืองและในโลก

เมื่อมนุษย์เราท่านทั้งหลายได้รับความสุขอันเป็นอานิสงส์แห่งความสงบสงัดชัดเจนแล้ว ย่อมมีจิตใจเมตตาอารีย์เอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน ไม่อาฆาตพยาบาทจองเวรต่อผู้ใดหรือใคร ๆ ทั้งสิ้น ไม่เย่อหยิ่งจองหองหลงตนเองด้วยอำนาจมานะทิฏฐิชั่วผิด ดังนั้นการตรวจสอบความประพฤติปฏิบัติของตนอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โลกเราสงบสุขรื่นรมย์ร่มเย็นน่าอยู่น่าอาศัยด้วยประการฉะนี้

ความจริงนั้นคือมนุษย์หรือสัตว์อื่นทุกหมู่เหล่าเผ่าพันธุ์ต้องการความสุข มีการแย่งความสุข แบ่งความสุข ขอความสุข ซื้อความสุข ขายความสุข ส่งความสุขกันวุ่นวาย แล้วทุกคนก็ยังไม่มีใครพบสุขสมหวังสักรายเดียว ส่วนใหญ่พบแต่ความผิดหวังและเป็นทุกข์

นั้นเป็นเพราะมนุษย์และสัตว์โลกยังค้นหาสาเหตุแห่งความสุขไม่พบ เราจึงต้องสุข ๆ ทุกข์ ๆ ผสมผสานเคล้าคละกันไป พระพุทธเจ้าทรงตรัสบาลีพุทธพจน์ไว้ว่า "นตฺถิ สนฺติ ปรํ สุขํ ความสุขอื่นนอกจากความสงบไม่มี" ตามพระบาลีพุทธพจน์นี้เป็นคำตอบในตัวชัดเจนว่า ถ้าใครต้องการความสุข คน ๆ นั้นก็ต้องสร้างสิ่งที่เรียกว่า "ความสงบ" ถามว่า สร้างความสงบขึ้นที่ไหน ตอบว่า สร้างความสงบขึ้นที่กายวาจาใจของเราแต่ละท่านแต่ละบุคคล ไม่เอาเรื่องชั่วร้าย เหตุชั่วร้าย มานะทิฏฐิความเย่อหยิ่งชั่วร้ายความปรารถนาลามกชั่วร้าย ความทะยานอยากชั่วร้าย ทางกายวาจาใจของแต่ละท่านแต่ละบุคคล สงบกิเลสคือความโลภ ความโกรธ ความหลง สงบอคติไม่อิจฉาริษยาผู้ใดใคร ๆ ทั้งสิ้น สงบความพยาบาทอาฆาตจองเวรไม่ข่มเหงรังแกเบียดเบียนคนอื่นและสัตว์อื่นให้เดือดร้อน รวมความว่ากายวาจาใจของเราท่านทั้งหลายแต่ละท่านแต่ละบุคคลนี้แหละ ถ้าทำให้สงบก็เป็นต้นเหตุแห่งความสุขในโลก ถ้าทำให้สงบไม่ได้ก็เป็นต้นเหตุแห่งความทุกข์ในโลก สาเหตุแห่งความสุขหรือความทุกข์อยู่ที่กิเลสของสัตว์โลกใช่อยู่ที่สิ่งใดอื่น

ความสุขค้นพบได้ยาก สัมผัสลูบคลำได้ยาก เก็บรักษาไว้ชมเชยได้ยาก รู้เห็นได้ยาก บังคับบัญชาให้มีให้เกิดตามปรารถนาไม่ได้ ความสุขไม่แสดงร่องรอยและทิศทางว่าตนสถิตย์อยู่ ณ แห่งหนตำบลใด มนุษย์โลกต่างต้องการไขว่คว้าแสวงหาความสุขมาครอบครอง แต่เบญจขันธ์ของมนุษย์ทุกรูปทุกนามถูกพันธนาการล่ามไว้ด้วยโซ่ตรวนคือโมหะ ความหลง ตามพระบาลีว่า "โมหสมฺพนฺธโน โลโก สัตวโลกถูกพันธนาการไว้ด้วยโมหะ" เพราะถูกพันธนาการไว้ดังกล่าว มนุษย์เราจึงไปไหนให้ห่างไกลจากความทุกข์ไม่ได้ ต้องวนเวียนอยู่ในที่เดิมคือความทุกข์ เหมือนนักโทษถูกขังไว้ในคุกมืดตลอดกาล ตามพระพุทธพจน์ว่า "ตสฺมา ปริวาริโต พาลชนถูกแวดล้อมหุ้มห่อไว้ด้วยความมืดแห่งอวิชชา" อวิชชาปิดบังปัญญาจักษุทำให้ปราศจากเครื่องมือสอดส่องมองเห็นสัจจะธรรมความจริงอันบริสุทธิ์ผ่องใส เมื่อสัจจะธรรมของจริงใกล้ตัวเราหรืออาจจะเรียกได้ว่ามีอยู่ในตัวเรา ทุกคนถูกอวิชชาปิดบังอำพรางไว้อย่างหนาแน่นทำให้ยากแก่การค้นพบยากแก่การรู้เห็น เมื่อสัจจะธรรมของจริงอันบริสุทธิ์เปิดเผยไม่ได้หรือไม่เป็นที่เปิดเผย ย่อมเป็นโอกาสให้คนผู้ไม่บริสุทธิ์ฉวยเอาช่องว่างส่วนนี้เผยแผ่ธรรมอันไม่บริสุทธิ์อย่างแพร่หลาย เมื่อมนุษย์เราหลงเสพธรรมอันไม่บริสุทธิ์เข้าไปท้วมท้นกมลสันดาน จิตวิญญาณย่อมหนาแน่นไปด้วยราคะโทสะและโมหะ กิเลสบังสติปัญญาย่อมลืมตัวมั่วสุมทำบาปอกุศลอย่างไม่ลืมหูลืมตา จากผลการกระทำบาปอกุศลนั้นเป็นการสร้างความทุกข์ให้ท้วมท้นทับถมโลกอย่างมากมายไม่มีวันสิ้นสุด

เนื่องในเทศกาลขึ้นปีใหม่ ประชาคมโลกต่างก็วิ่งหนีหนี้สินความทุกข์ยากจนในปีเก่าที่ผ่านมา วิ่งหาความสุขในปีใหม่ร่วมฉลองปีใหม่กันเอิกเกริกสนุกสนาน บางคนก็ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอิ่มหนำสำราญ บางคนก็ได้เงินทองข้าวของมากมาย บางคนก็ได้คู่ครอง บางคนก็ได้โรคภัยไข้เจ็บอันมากับปีใหม่ บางคนก็ได้ความยากจนหมดเนื้อหมดตัวอันมากับบ่อนการพนันในปีใหม่ บางคนก็ได้ความตายจากอุบัติเหตุเภทภัยอันมากับปีใหม่ รวมความแล้วมนุษย์เราต้องการหนีทุกข์ แต่ยิ่งหนีก็เหมือนยิ่งพบเห็นทุกข์มากกว่าเดิม หนีไปทางไหนก็ไม่พ้นทุกข์ หนีจากทุกข์ปีเก่ากลับมาเจอทุกข์ในปีใหม่ร้อยอย่างพันอย่างเหลือคณานับ พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า ทุกฺขํ ปริญฺเญยฺยํ ทุกข์เป็นเรื่องที่ควรศึกษา หมายความว่าคนต้องการพ้นจากความทุกข์ก็ต้องศึกษาให้รู้เรื่องของความทุกข์ว่าทุกข์มีแหล่งกำเนิดที่ไหน ไปอย่างไรมาอย่างไรถึงได้มาอยู่ที่เรา คนศึกษาเข้าใจแล้วอาจเปลี่ยนความทุกข์เป็นความสุขได้ที่ละขั้นตอนตามลำดับ

ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากชาติชราพยาธิมรณะ ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากความรัก ความคุ้นเคยสนิทสนม ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากความอ่อนแอท้อแท้ท้อถอยความรังเรสงสัยความวิตกกังวลต่าง ๆ ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากทรัพย์สินเงินทองความอุดมสมบูรณ์ ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากหนี้สินความอดอยากยากจน ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากญาติสนิทมิตรสหายข้าทาสบริวาร ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากยศฐาบรรดาศักดิ์ตำแหน่งหน้าที่การงาน ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากความพลัดพรากจากคนรักของรัก ทุกข์ มีแหล่งกำเนิดมาจากการเจอะเจอคนที่เราเกลียดและของที่เราเกลียด ทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณของเราท่านทั้งหลายแต่ละท่านแต่ละคน การกำหนดรู้แหล่งกำเนิดทุกข์มีแหล่งกำเนิดมาจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากร้อยแปดพันเก้า ของความทุกข์ว่า มาอย่างไรไปอย่างไร แม้เราจะยังไม่หลุดพ้นทุกข์แต่เราก็อาจอยู่กับทุกข์หรืออยู่ในทุกข์อย่างคนฉลาดรอบรู้ สร้างระบบผ่อนคลายแก้ไขด้วยสติปัญญาของตน ไม่ปล่อยตนหรือทำตนให้จมลงในทะเลแห่งความทุกข์ตลอดกาลนาน

การกำหนดรู้ความทุกข์ถือว่ามีผลานิสงส์มาก เพราะนำมาซึ่งปีติสุขในธรรมปฏิบัติแก่

ผู้รู้ดีรู้ชอบตามความอิ่มใจและความสุของค์แห่งอริยสัจจะธรรม กำจัดวิตกวิจารกิเลสตัณหาลามกได้ ฝึกฝนจิตใจของตนให้อดทนเข้มแข็งเป็นหนุ่มกระชุ่มกระชวยไม่แก่ชราไปตามอายุสังขาร ปฏิบัติการสืบต่อพระพุทธศาสนาเต็มสติกำลังความสามารถของตน ปฏิบัติธรรมเพื่อละความทุกข์ด้วยสัจจะธรรม ความจริงใจไม่กลับกลอกหลอกตนเอง ปฏิบัติธรรมเพื่อละความทุกข์ด้วยสมาธิจิตมั่นคงสุขุมรอบคอบสงบเยือกเย็น ปฏิบัติธรรมเพื่อละความทุกข์ด้วยความหนักแน่นกล้าหาญอดทนและวางเฉยต่ออารมณ์เสียดแทงยั่วยุจากกิเลสตัณหาโลภโกรธหลงต่าง ๆ การกำหนดรู้ความทุกข์แม้เราจะยังไม่พ้นทุกข์แต่เราก็อยู่กับความทุกข์ได้อย่างสบาย ๆ ไม่ถูกทุกข์ข่มเหงรังแกโดยไม่รู้สึกตัว

การกำหนดรู้ทุกข์ย่อมเป็นปัจจัยแห่งการสละละตัณหาอันเป็นหน่วยงานผลิตทุกข์มีประการต่าง ๆ เป็นปัจจัยให้รู้แจ้งแทงตลอดอริยสัจจะธรรมของจริงอย่างประเสริฐ เป็นปัจจัยให้เดินถูกทางสายกลางนำตนไปสู่ความพ้นทุกข์ได้

ความทุกข์ซุกซ่อนแฝงตัวอยู่กับคนสัตว์สรรพสิ่งทุกอย่างในโลก เป็นเรื่องที่บัณฑิตชนจะต้องค้นคว้าศึกษาให้เข้าใจแยกแยะตรวจค้นความเป็นไปลึกลับซับซ้อนของทุกข์ให้เห็นอย่างชัดเจน แล้วจึงบรรเทาความทุกข์ที่ต้นตอและมูลเหตุของมัน เช่นความทุกข์บางอย่างซุกซ่อนแฝงตัวนิ่งเงียบอยู่ในความรักความชอบใจความพอใจ เมื่อความรักความชอบใจความพอใจนั้นพลัดพรากจากเราไป ความทุกข์ย่อมเกิดขึ้นแทนความรักความชอบใจความพอใจนั้น อย่างนี้ก็ต้องพิจารณาให้เห็นความเป็นธรรมชาติธรรมดาของความรักนั้นว่า "ความรักความชอบใจความพอใจนั้นย่อมพลัดพรากจากเราไปมิวันใดก็วันหนึ่งแน่นอน บัดนี้ถึงวันเวลาของมันเข้าแล้วที่จะต้องจากเราไป" แล้วบรรเทาความทุกข์นั้นเสีย ความทุกข์บางอย่างมันซุกซ่อนแฝงตัวนิ่งเงียบอยู่ในเรื่องของยศฐาบรรดาศักดิ์สมบัติพัสถาน เมื่อยศฐาบรรดาศักดิ์สมบัติพัสถานวิบัติอันตรธานสูญสิ้นไป ความทุกข์ย่อมเกิดขึ้นแทนที่ยศฐาบรรดาศักดิ์สมบัติพัสถานนั้นอย่างนี้ก็ต้องพิจารณาให้เห็นความทุกข์เป็นอนิจจังทุกขังอนัตตาของสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลกไม่มียศฐาบรรดาศักดิ์สมบัติพัสถานอันใดสิ่งใดที่ใคร ๆ จะยึดครองเป็นเจ้าของแบบผูกขาดแต่ผู้เดียวตลอดกาลนิรันดร เป็นได้ชั่วครั้งชั่วคราวชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น อย่างดีก็แค่อายุราชการหรืออายุตนเท่านั้น ตำแหน่งบางตำแหน่งเปลี่ยนทุก ๓-๖ เดือน ตำแหน่งบางตำแหน่งเปลี่ยนทุกปีทุก ๒-๔ ปี ตรงกับคำพูดที่ว่า "สมบัติผลัดกันชม" นั้นแล

ความทุกข์บางอย่างมักซุกซ่อนแฝงตัวนิ่งเงียบอยู่ในความร่ำรวยมั่งคั่งสมบูรณ์มีสารพัดมีรวยสารพัดรวยต้องการอะไรเป็นได้สมประสงค์ทุกอย่าง เมื่อความร่ำรวยมั่งคั่งสมบูรณ์มีอันต้องผันแปรหลุดลอยไปจากเรา ความทุกข์ย่อมเกิดขึ้นแทนที่ความร่ำรวยมั่งคั่งสมบูรณ์นั้น อย่างนี้ก็ต้องพิจารณาความร่ำรวยมั่งคั่งสมบูรณ์ว่ามันหมดไปตามอายุบุญบารมีของเรา เมื่อบุญบารมีเราเพียบพร้อมอีกเมื่อไรความร่ำรวยมั่งคั่งสมบูรณ์ก็จะต้องย้อนกลับคืนมาเป็นของเราอีกแน่นอน และให้ทำไว้ในใจเสมอว่า "วัวใครก็เข้าคอกของคนนั้นแน่นอน" การพิจารณาหาข้อเท็จจริงอย่างนี้เรียกว่า "ปลูกพืชพันธุ์ความสุขไว้บนพื้นฐานของความทุกข์" ย่อมไม่สะทกสะท้านหวั่นไหวในสุขและทุกข์ทั้งปวง มีสุขมีทุกข์ก็อยู่ได้ จนรวยก็อยู่ได้ มียศหรือไม่มียศก็อยู่ได้ ปีเก่าก็อยู่ได้ ปีใหม่จะดีกว่าเดิมหรือบ้านเมืองจะอัตคัดขาดแคลนยากจนกว่าเดิมเราก็อยู่ได้โดยวิหารธรรมสม่ำเสมอ วิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่ของนักปฏิบัติธรรม

สิ่งที่ข้ามแล้วต้องกลับมาข้ามอีกไม่รู้จบรู้สิ้นนั้นก็คือ การข้ามความทุกข์ เช่นชาติทุกข์เกิดไม่รู้จบเกิดแล้วเกิดอีก เกิดชาติหนึ่งก็ต้องข้ามชาติหนึ่ง เกิดร้อยชาติก็ต้องข้ามร้อยชาติ หรือถ้าเป็นแสนชาติหรือล้านชาติก็ต้องข้ามกันเป็นแสนหรือล้านชาติ

เหมือนกัน แม้ทุกข์ที่เกาะอิงอาศัยชาติจึงเกิดขึ้นได้ คือชราทุกข์ พยาธิทุกข์ มรณทุกข์ ทุกข์เพราะความแก่ ทุกข์เพราะความเจ็บไข้ได้ป่วย ทุกข์เพราะความตาย แม้ทุกข์ที่สัญจรมาผสมผสานเช่น โสกปริเทวทุกข์ ๆ อันเกิดจากความเศร้าโศก โสกาอาดูรความผิดหวังเสียใจ และความลำบากยากจน ความทุกข์เหล่านี้มนุษย์เทพอินทร์พรหมยมยักษ์ต่างค้นหาวิธีก้าวข้ามกันต่าง ๆ นานา แต่ก็ข้ามไม่พ้นเพราะหมดกำลังเสียก่อนหรือตายเสียก่อน ต้องกลับมาพยายามข้ามอีกในชาติต่อไป เพราะยังไม่สิ้นอาสวะกิเลสและเวรกรรม แม้อยากจะข้ามไปให้พ้นแค่ไหนเพียงไร อาสวะกิเลสเวรกรรมคงไม่เปิดโอกาสให้เราข้ามพ้นได้ง่าย ๆ ต้องสร้างบารมีให้แก่กล้ามีกำลังเหนืออาสวะกิเลสเวรกรรมเป็นกัปป์กัลป์ค่อยข้ามพ้นตามลำดับขั้นตอน ใช่นึกอยากจะข้ามก็ข้ามได้เหมือนคนกระโดดข้ามคลองเล็ก ๆ ทุกข์ในวัฏฏะสงสารกว้างไกลยิ่งกว่ามหาสมุทรทะเลหลวง แต่ก็ใช่ว่าจะไม่มีคนข้ามได้ คนข้ามได้นั้นมีสถิติมากมายเช่น พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า เป็นต้น

ข้อคิดความเห็น

ความทุกข์ลำบากยากจนรู้จักเรา แต่เราไม่รู้จักความทุกข์ลำบากยากจนนั้น อย่างนี้เราจะถูกความทุกข์ลำบากยากจนนั้นเล่นงานให้เจ็บปวดรวดร้าวอยู่ฝ่ายเดียวตลอดชีวิต

จงศึกษาให้รู้เรื่องของความทุกข์แล้วท่านจะไม่มีทุกข์ จงศึกษาให้รู้เรื่องของความลำบากยากจนแล้วท่านจะไม่ลำบากยากจน จงศึกษาให้รู้เรื่องของคนโกงแล้วท่านจะไม่ถูกโกง จงศึกษาให้รู้เรื่องของคนทรยศเนรคุณแล้วท่านจะไม่ถูกทรยศเนรคุณ จงศึกษาให้รู้เรื่องของความโง่แล้วท่านจะไม่โง่ จงศึกษาให้รู้ความจริงในทุกสิ่งทุกอย่างในโลกแล้วท่านจะไม่ถูกหลอก

มีความรู้สึกนึกคิดไม่ริษยา มีความปรารถนาต้องการไม่ลามก มีสติปัญญาวิชาความรู้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ตนและสังคมส่วนรวมมีไมตรีจิตเอื้อเฟื้อเกื้อกูลสงเคราะห์อนุเคราะห์แก่มนุษย์และสัตว์ร่วมโลกให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้ากัน นับว่าเป็นการประพฤติประโยชน์แก่โลกอย่างมหาศาล

ความคิดไม่ริษยา ปรารถนาไม่ลามก สติปัญญาวิชาไม่หาผลประโยชน์ มีไมตรีจิตเอื้อเฟื้อเจือจุนไม่หวังการตอบแทน เป็นการเกื้อกูลสงเคราะห์โลกให้ร่มเย็นเป็นสุขและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องมีเวรมีกรรมก็ทำต่อไปหมดเวรหมดกรรมไม่ต้องทำอะไร พวกทำไม่ต้องพูดพวกพูดไม่ต้องทำแก่วิชาความรู้แก่กุศลศีลทานดี แก่งกแก่เห็นแก่ตัวไม่ดี พูดภาษาให้เข้ากับคนได้ทั้งแผ่นดิน พูดภาษาขอคนด่าทอทั้งแผ่นดิน เป็นคนให้ดีกว่าเป็นคนขอ ช่วยเหลือกันดีกว่าเบียดเบียนกัน

ความรุนแรงในการใช้กำลังเข้าห้ำหั่นกันมีความพินาศย่อยยับเป็นพื้นฐานมีความพลัดพรากจากคนรักของรักเป็นอนุสรณ์มีความเศร้าโศกเสียใจและความตายของฝูงชนเหมือนใบไม้ล่วงให้รู้ให้เห็นเป็นประจำ

การประกอบคุณงามความดีบุญกุศลต่าง ๆ ไม่เลือกคนแก่คนหนุ่มไม่เลือกกาลเวลา เราทำได้ทุกวัยอายุและทำได้ทุกกาลเวลา จงอย่าปฏิเสธว่า "เราแก่แล้วท่านยังหนุ่มจงทำประโยชน์แก่ประเทศชาติศาสนาและแผ่นดินให้มาก ๆ ส่วนเราแก่แล้วขอพักผ่อน" ประโยชน์ของประเทศชาติศาสนาและแผ่นดินเป็นสิ่งสำคัญเหนือทุกอย่างของมนุษย์ แก่หรือหนุ่มก็ต้องรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ควรปล่อยวางหรือสละละทิ้งเป็นอันขาด

เมื่อศัตรูหรือมิตรตายไปแล้วควรให้อภัยปลงใจอโหสิกรรมเสมอกัน ส่วนเรื่องชีวิตควรดำเนินต่อสู้ตราบสิ้นลมหายใจ

หน้าที่ของชีวิตควรดำเนินไปด้วยความสุขุมรอบคอบและสติปัญญาทั้งเริ่มต้นท่ามกลางและที่สุด จะทำให้สมหวังทุกอย่างตลอดชีวิต

ทาสทางกายทรมานเจ็บปวดเป็นครั้งคราวเท่านั้น ส่วนการเป็นทาสทางใจทรมานเจ็บปวดตลอดกาลไม่รู้จบชั่วชีวิต ไม่ควรเอาชีวิตของตนไปผูกไว้กับความเป็นทาสในทุกกรณี

ถ้าเราไม่ฆ่าโรค ๆ ก็ฆ่าเรา ถ้าเราไม่กำจัดกิเลส ๆ ก็กำจัดเรา ถ้าเราไม่หาอุบายวิธีชนะศัตรู ๆ ก็ชนะเรา ธรรมชาติจะปราณีเรา ถ้าเราปราณีธรรมชาติ ๆ จะไม่ปราณีเราถ้าเราไม่ปราณีธรรมชาติ ถ้าเราไม่ทุ่มชีวิตจิตใจและวิญญาณให้กับการงาน ๆ นั้นจะสำเร็จผลไม่ได้เลย

เมื่อสัตว์โลกทุกภูมิชั้นถูกไฟกิเลสแผดเผา อุณภูมิร้อนระอุทุกหย่อมหญ้า ทะเลาะวิวาทกันเองเบียดเบียนเข่นฆ่าข่มเหงกันไฟอาฆาตพยาบาทจองเวรลุกฮือขึ้นทุกทิศทุกทาง ไม่มีใครสักคนที่จะคิดยับยั้งกิเลสความชั่วร้ายของตนด้วยสติปัญญาที่อุดมด้วยเหตุผล บัณฑิตผู้ฉลาดใคร่ครวญด้วยปัญญาเข้าใจเหตุการณ์ทุกอย่างแล้ว ย่อมไม่ก่อไฟกิเลสเผาตนเองและเผาคนอื่นสัตว์อื่นให้รุ่มร้อนกระวนกระวาย ศึกษาให้เข้าใจถึงพฤติกรรมพฤติการณ์ฉะนวนแห่งการทะเลาะวิวาทที่เป็นเหตุแห่งการเบียดเบียนเข่นฆ่าข่มเหงรังแกความอาฆาตพยาบาทจองเวรกันให้เข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วคิดหาทางแก้ไขความย่อยยับย่ำแย่ยับเยินนั้นอย่าให้มันเกิดขึ้น

การแข่งขันกันทุกชนิดจบลงตามกติกา เมื่อยืนอยู่บนเวทีการแข่งขันต้องใช้สติปัญญาความสามารถทุกอย่างเพื่อเอาชนะคู่แข่ง ตอนนั้นต้องต่อสู้ให้สุดฤทธิ์สุดชีวิต สู้ตามกติกาสู้ตามกลยุธสู้ตามแผนและอุดมการณ์ เพื่อเข้าหลักชัยในฐานะผู้ชนะ ไม่ถือว่าเอาเปรียบคู่ต่อสู้แต่ประการใด เมื่อการแข่งขันจบสิ้นลงแล้ว เราคือเพื่อนรักกัน ญาติสนิทมิตรสหายกัน เป็นศัตรูกันเฉพาะบนเวทีที่แข่งขันเมื่อรู้ผลชนะหรือแพ้ความเป็นศัตรูกันก็จบลง

ในการงานทุกชนิดย่อมมีศัตรูและมิตรรอเราอยู่ตลอดเวลา การงานที่ปราศจากมิตรและศัตรูต่อเราคืองานศพของเราเอง เพราะมันเป็นงานอโหสิกรรม

จงอย่าให้ความหวังกลายเป็นผิดหวัง จงอย่าให้เป้าหมายกลายเป็นผิดเป้าหมาย จงอย่าให้อุดมการณ์กลายเป็นอุดมพาล จงอย่าให้ความคิดฝันอันสูงสุดกลายเป็นความคิดฝันอันต่ำสุด จงอย่าให้เข้มแข็งอดทนของตนกลายเป็นความอ่อนแอท้อถอย จงอย่าสร้างความเดือดร้อนให้คนอื่นและสัตว์อื่นเพราะมักงานของตน จงอย่างแสวงหาความร่ำรวยบนความยากจนของคนอื่น

ไม่เคยมีลูกจ้างที่ไหนที่ทำงานให้นายจ้างโดยไม่รับค่าจ้าง ไม่เคยมีลูกจ้างที่ไหนที่ไม่คิดโกงนายจ้าง ไม่มีลูกจ้างที่ไหนจะทำให้นายจ้างตามกำหนดเวลา ไม่มีลูกจ้างที่ไหนที่จะรับผิดชอบในการงานที่ตนทำให้เสียหาย ไม่มีลูกจ้างที่ไหนจะทำงานให้นายจ้างอย่างเรียบร้อยหากนายจ้างปล่อยวางไม่ติดตามงานของตน

ความกลัวบั่นทอนความตั้งใจ สลัดความกลัวทิ้งเสียแล้วทำงานด้วยความตั้งใจ ท่านจะเป็นคนอยู่ในโลกอย่างสมหวังทุกอย่าง

นายจ้างกับลูกจ้างก็คือขมิ้นกับปูนเหมือนน้ำมันกับไฟ เหมือนฟืนกับไฟ เหมือนหมากับแมวเหมือนเมียน้อยกับเมียหลวง เหมือนแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง

เงินแค่ ๑ บาท ๑๐ บาทหรือ ๑๐๐ บาท คนรวยมองเห็นไม่มีคุณค่าอะไร แต่สำหรับคนจนแล้ว เพียงบาทเดียวก็มีค่ามหาศาล ฉะนั้นจงอย่าดูถูกเงินหรือมองข้ามเงิน ๆ นั้นจะมีค่ามากหรือมีค่าน้อยก็ขอให้มีไว้ก่อน

มนุษย์เราได้เปรียบสัตว์โลกพันธุ์อื่นทั้งโลกทั้งในด้านการทำดีและทำชั่ว ถ้ามนุษย์เราใช้ความได้เปรียบของตนสร้างคุณประโยชน์ให้แก่โลก ๆ เราก็สงบร่มเย็นมีความสุขทั้งคนและสัตว์

ถ้ามนุษย์เราใช้ความได้เปรียบสร้างความชั่วบาปอกุศลข่มเหงรังแกเบียดเบียนทรยศคดโกงสร้างความเดือดร้อนแก่คนอื่นสัตว์อื่น โลกเกิดกลียุคทุกหย่อมหญ้า การได้เปรียบเสียเปรียบแห่งมนุษย์จึงสร้างได้ทั้งบาปความชั่วและบุญความดี ข้อควรคิดสะกิดใจนั้นคือ

คนมีสติปัญญาทรงคุณธรรมย่อมใช้ความได้เปรียบของตนให้ฐานะความเป็นมนุษย์สร้างคุณประโยชน์แก่โลกอย่างเดียว

การต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บ การต่อสู้กับเวรกรรมต้องใช้เวลาต่อสู้ระยะยาวตราบเท่าถึงเมืองนิพพาน

รวยบาปแต่จนบุญ รวยวิบัติแต่จนสมบัติ รวยความทุกข์แต่จนความสุข รวยเพื่อนกินแต่จนเพื่อนตาย รวยคนเห็นแก่ตัวแต่จนคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รวยคนแสวงหาผลประโยชน์แต่จนคนบำเพ็ญคุณประโยชน์ รวยคนขอทานแต่จนคนเป็นเศรษฐีกุฎุมพี รวยคนเห็นแก่กินเห็นแก่นอนแต่จนคนขยันขันแข็งเอาการเอางาน รวยคนทำสกปรกแต่จนคนทำความสะอาดเรียบร้อย รวยคนทรยศคดโกงแต่จนคนซื่อสัตย์สุจริต รวยโจรผู้ร้ายแต่จนคนดีมีศีลธรรมจริยธรรมและคุณธรรม

รวยมหานรกเหล่านี้ประเทศชาติบ้านเมืองย่อมอาภัพอับจนเกิดกลียุคเดือดร้อนวุ่นวายแน่นอน จนคนดีและสิ่งดีงามต่าง ๆ ประเทศชาติบ้านเมืองย่อมไม่เจริญก้าวหน้าด้อยพัฒนาล้าหลังชั่วนิรันดร

การมุ่งช่วยเหลือคนอื่นและสัตว์อื่นควรให้เป็นไปตามกำลังความสามารถสติปัญญาของตน กำลังสติปัญญาความสามารถมากช่วยมาก กำลังสติปัญญาความสามารถน้อยช่วยน้อย การช่วยฉุดช้างที่ตกหล่มนั้นไม่ใช่กำลังของมดตัวเล็ก ๆ แน่นอน การช่วยคนกำลังจะจมน้ำตายโยนเส้นหญ้าเพียงเส้นสองเส้นให้เกาะคงไม่เป็นผลแน่นอน ต้องโยนขอนไม้ขนาดมาตรฐานหรือเชือกหรือเรือยางชูชีพส่งไปให้จึงจะช่วยเหลือให้เขารอดพ้นจากการ
จมน้ำตาย

ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานแห่งอาชีพการงานทุกชนิด เป็นพื้นฐานมั่งคั่งมั่นคงทุกชนิด เป็นพื้นฐานแห่งอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทุกชนิด ความทรยศคดโกงทุจริตเป็นพื้นฐานแห่งความวิบัติหายนะทุกชนิด ไม่มีหลักประกันอันใดที่จะห้ามคนโกงมิให้โกงเมื่อโอกาสเปิดให้โกง ไม่มีหลักประกันอันใดที่จะป้องกันคนทุจริตมิให้ทุจริต ไม่มีหลักประกันอันใดที่จะห้ามสัตว์นรกมิให้ตกนรก

รู้ทั้งรู้ว่าการทำความชั่วคือการเผาตัวเอง แต่คนชั่วก็ต้องทำความชั่ว

รู้ทั้งรู้ว่าการทำความดีคือคุณประโยชน์แก่ตนและสังคมประเทศชาติบ้านเมืองแต่คนถ่อยหรือจะทำความดีให้ความถ่อยของตนและความวิบัติหายนะลดลงกว่าเดิม

เมื่อเดินอยู่บนถนนของกาม น้อยคนที่จะหาทางหลีกจากกาม เมื่อเดินอยู่บนถนนของความโลภความโกรธความหลง น้อยคนที่จะคิดบรรเทาความโลภความโกรธความหลงนั้นโดยไม่คำนึงถึงความวิบัติหายนะความทุกข์เดือดร้อนอะไรทั้งนั้น นี้คือถนนสร้างไว้เพื่อเดินไปสู่การทำลายซึ่งกันและกันของสัตว์โลกและทำลายโลกที่ได้พักพาอาศัยในที่สุด

มีอำนาจหน้าที่ทำตามอำนาจหน้าที่ไม่ได้ มีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์แต่อัตตภาพร่างกายปฏิเสธอาหารการกินทุกชนิด มีญาติสนิทมิตรสหายข้าทาสบริวารแต่ปราศจากความซื่อสัตย์สุจริต ความเบื่อหน่ายที่เรียกว่านิพพิทาย่อมเกิดขึ้นอย่างใหญ่หลวงแก่จิตใจอยากลาออกจากตำแหน่งหน้าที่

การงานนั้นเพื่อนำตนให้พ้นไปเสียให้ห่างไกล ครั้นอิฏฐารมณ์อนิฏฐารมณ์กระทบนิพพิทานั้นก็กลายเป็นความอยากอีก นิพพิทาความเบื่อของมนุษย์เราจึงไม่ยั่งยืนอะไร

คนรักของรักใกล้ชิดชวนให้เราทำบาปได้มากกว่าศัตรูที่เก่งกาจซึ่งอยู่ห่างไกลตัวเรา สิ่งที่เราประมาทไม่ได้และควรสำรวมระมัดระวังที่สุดก็คือศัตรูที่เกิดขึ้นจากใจของเราเองจะทำร้ายให้เราเจ็บปวดอยู่ตลอดเวลาและอาจถึงตายได้ในที่สุด

ความสุขที่มีอัตราส่วนสูงกว่าความทุกข์ย่อมบรรเทาทุกข์ได้ ทรัพย์ที่มีอัตราส่วนมากกว่าความยากจนย่อมบรรเทาความยากจนได้ ยาที่มีคุณภาพเหนือโรคภัยไข้เจ็บใช้บรรเทาโรคภัยไข้เจ็บให้ระงับได้ ขันติความอดทนที่มีกำลังมากกว่าความอ่อนแอย่อมบรรเทาความอ่อนแอได้ สติปัญญาที่ทรงพลังเหนือความโง่เขลาย่อมบรรเทาความโง่เขลาได้ สมาธิจิตที่มั่นคงแน่วแน่ย่อมบรรเทาความฟุ้งซ่านรวนเรจับจดไม่แน่นอนได้ การพิจารณาเบญจขันธ์ รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณให้เห็นชัดในความเป็นของไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตาย่อมบรรเทาความยึดมั่นถือมั่น ตัณหาความทะยานอยากในสิ่งต่าง ๆ ในโลก เป็นการสร้างอาณาจักรแห่งความสุขถาวรนิรันดร

หัวใจและสายตาของเราพุ่งไปที่ความผิดและความบกพร่องของคนอื่น ไม่เคยเพ่งมาที่ความผิดและความบกพร่องของตน

มหาโจรให้ข้าวให้น้ำเรากินบางครั้งอย่าคิดว่ามหาโจรเป็นมหามิตรของเรา เพราะมหาโจรสันดานโจรย่อมอยู่ด้วยกันตลอดชีวิต

คนโลภมากโกงทรัพย์สมบัติของบิดามารดาของตนก็ได้ แล้วคนอื่นมิใช่บิดามารดาของเขาทำไมเขาจะโกงไม่ได้

คนเนรคุณฆ่าได้แม้บิดามารดาของตน แล้วคนอื่นมิใช่บิดามารดาของเขา ทำไมเขาจะฆ่าไม่ได้

คนมักโกรธเขาย่อมไม่พอใจแม้การกระทำของบิดามารดาของตน เขาจึงเกิดความไม่พอใจการกระทำของคนอื่นทุกคน

อย่าปฏิเสธความเกิดความแก่ความเจ็บความตายที่มากับสังขาร อย่าปฏิเสธความเศร้าโศกโสกาอาดูรและความผิดหวังสมหวังอันประกบติดอยู่กับชีวิตของเราตลอดเวลา เพราะปฏิเสธอย่างไรก็ไม่พ้นตัวยิ่งปฏิเสธยิ่งเข้าหาตัว

การต่อสู้เพื่อให้ประเทศชาติศาสนาอยู่รอดปลอดภัยเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าอุดมสมบูรณ์มีอยู่มีกินก็จงต่อสู้ต่อไปเถอะ แต่ถ้าเป็นการต่อสู้ทำให้เกิดความวิบัติเสียหายทำลายความสามัคคีสร้างความทะเลาะวิวาทในบ้านเมืองถ่วงความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน ก็จงระงับหรือพักหรือหยุดการต่อสู้นั้นเสียเถิด เพราะการหยุดการต่อสู้ของท่านนั้นมีผลานิสงส์ให้โลกเกิดความสงบร่มเย็นแน่นอน

ความคิดอ่านริเริ่มไม่ควรให้หยุดนิ่งอยู่กับที่ ควรให้เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาเหมือนเข็มนาฬิกา การงานก็ควรนำออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม มิใช่ให้อัดแน่นอยู่ในห้องทำงานเท่านั้น การเคลื่อนไหวควรเรียกว่าความก้าวหน้าของมนุษย์

พูดแล้วมันผิดก็ไม่ควรพูด ทำแล้วมันผิดก็ไม่ควรทำ คิดแล้วมันผิดก็ไม่ควรคิด ปฏิบัติธรรมสิ่งใดสร้างความทุกข์ความเดือดร้อนแก่คนอื่นและสัตว์อื่นก็ควรงดปฏิบัติธรรมนั้นเสีย ประกอบธุรกิจการงานอะไรแล้วมีแต่ขาดทุนป่นปี้ยับเยินก็ควรงดประกอบธุรกิจการงานนั้นเสีย ขืนดำเนินการต่อไปจะพบแต่วิบัติหายนะตลอดกาลนาน

กายนี้ก็คล้ายกับหม้อน้ำเพราะมีสภาพต้องแตกเป็นธรรมดา หม้อน้ำหรือหม้อดินกับการแตก

กระจัดกระจายดูเหมือนจะเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อมีการขุดค้นตามหมู่บ้านหรือสุสานโบราณสิ่งที่พบดาษดื่นมากมายคือชิ้นส่วนของหม้อดินที่แตกกระจัดกระจายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยเกลื่อนกลาดอยู่ทั่วไป ชิ้นส่วนต่างๆ ของร่างกายมนุษย์หรือสัตว์อื่นก็เหมือนกันแตกหักกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปบนโลกนี้

ความเป็นมิตรหรือศัตรูนั้นอยู่ที่เราจะสร้างอะไรขึ้นมา เราปลูกพรหมวิหารในคนอื่นสัตว์อื่นก็เป็นการสร้างมิตร เราปลูกความอาฆาตพยาบาทจองเวรขุ่มเหงรังแกเบียดเบียนคนอื่นสัตว์อื่นตลอดเวลาก็เป็นการสร้างศัตรู

กายานุปัสสนา ตามพิจารณาร่างกายหรือสังขารร่างกายหรืออัตตภาพร่างกายของตนคนอื่นและสัตว์อื่นให้เห็นเพียงแค่เป็นสังขารร่างกายเท่านั้นมิใช่สัตว์ตัวตนบุคคลเราเขา

เปลี่ยนแนวความคิดที่ล้าหลังเป็นความคิดใหม่ที่ก้าวหน้า เปลี่ยนทางทำมาหากินที่ต้องล้มลุกคลุกคลานมาตลอดเป็นทางทำมาหากินในหลักสัมมาชีพ คุณภาพของชีวิตย่อมดีขึ้นแน่นอน การเปลี่ยนแปลงจากความล้าหลังเป็นความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงจากความโง่เป็นความฉลาด การเปลี่ยนความเกียจคร้านเป็นความขยัน การเปลี่ยนจากคนเลวเป็นคนดี การเปลี่ยนแปลงจากยากจนเป็นผู้ร่ำรวย การเปลี่ยนจากผู้ตามเป็นผู้นำ เป็นเรื่องที่คนมีปัญญาทำได้ทุกอย่าง

ความรักความเมตตาเป็นถาวรธรรม ถ้าไม่เจือด้วยราคะโทสะและโมหะ ความรักความเมตตาสนับสนุนให้คนดีมีศีลธรรม ถ้าเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และจริงใจ ความรักความเมตตาเป็นพลังแห่งความสำเร็จถ้าผู้ให้เป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม ความรักความเมตตาย่อมหาไม่ได้เลยในกลุ่มทรชนผู้ปราศจากศีลธรรมจริยธรรมและคุณธรรม

ความสุขที่ปราศจากคุณค่าคือความสุขที่ได้มาจากความทุกข์เดือดร้อนของคนอื่น
ความร่ำรวยที่ปราศจากศักดิ์ศรีคือความร่ำรวยที่ได้มาจากการทรยศคดโกงคนอื่น
คะแนนเสียงที่ปราศจากคุณค่าคือคะแนนเสียงที่ได้มาจากการหลอกลวงโกหกคนอื่น
เมตตาไมตรีจิตที่ปราศจากคุณค่าคือเมตตาไมตรีจิตที่ปลอมปนอยู่กับกิเลสและความอิจฉาริษยาต่าง ๆ
การคิดการพูดการทำที่ปราศจากคุณค่าคือการคิดการพูดการทำที่ประกอบด้วยความเห็นผิดพูดผิดและทำผิดเป็นมิจฉาทิฏฐิทางความคิด มิจฉาทิฏฐิทางคำพูด มิจฉาทิฏฐิทางการกระทำ
ปัญญาวิชาการที่ปราศจากคุณค่าคือปัญญาวิชาการที่เป็นไปในทางเอารัดเอาเปรียบคนอื่นและสัตว์อื่นสร้างความทุกข์ความเดือดร้อนให้คนอื่นสัตว์อื่นอยู่ตลอดเวลา

เราหวังแต่จะได้แล้วได้อีกเราจึงต้องพลาดหวัง เราหมายแต่จะโกงคนอื่นเราจึงถูกโกง เราหวังแต่จะเอาเปรียบคนอื่นเราจึงถูกคนอื่นเอาเปรียบ เราหวังแต่จะฆ่าคนอื่นและสัตว์อื่นเราจึงถูกฆ่า เราหวังแต่จะกอบโกยเอาผลประโยชน์จากคนอื่นและสัตว์อื่นเราจึงต้องเสียผลประโยชน์ของตนเองโดยไม่รู้ตัว

จงพิจารณาทำในสิ่งที่อยู่ในวิสัยที่ตนพึงทำได้ สิ่งที่อยู่นอกวิสัยอย่าได้ริไปทำเข้าเดี๋ยวจะเดือดร้อนในภายหลัง

เมื่อบ้านเมืองเกิดวิกฤตการเดือดร้อนอยู่ทุกหย่อมหญ้าเหมือนล้อมรอบอยู่ในกรงแห่งเวรกรรมอย่างแน่นหนา จงสงบกายสงบใจอุเบกขาวางเฉย การดิ้นรนกระเสือกกระสนมากเรื่อง ย่อมเปลืองตัวเปล่าคือจะไม่มีอะไรดีขึ้นเลย

การเดินทางเป็นหน้าที่ของชีวิต จุดหมายปลายทางของชีวิตคือความตายเป็นสมบัติชิ้นสุดท้ายธรรมชาติจะมอบให้แก่เราท่านทุกคนจะต้องการหรือไม่ต้องการแต่ธรรมชาติก็ยังยัดเยียดให้จนได้

อย่าใช้ชีวิตของเราเอาเปรียบธรรมชาติ แต่จงรับใช้ธรรมชาติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แล้วท่านจะได้พบความยุติธรรมของธรรมชาติอย่างที่ไม่เคยพบที่ไหนมาก่อน คือสัจธรรมในธรรมชาติ อันเป็นประทีปแสงสว่างของชีวิต

ต้องการทราบกรรมและผลกรรมของตนเองอย่างชัดแจ้งก็ต้องศึกษาเรื่องกรรมและผลกรรม ในพระพุทธศาสนาอย่างละเอียดแล้วท่านจะได้คำตอบที่ชัดเจนเองและเมื่อท่านลงมือปฏิบัติในสมณธรรมท่านจะได้คำตอบอย่างชัดเจนในทุกแง่ทุกมุมของคำว่า "กรรมและผลแห่งกรรม" ความคมของกรรมและผลแห่งกรรมนั้นเชือดเฉือนฟาดฟันเราอยู่ทุกวันเวลาและทุกลมหายใจเข้าออก เหมือนนักโทษโบราณถูกพระราชารับสั่งให้โบยด้วยหวายฉะนั้น

กำลังชนะกำลัง ปัญญาชนะปัญญา ความเข้มแข็งชนะความเข้มแข็ง ความสุขุมชนะความสุขุม โรคชนะโรค ความกลัวชนะความกลัว ความโง่เขลาชนะความโง่เขลา ความงามชนะความงาม ความลำบากยากจนชนะความลำบากยากจน ทุกขเวทนาชนะทุกขเวทนา ความสงบร่มเย็นชนะความสงบร่มเย็น ความเจ็บปวดรวดร้าวชนะความเจ็บปวดรวดร้าว สัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็งชนะสัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็ง โจรชนะโจร สุจริตชนะสุจริต ทุจริตชนะทุจริต เป็นความยุติธรรมทางธรรมชาติถ้าไม่มีธรรมชาติช่วยตัดสินจะไม่มีสิ่งใดในโลกสามารถตัดสินได้แน่นอน

เราเป็นคนที่คนชั่วเกลียดเพราะเราเป็นคนดี เราเป็นคนที่คนดีเกลียดเพราะเราเป็นคนชั่ว

ความเห็นของคนในโลกตรงกันได้ยากมาก แม้จะมีเสียงคัดค้านในเรื่องของโลกทัศน์บางอย่างในปัจจุบัน แต่ก็อาจตรงกันได้ในอนาคตเพราะคัดค้านฝ่ายตรงข้ามอ่อนแอลง

เมื่อโอกาสไม่เปิดทางให้สิทธิก็หมดทางเจริญก้าวหน้า เมื่อโชคลาภมองเห็นอยู่ใกล้แต่พลังความสามารถต่าง ๆ สูญสิ้นหมดแล้วก็หมดหนทางไขว่คว้ายึดครองโชคลาภนั้นได้ การงานมากมายสถานที่สะดวกสบายทุกอย่างแต่มือเท้าอ่อนเปลี้ยพิกลพิการแล้วจะทำอะไรได้ เมื่อหมดปัญญาทุกสิ่งทุกอย่างก็หมดไปตาม เมื่อรูปนามแตกดับบุญบารมีก็แตกดับไปตาม

อุฏฐาตา วินฺทเต ธนํ พระพุทธเจ้าตรัสว่า คนขยันย่อมหาทรัพย์ได้ โดยนัยตรงกันข้ามกับพระพุทธพจน์นี้ คนขี้เกียจย่อมหาทรัพย์ไม่ได้ ขยายความว่า ความยากจนขัดสนย่อมอยู่คู่กับความเกียจคร้านมาตลอด ความไม่ก้าวหน้าล้าหลังด้อยพัฒนาย่อมอยู่คู่กับความเกียจคร้าน อบายมุขยาเสพติดมิจฉาชีพต่าง ๆ ย่อมอยู่คู่กับความเกียจคร้าน โดยอบายมุขตรงกันข้ามนี้ความยากจนขัดสนย่อมอยู่กับความขยันไม่ได้ ความขยันคือความก้าวหน้าพัฒนาทันกาลทันเวลาทันโลกทันสมัย อบายมุขยาเสพติดมิจฉาชีพอยู่กับความขยันไม่ได้ ความขยันขันแข็งมานะอดทนไม่ท้อถอยในหน้าที่การงานตั้งมั่นในสุจริตสัมมาชีพความร่ำรวยมีอยู่มีกินย่อมเกิดจากความขยัน แต่จะร่ำรวยมากมีอยู่มีกินแค่ไหนเพียงไรเป็นอีกเรื่องหนึ่ง พูดแบบประกาศผลแพ้หรือชนะก็คือ ความขยันไม่เคยพ่ายแพ้ความยากจน

เมื่อใช้เงินเก่าหมดไป หาเงินใหม่มาชดเชยไม่ได้ อย่างนี้ต้องพิจารณาก่อนใช้ทุกครั้งไป

ความมักได้ของคนบางกลุ่มสร้างปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนทั้งบ้านทั้งเมือง ความมักง่ายของคนบางคนสร้างความสกปรกแก่คนเป็นร้อยเป็นพัน ความเห็นแก่ตัวของคนส่วนน้อยสร้างปัญหาความยากจนแก่คนทั้งประเทศ คำพูดโกหกของคนบางคนสร้างความวุ่นวายแก่สังคมส่วนรวมแรมเดือนแรมปี

วัฒนธรรมการเบี้ยวหนี้ คนโกงได้เปรียบ ทำผิดได้ประโยชน์ คนทุจริตลอยตัว

วินัยการเงินการคลังนั้น ไม่ใช่มีเงินแล้วนั่งนอนกอดเงินอยู่เฉย ๆ

แต่วินัยการเงินการคลังที่มั่นคงแข็งแรงนั้นหมายถึงการกำหนดนโยบายการเงินให้มีการลงทุนหมุนเวียนผลิตผลประโยชน์ให้เกิดแก่สังคมส่วนรวมและประเทศชาติศาสนา

มนุษย์โลกเราคนนิยมทำความดีมีน้อย คนนิยมทำชั่วมีมาก ณ แดนมนุษย์แห่งนี้จึงเต็มไปด้วยความทุกข์ความเดือดร้อนนานับประการ เพราะผลแห่งการนิยมทำชั่วของมนุษย์เรา อบายภูมิคือเครื่องดูดฝุ่นมนุษย์คนนิยมทำชั่ว เหมือนเครื่องดูดฝุ่นดูดละอองธุรีฉะนั้น

การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน สร้างสติปัญญา สร้างความมั่นคง สร้างความเจริญก้าวหน้า สร้างทรัพยากรทางวัตถุ สร้างทรัพยากรบุคคล สร้างความอุดมสมบูรณ์ทุกด้าน สร้างวินัยในชาติบ้านเมือง

การไม่ทำตามสัญญากติกาย่อมเสียหายทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายให้สัญญากติกาย่อมเสื่อมจากความเคารพนับถือและเสื่อมเสียชื่อเสียง ฝ่ายได้รับสัญญากติกาย่อมเสียเวลารอคอย เสียความรู้สึก เสียการงาน ผิดหวังและเสียใจ

ความเสพคุ้นทำไปตามความสนิทสนม เสพคุ้นในความชั่วก็ทำไปด้วยความสนิทสนมในบาป เสพคุ้นในบุญความดีก็ทำไปด้วยความสนิทสนมในบุญ เสพคุ้นในเรื่องการทะเลาะวิวาทก็ทำไปด้วยความสนิทสนมในการทะเลาะวิวาท เสพคุ้นในเรื่องการทรยศคดโกงก็ทำไปด้วยความสนิทสนมในเรื่องการทรยศคดโกง เสพคุ้นในเรื่องการเอารัดเอาเปรียบคนอื่นสัตว์อื่นก็ทำไปด้วยความสนิทสนมในการเอารัดเอาเปรียบคนอื่น วิธีการเอารัดเอาเปรียบคนอื่นทำไปด้วยความเคยชินไม่ใช่ทำด้วยสามัญสำนึก ทำไปด้วยความมักง่ายไม่ใช่ทำด้วยความสุขุมรอบคอบ ทำไปด้วยความผลีผลามหุนหันพลันแล่นไม่ใช่ทำด้วยสติสัมปชัญญะ

กลัวจนหมดกลัวก็คือความกล้า ความกล้าหมดกล้าก็คือความตาย

เบญจขันธ์ของมนุษย์เราพิจารณาแล้วก็เหมือนรถเหมือนเกวียนเก่า ๆ คร่ำคร่าทรุดโทรมแล้ว ซ่อมแล้วซ่อมอีกก็ยังไม่มีอะไรดีขึ้น นอกจากซ่อมต่อไปจนทรุด

เรื่องอัศจรรย์ในศาสนาของพระชินเจ้า ทรงเปรียบเทียบมหาสมุทรคืออนุปุพพสิกขา เปรียบด้วยมหาสมุทรอันลุ่มลึกโดยลำดับ พระสาวกไม่ละเมิดสิกขาบทเปรียบด้วยมหาสมุทรอยู่ตามปกติไม่ล้นฝั่ง สงฆ์ย่อมขับไล่คนทุศีลออกเปรียบด้วยมหาสมุทรซัดซากศพขึ้นฝั่ง วรรณะ ๔ เหล่าบวชเป็นบรรพชิตแล้วละนามและโคตรเดิมดุจแม่น้ำใหญ่ไหลสู่มหาสมุทร ภิกษุเป็นอันมากนิพพานเปรียบด้วยน้ำไหลไปเต็มมหาสมุทร พระธรรมวินัยมีวิมุตติรสอย่างเดียวเปรียบด้วยมหาสมุทรมีรสเค็มอย่างเดียว พระธรรมวินัยมีรัตนะมากเป็นที่อยู่ของพระอริยบุคคล ๘ จำพวกเปรียบด้วยมหาสมุทรเป็นที่อยู่ของหมู่สัตว์ แล้วยังคุณในพระศาสนาให้ดำรงอยู่

เรื่องโจทกโดยกาลอันสมควร โจทก์ด้วยเรื่องจริง โจทก์ด้วยเรื่องเป็นประโยชน์ จักได้ฝักใฝ่ จักมีความทะเลาะเป็นต้น ผู้เป็นโจทก์มีกายวาจาบริสุทธิ์ มีเมตตาจิตเป็นพหูสูตร รู้ปาฏิโมกข์ทั้งสอง

เรื่องภิกษุโจทกโดยกาลอันควรด้วยเรื่องจริง ด้วยคำสุภาพ ด้วยเรื่องเป็นประโยชน์ ด้วยเมตตาจิต

เรื่องภิกษุเดือดร้อนโดยไม่เป็นธรรม พึงบรรเทาเหมือนอย่างนั้น

เรื่องภิกษุผู้โจทก์และถูกโจทก์เป็นธรรม พึงบรรเทาความเดือดร้อน

เรื่องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศข้อปฏิบัติสำหรับภิกษุผู้โจทก์ไว้ ๕ อย่าง คือ ความการุญ ความหวังประโยชน์ ความเอ็นดู ความออกจากวิบัติ ความทำวินัยไว้เบื้องหน้า

เรื่องตั้งอยู่ในความสัตย์และความไม่ขุ่นเคืองเป็นธรรมดาของจำเลยแล

เอาเรื่องแต่ไม่เอางาน เอาเงินแต่ไม่เอางาน เอาความชอบแต่ไม่เอาความผิด เอาการยกย่อง

สรรเสริญแต่ไม่เอาการตำหนิติเตียน เอาแต่เรื่องการมั่วสุมในเรื่องอบายมุขแต่ไม่เอาเรื่องการทำมาหากิน นี้คือความวิบัติฉิบหายของมนุษย์

ความบริสุทธิ์จากกิเลสทั้งหลายเป็นความสงบจากทุกข์ทั้งหลาย ความสงบแห่งดวงใจท่าน เรียกว่านิพพาน

สมบัติมีทางมาเพียงหนึ่งเดียวแต่ทางแห่งวิบัติมีทางมาเป็นร้อยทางพันทาง

ฝากเงินทองทรัพย์สินไว้ในมือโจรผู้ร้ายมันก็มีวิบัติฉิบหายเป็นไปในเบื้องหน้าทุกวันเวลา

ใจคือผู้ดูแลตลาดเงินตลาดทอง ใจดูแลรักษาตลาดเงินตลาดทอง ใจฝึกฝนดีแล้วมีความสมบูรณ์ด้วยสติสัมปชัญญะมีปัญญามีความสามารถเหนือการงานเหนือกิจกรรม
ทั้งหลายในภายนอก ถือว่าเป็นใจที่ประเสริฐสุด ใจมีสมาธิความแน่วแน่มั่นคงเป็นพื้นฐาน ใจมีความสงบเยือกเย็นสุขุมรอบคอบ ความคิดอ่านเป็นเลิศเหนือความเสื่อมความเจริญทุกชนิดถือว่าเป็นใจประเสริฐสุด ใจที่ประเสริฐที่ถือว่าเป็นแหล่งผลิตการงานต่าง ๆ ออกมาอย่างมากมายหลากหลายวิจิตรพิศดารเหลือที่จะประมาณได้ สร้างตลาดวิชาความรู้ สร้างตลาดบุคคลากรต่าง ๆ สร้างตลาดโรงงานต่าง ๆ ไว้รองรับบุคคลากรที่ผลิตขึ้นมาแล้ว สร้างตลาดศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรมไว้รองรับบุคคลากรที่ผลิตขึ้นมาแล้ว ไม่ให้บุคคลากรเป็นคนมีปัญญาความสามารถแต่ศีลธรรมเลว(ทุศีล) มีอคติลามกอิจฉาริษยาโหดร้ายทารุณมีความประพฤติป่าเถื่อนเห็นแก่ตัว

สัตว์ทุกรูปทุกนามคือนักโทษที่กรรมของตนจับขังไว้ในคุกคือโลก ไม่มีใครสามารถหลุดพ้นไปได้แม้จะมีสัตว์บางรูปนามพยายามแล้ว

มนุษย์ทุกรูปทุกนามป่วยด้วยโรคกิเลสแทนที่จะใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแก้ไขรักษาโรค แต่เรากลับแส่แสวงหากิเลสตัณหาเพิ่มโรค หาอบายมุขเพิ่มโรคคือความลำบากยากจน

ยุคคนไม่กลัวบาป ไม่มีคำว่าเคารพนับถือ ไม่มีคำว่าเกรงใจใคร ทำพูดคิดได้สารพัดชั่วสารพัดโหด และสารพัดโกงอย่างไม่สะทกสะท้านหวั่นไหวอะไร

การเคารพต่อผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์ให้แก่สังคมประเทศชาติศาสนาเป็นการเทิดทูนให้เกียรติแก่ผู้เอื้อเฟื้อเสียสละเพื่อส่วนรวม การให้ความสำคัญต่อผู้มีเมตตากรุณาถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้น้อยผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทำให้งานสำคัญใหญ่ๆ ในอนาคตบรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย การให้ความสำคัญแก่งานประเพณีต่าง ๆ เป็นการแสดงพลังสามัคคีแห่งหมู่คณะที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม

จันทร์เจ้าขาขอข้าวขอแกง ขอแหวนทองแดงมาผูกน้องข้า ข้อช้างขอม้ามาให้น้องข้าขี่ การขอเป็นอย่างเดียวทำมาหากินไม่เป็นคือวิบัติหายนะของประเทศชาติศาสนา ต่อไปเมื่อประเทศชาติบ้านเมืองเจริญด้วยนักขอจะทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองของเราอ่อนแอเศรษฐกิจ
ทรุดโทรม คนยากคนจนคนอดยากหิวโหยคนหากินทางมิจฉาชีพจะมากขึ้น เกิดโรคเบื่อหน่ายการงาน เกิดโรคเบื่อหน่ายญาติสนิทมิตรสหายเพื่อนฝูง เบื่อหน่ายประเทศชาติศาสนา โดยเฉพาะเบื่อหน่ายเกลียดชังคนที่ตนขอแล้วไม่ให้อะไรตน หรือขอมากแต่ให้น้อยหรือขออย่างหนึ่งให้อีกอย่างหนึ่ง

คนถูกขอย่อมเบื่อหน่ายคนขอ พบหน้าคนขอตั้งแต่ยังอยู่บนถนนบนลานบ้านยังไม่ทันขึ้นบ้านยังไม่ทันพูดคุยกันเลยก็เบื่อแล้ว

สมัยก่อนเราได้ยินได้ฟังว่า "ชีวิตคือการต่อสู้" เป็นประจำ ซึ่งเป็นวาทะของนักปราชญ์ท่านหนึ่งนั้นคือหลวงวิจิตรวาทการ แต่ไม่มีใครพูดว่า "ชีวิตคู่กับการแสวงหา" คำว่าชีวิตคือการต่อสู้นั้นหมายถึงการต้องต่อสู้กับศัตรูของชีวิตทุกรูปแบบ ส่วนคำว่า ชีวิตคู่กับการแสวงหานั้นหมายถึงการแสวงหาปัจจัยมาเพื่อประทังชีวิตให้คงอยู่ยืนยาวต่อไปจนกว่าจะ
ไปไม่ไหว

พิมพ์และตรวจทาน

๑. พระมหาสุริยา อภิวฑฺฒโน

๒. พระมหาสุพิศ ธมฺมคุตฺโต

๓. พระครูธรรมธรองอาจ ฉนฺทธมฺโม

๔. พระครูสมุห์มาณพ สุชาโต

๕. พระวรศักดิ์ จนฺทโชโต

๖. พระครูปลัดเผชิญ กิววโส

ผู้จัดพิมพ์ พิมพ์ถวายโดย บริษัท แสงตะวันการพิมพ์ (๑๙๙๔) จำกัด
๓๓/๓ หมู่ ๕ ถ.สวนหลวง ต.สวนหลวงอ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร ๗๔๑๑๐
โทร. ๐_๒๘๑๐_๑๘๕๑_๘ โทรสาร. ๐_๒๘๑๐_๑๘๕๙
ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๒
พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

บทนำชีวิต ๒

พระธรรมธีรราชมหามุนี (เกี่ยง อคฺคธมฺโม ป.ธ.๙)

